Poštnina plačana v gotovini | LETO LIX | V Ljubljani, v nedeljo 10. maja 1931 | ŠTEV. 105 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Socialistična akcija proti katoliški akciji

Nemški socialno demokratski mladinski voditelj Löwenstein (jud) je bil prvi, ki je skoval krilatico: Proti katoliški akciji je treba organizirati socialistično akcijo! Ideja je med socialisti užgala in ne da bi dolgo oklevali, so šli takoj na delo. Smer za akcijo je dalo idejno glasilo avstrijskih socialistov »Sozialistische Erziehung«: **Vzemite Cerkvi otroke in ona se bo sama zrušila!** Socialistična akcija se je torej pričela pri mladini in sicer tako temeljito in smotrno, da lahko služi v zgled katoliški akciji.

Socialisti so imeli že nekaj let lastno socialistično organizacijo »otroških prijateljev« — Kinderfreunde (ust. 1908 v Avstriji), ki pa je dolgo let le životarila. Poživili so jo šele v zadnjih letih, jo poglobili in ji dali prav posebne vzgojne naloge. Istočasno se je razširila zlasti v Nemčiji pa tudi po drugih državah, Čehoslovaški, Švici, Holandiji in Poljski, segla je celo na Angleško in v Ameriko, tako da šteje danes približno v 3000 skupinah 300.000 otrok in 200 tisoč odraslih (staršev). Do 13.000 »vzgojiteljev«, večina prostovoljcev se tedensko vsaj enkrat posveča tem otrokom. Listi in časopisi, ki so gibanju namenjeni dosegajo preko enega milijona izvodov mesečno. Socialistična vzgojna internacionala je izdala navodilo: Kjer je tovarniški dimnik, tam mora biti tudi skupina »otroških prijateljev«. Oglejmo si nekaj glavnih potez na tej socialistični mladinski organizaciji. Kaj nudi svojim malim članom?

Otroške republike! Tako se imenujejo počitniška taborišča, kamor spravijo v poletju socialisti delavske otroke za štiri do osem tednov. Navadno so te počitniške kolonije zelo mnogoštevilne; po več sto in tudi do tisoč otrok živi skupaj. Potreben denar preskrbi socialistična stranka, nekaj malega pa prispevajo tudi starši. Namen taborenja je, da se otroci okrepe in oddahnejo v prosti naravi. Istočasno pa socialisti v teh taboriščih vzgajajo otroke nazorno k socialističnemu družabnemu idealu. Predvsem so otroci za nekaj tednov izven območja družine. Odtegnjeni so vplivu staršev, kar gre v sklad s socialistično ideologijo, ki smatra družino za individualistično družabno tvorbo in največjo oviro socialistične vzgoje. Otroka naj ne vzgajajo starši, ampak družba za družbo — to je socialistično načelo. V otroških republikah se torej vzgaja otroka k »proletarski skupnosti«. Vse je skupno: delo, igre in izleti. Izločena so vsa opravila, kjer bi posamičen otrok utegnil najti zaposlitev. Vse kar napravi eden, pride v dobro skupnosti in skupnost ne izpusti iz svojega okvira nobenega poedinca. Otroci upravljajo taborišče: imajo svojo skupščino (otroški parlament), si volijo zastopnike, porazdeljujejo delo, skrbe za snago itd. »Čim bolj se otroci v naših skupinah navadijo na samostojno, odgovorno delo, tem neprijetnejše bodo občutili avtoritativno obliko družinskega življenja.« (S. E. nov. str. 43.)

Otroci obeh spolov so pomešani med seboj in niso ločeni niti po šotorih. Vrše se skupne igre, tekme in skupna kopanja. Socialisti jih hočejo »spolno utrditi«, pri čemer igra nagota veliko vlogo. V tem se drže Wyneke-jevega navodila: Nagote ne le da ne kaže izbegavati, ampak naj postane kjer je le mogoče, nekaj samoposebi razumljivega. Kako se to »spolno utrjevanje« vrši, bo dovolj povedano, ako omenimo, da so dvignili proti njemu protest celo socialistični starši, ker so se ponavljali slučaji, da so se otroci vrnili spolno bolni iz kolonije. Temu se pa ni čuditi, ker so socialisti izločili vsak vzgojni vpliv religije: »Z vso odločnostjo odklanjamo religijo kot vzgojno sredstvo. Nravstveno-verska vzgoja mora biti plameneč cilj našega naskoka, da jo z orožjem duha zrušimo, da bo za vedno ugasnila.« (S. E. dec. str. 94.)

Socialistična akcija gre za tem, da vzgoji otroke v novi veri v socialistični religiji. »Socializem naj postane tvorec ideje in življenja. Največja krivda krščanstva je, da hoče razložiti smisel življenja z zastarelimi dogmami. Mesto ideje krščanskega odrešenja postavimo idejo socializma!« (S. E. dec. str. 92.)

Toda materialistična »nova religija« bi otroški fantaziji utegnila bore malo nuditi. Da zadovolje otroška čustva se prirejajo socialistični **prazniki**, točna kopija katoliških praznikov in se praznujejo največkrat tudi na isti dan, vendar z naturalistično vsebino. Nedelje se po zimi praznujejo tako, da se istočasno, ko se vrši šolska maša, v lokalu, kjer so običajni sestanki, pogrne miza in nanjo postavi kip ali podoba socialista ali revolucionarja, katerega spominski dan se tisti teden obhaja. Potem je govor (pridiga) o kaki socialistični temi. Poleti pa so nedelje namenjene izletom v naravo.

Poleg socialistične nedelje so otrokom namenjeni še trije veliki prazniki: Nastopni dan zime (božič), zaobljuba socializmu (dan sv. birme) in dan otroka (sv. Rešnje Telo).

Na krščanski božič se otrokom pove zgodba o učlovečenju in odrešenju Sina božjega kot **pravljica**, nato pa se jim razloži »pravi« pomen praznika: »Odrešenje po Kristusu je bajka, resničnost je samoodrešenje. Toda to odrešenje ne more biti delo posameznika. Doprinesti ga morejo vsi zatirani, ako se združijo v socializmu, ki bo izvršilo to odrešilno delo. V znamenju socializma se bo človeštvo samo odrešilo in izšlo iz veka teme v svetovje luči, svobode in miru« (berlinski S. E. 1929. str. 404).

Zakramentalni obred sv. birme je točno posnet v »zaobljubi socializmu« (Jugendweihe). Štirinajstletne fante in deklice se potrdi k socializmu. Pred zaobljubo se vrši dolga priprava, ki seznani socialistični naraščaj z zgodovino, nauki in cilji socialističnega gibanja. Na praznični dan se jih pred zbranimi sodrugi potrdi kot bojevnike za socialistične cilje.

Praznik Sv. R. Telesa je socialistom »dan otroka«. Za krščansko mladino je to posebno lep dan, ko v javnih sprevodih spremi evharističnega Kralja po ulicah. Socialisti niso mogli doseči, da ne bi tudi njihovi otroci sodelovali. Zato so jim dali nadomestilo. Najprvo so iz katoliškega praznika naredili »pomladanski praznik«, ko pa to ni vleklo, so ga prekrstili v »dan otroka«. Prvič so ga izvedli na Češkem l. 1925. Praznuje se z obhodi, v katerih prevladujejo otroci. V sprevodu nosijo rdeče zastave, pojejo revolucionarne pesmi, igrajo godbe, socialisti okrase hiše in okna z Marxovimi slikami itd. Deklice v sprevodu so po možnosti rdeče oblečene, zopet druge v svoji obleki posnemajo hostijo v monštranci. Lani je v takem socialističnem sprevodu na praznik Sv. R. Telesa korakalo do 40.000 otrok!

Na celi črti torej socialistična akcija proti katoliški akciji, ostvarjanja socialistične religije proti krščanstvu. Nemški katoličani si ne prikrivajo opasnosti, ki jim grozi od socialističnega mladinskega gibanja. Vedno več pozornosti posvečajo družini in šolstvu. Poskrbljeno je tudi za izvenšolsko krščansko vzgojo mladine. Proti »otroškim prijateljem« je osnovana mladinska organizacija »Veselo otroštvo« (Frohe Kindheit), ki šteje v Avstriji že 350 skupin s 25 tisoči organiziranimi otroci. Kardinal Piffl je izdal duhovščini navodilo, da naj se v vsaki fari osnuje otroško društvo. Pravtako se vodi tudi v Nemčiji energična protiakcija, tako da je upanje, da se bo z vstrajnim, požrtvovalnim delom posrečilo preprečiti nakane socialističnega brezboštva.

Pojav socialistične mladinske akcije in protiakcije je nadvse poučen za vse katoličane, kajti težko se je ubraniti vtisa, kako neprimerno večji uspeh bi bil zagotovljen katoličanom, ko bi podobne mladinske akcije ne izvedli **defenzivno temveč prvenstveno — ofenzivno!**

Slovenski gospodarstveniki o posojilu

Ljubljana, 9. maja. AA. Danes je urednik »Agencije Avale« naprosil vodilne slovenske gospodarstvenike, naj mu povedo svoje mnenje o pravkar zaključenem stabilizacijskem posojilu.

Predsednik Društva bančnih zavodov in generalni ravnatelj Zadružne gospodarske banke g. **dr. Ivan Slokar** se je ljubeznivo odzval prošnji in izjavil tole:

Na Vaše vprašanje si dovoljujem izjaviti, da je po mojem mnenju sklenitev stabilizacijskega posojila od strani naše države dogodek izredne važnosti.

S tem je napravljen dalekosežen korak h konsolidaciji naše države. Posledice stabilizacije naše valute so vsakemu narodnemu gospodarju dobro znane, radi česar ne smatram za potrebno, da bi o tem razpravljal. Glavno je, da mora sedaj nehati nezaupanje inozemstva napram naši državi, v koliker je to obstojalo in da se tudi inozemski finančni krogi ne bodo več zadrževali tako rezervirano v pogledu plasiranja svojih kapitalov

Končno mora sedaj prenehati vsaka skepsa, ki se je dosedaj vsaj deloma namenoma širila glede stabilnosti naše narodne valute. Tudi v tem pogledu se bodo kmalu pokazale ugodne posledice.

V splošnem pozdravljajo vsi gospodarski krogi ta veliki uspeh in se ga vesele.

Predsednik Zbornice za TOI g. **Ivan Jelačin** je izjavil tole:

Vest o zaključitvi velikega posojila naše države v Franciji je vsa naša javnost v Sloveniji in osobito naša gospodarska javnost pozdravila z veliko radostjo in zadoščenjem ter s patriotičnim ponosom. S posebnim zadovoljstvom jemljemo to vest na znanje zategadelj, ker je posojilo zaključeno v Franciji. V tem dejstvu leži brezdvomno dragoceno priznanje našega konstruktivnega prizadevanja in dela ter afirmacije naše smotreno napredujoče gospodarske in politične konsolidacije. Po šestih letih dejanske stabilizacije dinarja je sedaj omogočena zakonita stabilizacija naše nacionalne valute. V težkih časih je zaključitev velikega državnega posojila vesel dogodek, ki nas potrjuje v gospodarskem optimizmu in podjetniški vztrajnosti, kar zanese pravočasno čvrsto oploditev in poživitev v gospodarsko življenje.

Predsednik Zveze jugoslovanskih hranilnic g. **Fran Pretnar** je dal tole izjavo:

Posojilo, sklenjeno 8. maja v Parizu v iznosu 1025 milijonov francoskih frankov po tečaju 87.50 proti 7 odstotnim obrestim za dobo 40 let in z možnostjo konverzije po preteku petih let je smatrati za jako povoljno z ozirom na to, da je to posojilo dolgoročno in podpisano v času splošne gospodarske depresije. Uspeh, ki ga je naša vlada s tem posojilom dosegla, je tem pomembnejši, ker so s tem ovržena razna prorokovanja, češ, da sedanji naš režim v inozemstvu nima zaupanja in da inozemskega posojila sploh ne more dobiti.

Zaključek tega posojila je zadosten dokaz, da se gospodarska moč Jugoslavije pravilno in ugodneje ocenjuje, nego kreditna sposobnost marsikatere druge države. To tako zvano stabilizacijsko posojilo, ki je namenjeno za izvedbo zakonske stabilizacije našega dinarja, deloma pa za izvršitev javnih del, bo brez dvoma mnogo pripomoglo, da se ublaži gospodarska kriza in utrdi naša valuta, kar bo dalo novega poleta proizvajalnim in pridobitnim krogom.

Za jako ugodno je smatrati to posojilo iz tega vidika, da ni vezano na kake posebne obveznosti naše države in na kake provizije ali zagotovitve kakih večjih del posojilodajavcem.

Hrvatski gospodarstveniki

Zagreb, 9. maja. Zastopnikom domačih in tujih listov so dali ugledni zagrebški gospodarstveniki o priliki sklenitve jugoslovanskega posojila v Parizu tele izjave:

Generalni direktor Jugoslovanske banke d. d. in bivši pomočnik finančnega ministra

Dr. Nikola Kostrenčič:

Že zaradi stabilizacije dinarja smemo to posojilo smatrati za najvažnejše posojilo, kar jih je naša država do zdaj sklenila. Po drugi strani pa je velikega pomena za naš mednarodni položaj dejstvo sklenitve posojila samega v času, ko trpi gospodarsko življenje vsega sveta za dozdaj še nedoživljeno krizo. Velike koristi za vse gospodarstvo v državi bo poraba preostalega dela posojila za javne gradnje, ker se bo s tem neposredno znatno okrepila in oživela gospodarska delavnost, ki bo dala spet dalje mnogim novega zaslužka.

Generalni tajnik Pokrajinske zveze industrijcev

dr. Ivo Belin:

Denarni zavodi in mnoga industrijska podjetja bodo poslej delovali pod boljšimi perspektivami, kar bo ugodneje vplivalo na njihov poslovni uspeh in višino dividend. Razen tega bo inozemstvo ponovno še bolj pokazalo zanimanje za naše akcije, ki bodo glede na kurz in dividendo ugodnejše kakor v drugih državah. Večje zanimanje za naše akcije bo ugodneje delovalo na njihov kurz. In takrat se bo pokazala možnost novih emisij Že nekaj let ni pri nas bilo javnega podpisovanja akcij večjega stila, in sicer iz tega edinega razloga, ker ni bilo interesentov, ki bi te akcije prevzeli. Zdaj bo tudi v tem pogledu slika popolnoma drugačna.

Direktor Mednarodne banke v Zagrebu Oton Schick: **Posojilo ima za naše gospodarstvo dvojen pomen.**

Na eni strani bo okrepilo mednarodni položaj in ugled naše države. S tem bo omogočilo vsem našim gospodarskim področjem, da se zanje mnogo lažje zanima mednarodni kapital, kakor je bilo pred zakonsko stabilizacijo.

Po drugi strani se bodo pokazale povojne posledice tega stabilizacijskega posojila tudi v tem, ker bo del posojila namenjen investicijam. Ta okolnost bo olajšala produkcijsko krizo in bo olajšala povratek k normalnim razmeram. Pogoji posojila docela odgovarjajo denarnemu položaju in so povoljni.

Belgrajski odmevi

Belgrad, 9. maja. l. Belgrajsko časopisje posveča sklenitvi posojila obširne članke, v katerih naglaša ugodnosti tega posojila in povoljne pogoje, pod katerimi smo ga dobili. Poleg tega priobčuje tudi izjave finančnega ministra dr Švrljuge, ki smatra posojilo kot velik uspeh.

Najvažnejše pa je dejstvo, da bomo po sta-

Nadalje časopisje poroča, da se bo emisija izvršila še v teku tega meseca. Na čelu finančne skupine, ki je posojilo dala, se nahajajo: Banque de L'Union Parisienne, ostale skupine pa so 1. švicarska, 2. češkoslovaška, 3. švedska, 4. jugoslovanska in 5. holandska.

bilizaciji dinarja sprejeti v Mednarodno reparacijsko banko. S tem je dana druga možnost, da od te reparacijske banke dobivamo kratkotrajna posojila, ki jih posebno naša država pogosto rabi, kakor na primer za čas velike izvozne kampanje. Ta kratkoročna posojila daje reparacijska banka le onim državam, ki so članice Članice pa so lahko samo one države, ki imajo stabilizirano valuto.

Gradnja proge Kočevje-Sušak

Zagreb, 9. maja. ž. V zvezi z najetim posojilom bo dana možnost razdelitve stalnih državnih posojil za graditev železniških prog. V prvi vrsti pride v poštev proga Kočevje—Sušak.

„Sila kola lomi"

Francoska zbornica o Briandovi politiki - Proti nemški nevarnosti

Pariz, 9. maja. tg. Zunanjepolitična debata v francoski poslanski zbornici se je končala šele okoli dveh zjutraj. Sprejeta je bila zaupnica poslanca Fougerea: Poslanska zbornica ponovno naglaša, **da se priznava k politiki mednarodnega sporazuma in dalekosežnega lojalnega sodelovanja evropskih narodov. Obsoja načrt nemško-avstrijske carinske unije, ki je v nasprotstvu s to politiko, in s pogodbenimi državami. Odobrava izjave vlade, izrekajoč ji zaupnico, ter prehaja na dnevni red, odklanjajoč vsak pristavek. Vprašanje zaupnice, ki je bilo zvezano s to resolucijo, je bilo po prvem odstavku sprejeto z enostavnim glasovanjem s 470 glasovi, pri čemer so se socialisti odtegnili glasovanju. Vladna izjava, ki pa prav za prav tvori pravo zaupnico za Brianda, je bila sprejeta s 430 proti 52 glasovom skrajne desnice**, zadnji del zaupnice pa je bil zopet sprejet z enostavnim dviganjem rok. Popoldanska seja se je začela z govorom poslanca **Herriota**, ki je na novo in najostrejši način obsodil nemško-avstrijski carinski načrt. **Vsi so protestirali proti kršitvi edinega varstva svetosti pogodb. Anschluss pa je flagrantno kršenje pogodb, kar ogroža vsa upanja na novo etiko in novo pravno stanje v Evropi. Nemčija se zagovarja z argumentom: Not kennt kein Gebot!, ki je svet že enkrat pognal v strašno krvoprelitje.** Po Herriotu sta govorila Franklin-Bouillon in Marin. Nadalje je protestiral socialist **Grumbach**, za njim pa **Leon Blum proti onemu pasusu resolucije, ki obsoja nemško-avstrijski carinski načrt, češ da poslanska zbornica nima pravice, prehitevati izrek Društva narodov.**

Turčija noče v Ženevo

Carigrad, 9. maja. tg. Nenadoma objavljajo vladni listi, da se Turčija zasedanja evropske komisije v Ženevi ne bo udeležila, dasi je še pred kratkim zagotavljala, da bosta zunanji minister in gospodarski minister sredi meseca maja odpotovala v Ženevo. Ta korak Turčije se je storil očividno v sporazumu z Moskvo.

Iz Spanije

Berlin, 9. maja. AA. »Tempo« poroča iz Madrida, da španska vlada resno misli izprazniti Maroko, ker smatra, da ta pokrajina ni vredna tako velikih človeških žrtev in stroškov za ohranitev španske suverenosti.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno. Ponekod deževno. Severni vetrovi. Temperatura bo najprej polagoma, potem pa hitro padla.

Zarota v Grčiji

General Pangaros in komunisti hoteli strmoglaviti vlao

Atene, 9. maja. AA. Tu so odkrili zaroto proti sedanji vladi Aretirali so dva častnika, ki sta bila v zvezi z bivšim diktatorjem Pangalom. Pri njih so našli večje količine razstreliv. Vlada je izdala stroge odredbe, da ohrani mir in red. Ker so oblasti izvedele, da je Pangalos najel letalo, ki naj bi dalo znak zarotnikom, da se zberejo na določenem mestnem trgu, so odredile, da bo obkrožilo mesto bojno letalo in tako zvabilo zarotnike v zasedo.

Ko so zarotniki opazili letalo, so se zbrali na določenem kraju. Vladne čete, ki so bile v bližini, so jih takoj obkolile in aretirale.

Atene, 9. maja. AA. Policija je v Seresu odkrila veliko komunistično propagando. Že nekaj dni sem je spremljala tajno gibanje komunističnih agitatorjev v tem nadvse pomembnem delavskem središču, kjer se nahaja tobačna tovarna. Naposled je policija prišla zarotnikom na sled. Veliki oddelki orožništva in policije so obkolili hišo, kjer so se komunisti shajali, in jih prisilili, da se udajo. Tako so aretirali voditelje grških komunistov Deliamisa, Karabasisa in druge, ki so pred nekaj dnevi, posebno pa 1. maja, organizirali znane komunistične demonstracije in izvesili povsod v Seresu in drugod rdeče zastave. Ko so komunisti zagledali orožnike, ki so hišo obkolili, jim je bila prva skrb uničiti arhive, kar pa se jim je izjalovilo. Policija je namreč zasegla ves materijal in tako ji je prišlo v roke domala vse dokumentarno gradivo komunističnih zarotnikov. Iz blagajniške knjige so oblasti dognale, da so nekateri komunistični voditelji na Grškem prejemali mesečne plače do 4500 drahem. Obenem je policija odkrila v Seresu tudi tajno šolo, ki je bila organizirana na popolnoma isti način, kakor bivša tajna komunistična šola v Solunu. Vse aretirance je policija predala sodišču, ki jih bo sodilo po zakonu o javnem redu.

Kaj dela rom. princ na Dunaju?

Dunaj, 9. maja. tg. Kakor zatrjuje romunsko poslaništvo, biva že več dni na Dunaju inkognito romunski princ Nikolaj. Ker pa neki list pripisuje bivanju princa političen pomen, češ da je njegova tajna misija v zvezi z obravnavami glede carinske unije, se zatrjuje v poučenih krogih, da je to mnenje popolnoma netočno.

Budimpešta, 9. maja. ž. Danes dopoldne je bil odprt budimpeštanski velesejem katerega je otvoril sam Horty.

Schoberjev zagovor carinske zveze

Minister Demetrović ostro zavrača Schoberjeva podtikanja na račun Jugoslavije

Belgrad, 9. maja. Dr. Schober, avstrijski zunanji minister je nedavno podal g. Sauerweinu, uredniku pariškega »Matina« vprav senzacionalno izjavo o trgovskih odnošajih med Avstrijo in državami Male antante glede na carinsko zvezo med Avstrijo in Nemčijo. Izjavo je priobčila tudi »Neue Freie Presse« 6. maja. Schober je dejal, da je v razgovoru s francoskim zunajim ministrom Briandom aprila 1930 o trgovinski politiki Avstrije odkrito pojasnil avstrijski položaj in propadanje avstrijskega gospodarstva. Avstrija da je obdana okoli in okoli od carinskih zidov in vsa pogajanja s sosednimi državami so ostal brez uspeha. Na drugi strani pa je področje 60 milijonov ljudi, ki govore isti jezik kakor Avstrijci. Avstrija je poskušala, sporazumeti se s sosedi, do sporazuma pa ni prišlo in zato je Schober prosil Brianda, naj posreduje pri Češkoslovaški, Romuniji in Jugoslaviji, da olajšajo avstrijski uvoz. Edino na ta način bi se Avstrija rešila katastrofe. Iz Schobrove izjave je bilo tudi razvidno ,da šteje on tudi Jugoslavijo med države, ki zvišujejo carine nasproti Avstriji in tirajo Avstrijo v katastrofo ali pa v carinsko zvezo.

Belgrad, 9. maja. Na izjave, kakor jih je dal avstrijski podkancelar g. dr. Schober g. Sauerweinu in kakor jih je priobčil pariški »Matin« in potem »Neue Freie Presse«, je dal minister za trgovino in industrijo g. Demetrović novinarjem danes popoldne tole izjavo:

Kar se tiče Jugoslavije, Schober nima prav. Jugoslavija ni izpreminjala svojih carinskih tarif od leta 1925, razen, v kolikor jih je stalno zniževala po že sklenjenih podogbah s posameznimi državami. Jugoslavija vobče ni postavljala carinskih zidov, nego jih je stalno podirala. To je šlo brez dvoma v korist Avstrije in njene trgovine ter njenega izvoza. Narobe pa je Avstrija stalno dvigala carinsko-tarifske zidove in baš nedavno tega je napravila svojo peto revizijo carinskih postavk izpremenivši jih navzgor. Razen tega je dejstvo, da je baš Avstrija storila vse, kar je mogla, da oteži izvoz Jugoslavije. Schober nima prav, ko riše stvar tako, kakor da bi brez uvoznih olajšav za uvažanje v Jugoslavijo, državo Male antante, pretila Avstriji katastrofa. To irditev ovržejo številke.

Izvoz iz Avstrije v Jugoslavijo je bil v petih letih od leta 1926. do 1931. za 11 milijonov Din večji, nego izvoz iz Jugoslavije v Avstrijo. Stvar pa je še hujša, če pogledamo poslednja tri leta, ker je v tem času zunanja trgovina Jugoslavije pasivna nasproti Avstriji za 259 milj. Din. Po tem takem Avstrija nima prav, da zahteva olajšave za svoj izvoz v Jugoslavijo, temveč narobe: Prej ima Jugoslavija pravico zahtevati olajšave za svoj izvoz v Avstrijo.

Gotovo je dr. Schober na tak način govoril z Briandom aprila 1930, ko je imel pred seboj in v rokah točne rezultate te statistike za tedaj prošlo leto, po katerih je bila jugoslovanska zunanja trgovina nasproti Avstriji za 86 milj. Din pasivna. Neovrgljivo dejstvo je, da izmenjava blaga med Avstrijo in Jugoslavijo pada. Od leta 1925 do 1930 se je zmanjšal izvoz iz Avstrije v Jugoslavijo za polnih 400 milj. Din, to je za več ko četrtino. — Toda zato se je prav za toliko zmanjšal izvoz iz Jugoslavije v Avstrijo. Padec cen kmetijskih pridelkov je zmanjšal moč konzumenta v Jugoslaviji in zato uvaža Jugoslavija manj, pa ne samo iz Avstrije, nego vobče. Uvoz v Avstrijo je po količini blaga ostal neizpremenjen do leta 1930, pač pa je izvoz padel za 450 milijonov. To pomeni, da je Jugoslavija za isto količino blaga dobila l. 1930 za 450 milijonov manj nego je dobila l. 1925.

Ako Avstrija poveča svoj izvoz v države Male antante, je prirodno, da se mora misliti na možnost izvoza blaga iz teh držav v Avstrijo. Kar se Jugoslavije tiče, Avstrija o tem ne vodi računa. Avstrijski predlogi, postavljeni v trgovinski pogodbi Jugoslaviji, ko je Avstrija to pogodbo odpovedala, gredo za tem, da se vse bolj zmanjša izvoz iz Jugoslavije v Avstrijo, jugoslovanskih kmetijskih pridelkov. Kdo bo potem mogel prirakovati, da bo Jugoslavija dala Avstriji nove olajšave za uvoz njenega blaga? Tega niti sam Schober ne pričapuje. Zato tudi postavlja alternativo, ki ni alternativa. Dr. Schober postavlja najprej pogoje za izmenjavo blaga, ki jih ni moči sprejeti, da bi tako pred nepoučenimi mogel reči, da je za Avstrijo edina pot, po kateri se reši katastrofe, ki jo ji pripravljajo države Male antante — carinska unija z Nemčijo.

Za krščansko internacionalo

Od našega stalnega pariškega dopisnika

V Parizu obstoja že peto leto Mednarodni krščansko-demokratski sekretarijat — Secretariat International des Partis democrates d'inspiration chretienne, katerega načelnik je trenotni francoski pokojninski minister Champetier de Ribes in stalni tajnik prof. Simoudet. Zasnova sekretarijata je bilo delo bivšega voditelja italijanskih popolarov don Sturza, ki je v letih 1921 in 1922 skušal z zaslombo svoje stranke izvesti organizacijo eksekutive vseh krščansko-demokratskih strank Evrope. Ker pa takrat še v Franciji ni obstojala nobena stranka s krščansko demokratsko smerjo, je bil prisiljen, da priprave ustavi z ozirom na to, da bi sekretarijat sestoječ iz stranke italijanskih popolarov, nemškega centruma, poljske kršč. dem. stranke, švicarskih, avstrijskih in madžarskih strank izgledal preveč kot srednjeevropska ustanova. Ko se je koncem leta 1924 v Franciji ustanovila stranka demokratskih popolarov je don Luigi Sturzo z ozirom na težave v Italiji prepustil vodstvo in organizacijo eksekutive francoskim popolarom.

Prvi temelji

Koncem leta 1925 je načelstvo stranke francoskih popolarov sklicalo v Pariz prvi mednarodni sestanek s proglasom, da naj krščansko-demokratske stranke Evrope prično graditi prve temelje mednarodne organizacije krščansko demokratskih strank Evrope. Tega sestanka so se udeležili: nemški centrum, belgijska krščanska delavska stranka, francoska stranka popolarov, zastopniki italijanskih popolarov in zastopniki poljske krščansko demokratske stranke. Na tem sestanku je bil ustanovljen stalen sekretarijat in izdelan njegov pravilnik. Ves ideološki del sestanka je temeljil sprva zgolj na spontanosti in prisrčnosti prvih stikov.

Toda že v prvih početkih je bilo nujno, da je treba izdelati enotno politično doktrino različnim krščanskim demokratskim strankam. Takrat sta se v Evropi pričela uveljavljati dva sistema: fašizem in boljševizem. Tako je prvi kongres v Brüslju leta 1926 strnil hotenje in naziranje vseh evropskih krščansko-demokratskih strank ves program v negativni formuli, ko je ugotovil, da fašizem in boljševizem vodita v konfuzijo oblasti in kompetence, v skrajno etatistično centralizacijo, v monopolizacijo javne in socialne akcije in da se z ozirom na tako nevarne politične tokove vse evropske krščansko demokratske stranke morajo enotno zoperstaviti brutalni premoči števila, poplavi nekompetentnosti, skriti aktivnosti interesnih skupin. V borbi z desničarskim in levičarskim absolutizmom na eni strani in brezbarvno jakobinsko demokracijo preteklosti krščansko demokratske stranke Evrope ugotavljajo, da pravilna demokracija izključuje pravtako socialno nivelizacijo kakor nadvlado enega razreda ali kaste in da mora imeti za bistvene temelje moralne in krščanske principe, ki vodijo človeško družbo.

Kongres v Bois-le-duc

Naslednji kongresi v Bois-le-Duc v l. 1928, v Parizu v l. 1929 in Anwersu l. 1930 so imeli za nalogo izdelati doktrinalne temelje evropskega popolarskega reformizma, ki naj dovede do enotnega naziranja v vprašanju organizacije moderne ljudske države. Tako je ameriški kongres, potem ko je pariški kongres preštudiral vlogo in naloge strokovnih organizacij v moderni državi, ugotovil, da je naloga države, da upošteva vse žive moči naroda, to je: družino, občino, mnogoštevilne razne korporacije in da z organsko ali ljudsko državo krščanski demokrati mislijo ono državo, v kateri organizirane vmesne kolektivne grupe harmonično in hierarhično sodelujejo za obči blagor pod kontrolo vlade, ki na eni strani sloni na izvoljeni zakonodajni oblasti in na drugi strani na juridični izvršni oblasti. V nasprotju z jakobinskimi in etatističnimi dogmami o organizaciji države se demokratsko popolarna ideja približa moderni koncepciji države, ki absolutno in kategorično zahteva soudeležbo kolektivnih edinic v vodstvu države, a je v definiciji vloge modro relativistična, ko zahteva princip ravnotežja upoštevajoč realen položaj trenotne politične evolucije. Tako napram starim demokratskim strankam jakobinske tradicije, ki so za svojo nalogo smatrale, da trenotno oligarhijo branijo napram zahtevam »četrtega razreda«, demokratski popolari stavljajo v nasprotje zahtevo, da morajo vse organizacije »četrtega razreda« harmonično in hierarhično sodelovati pri vodstvu javnega življenja. Skrajnim sindikalističnim tokovom, ki gledajo socialni problem le z materijalističnega stališča, demokratski popolari stavljajo nasproti, da njihov spiritualistični ideal zahteva, da nasproti hegemoniji stvarjevalca dobrin stavlja prvenstvo človeške osebnosti, kateremu so te dobrine namenjene. Tako demokratski popolarizem gospodarskemu predpostavlja politični moment, ki je obenem kolektivna sinteza vsega narodnega teženja v državi. Ravnotežje narodnih sil v ravnotežju z narodnim organizmom, v katerem je svoboda metoda in ne politična mistika, tvorijo realistični značaj popolarske doktrine. Enotnost države tako ne izvira več iz božanstvenega državnega avtoritatizma, marveč iz sinteze vseh narodnih sil, ki delujejo v njegovem socialnem telesu. Anwerški kongres, na katerem je bilo zastopanih osem evropskih strank, je izdelal program, ki bo tvoril dobo zase v zgodovini obnovitve sodobne Evrope.

Nov program

Sestava tega programa pa seveda ni šla brez težav. Večina evropskih krščansko demokratskih strank je preživela svojo mladost v borbi za obrambo verskih in narodnih pravic. Le težko se je bilo ločiti od patriarhaličnega principa obravnavanja političnih in gospodarskih vprašanj preteklosti. Danes se more ugotoviti, da je svetovna vojna posegla mnogo globlje v sestavo Evrope nego je bilo v prvih letih možno ugotoviti. Stara jakobinska demokracija je skrahirala v fašizmu, skrajne sindikalistične smeri so zapadle v boljševizem. Ustavni in socialni pretresi v srednji Evropi, neizvestnost političnih sistemov v zapadni Evropi so znatno zmnajšali aktualnost in interesantnost protiverskih gonj, ki so katolike pred vojno nujno stavljale v posebne borbene grupacije. Popolari se zato niso podali v novo smer, dokler dejstva niso sama pokazala, da bo le z enotno evropsko krščansko (politično) doktrino možno zoperstaviti se nacionalistični in socialistični poplavi Evrope.

Dogodki v Nemčiji in Italiji so mnogo pripomogli k temu razvoju. Tisti dan, ko se je centrum odločil za obrambo weimarske ustave, je prelomil z nacionalistično in militaristično Nemčijo. Kot demokratska in republikanska formacija je moral v novi politični doktrini iskati opravičila svojemu obstoju. Po kulturnem in socialnem značaju tega programa je postal eminentno evropski, kar je dokazala dosedanja centrumova aktivnost na mednarodnem polju. V Italiji je osebnost don Siurza tako globoko doumela bistvo te evropske popolarske doktrine, da je mogel vzdržati triletno borbo z diktaturo in organizacija popolarov še danes zmiraj močneje živi v emigraciji. Mogoče najodličneje pa se je od vseh evropskih krščanskih demokratskih strank izkazala stranka francoskih popolarov. Ob centrumu bi bilo še zmiraj mogoče podčrtavati njegovo konfesionelno primarnost, italijanski popolari še čakajo na svojo bodočnost in brez francoskih popolarov mladi krščansko demokratski pokret ne bi imel pokazati dokazov. Čudoviti so do danes uspehi, ki jih zaznamujejo francoski popolari v obsegu obče francoske mladokatoliške renesanse.

Mladostna živahnost

v izvajanju organizacije, jasnost v političnih teorijah, stalnost in disciplina politične organizacije v tej deželi klasičnega individualizma, odlična kompetentnost in upoštevanost njenih 18 predstavnikov v parlamentu — to so znaki, ki kažejo, kako je francoski narod doumel sintetično bistvo popolarskega pokreta. Dokaz, ki so ga na tem polju doprinesli francoski katoliki, bo zavrnil mnoge, ki mislijo, da je danes nemogoče dvigniti in organizirati mase na krščanskih političnih načelih. rj

Dr. Rožič Val.:

„Njegov profil“

Francetu Grafenauerju ob 70letnici v življenski album

Bilo je mrzlega zimskega dne 2. decembra 1860 leta, ko so se pri kmetiču — orglarju po domače »Blicu« v Mostah — župnija Brdo — pri Šmohorju v Ziljski dolini oglasile tri vile, rojenice-sojenice, ki so Blicovemu novorojenčku po vrsti prerokovale:

Prva je rekla: *Kmet in orglar bo!*
Druga je pristavila: *Trpin bo — vedno!*
Tretja je zaključila: *Narodni mučenik bo!*

*

Vile sojenice so izginile.

Novorojeno dete so povili v plenice in ga nesli h krstu na Brdu in mu dali ime France — Grafenauer.

Deček je živel, se razvijal in rastel v starosti — pa tudi v modrosti pri Bogu, starših in ljudeh.

Z »zakrivljeno palico« v roki, za trakom pa šopek cvetic, ko kralj po planini visoki — je pohajal za tropom ovčic« — naš mladi France na Brdu in na Ziljskih gorah. — Očetu je pomagal doma in na polju, kravaril, drvaril in orglaril; bil je že kot mladenič vse: kmet-oratar, obrtnik, orglar, ljudski pesnik, pisatelj in politik.

Kot zastaven fant je bil postavljen pred Poncija Pilata, češ da se postavlja nad cesarja in več ve kot vsi pismouki in pismarji. Po trimesečnem postu za zamreženimi okni so ga izpustili iz »Arabje puščave« in priletel je ptič feniks — *plemeniti orel* na dan. — Dvignil se je v nadsinje višave, bral sveto pismo in posvetne postave — in bil je od Boga in svojih ljudi l. 1897 v koroški deželni zbor poslan.

V deželnem in državnem koru in na narodnem zboru je bila strah in trepet Nemcem in nemškutarjem Grafenauerjeva grom-beseda, ki je težko padala po nemških glavah, vnemala, vžigala vsepovsod. Bil je boj — nekrvavi, brez upa zmage in sam se je branil s svojim malim tropom, — *boril se za staro sveto pravdo karantanskih kmetov, praznikov in svobodnjakov!*

Bog te sprimi, kraljeva Venus!

Le vkup, le vkup, uboga gmajna!

In šel je v imenu 100.000 karantanskih Slovencev iz Zile, Roža in Podjune kot Martin Krpan na cesarski Dunaj — in tam zavpil in zažvenketal s svojim grmečim glasom, da so se stresla okna v Schönbrunnu! —

Kdo je to? Gorenjski Lambergar? Istrski Veli Jože? Peter Klepec? — Ne! To je moderni Martin Krpan iz slovenskega Korotana, ki je prišel po svojo stoletno staro pravdo izpod Dobrača in Pece in z Gosposvetskega polja, to je »naš« slovenski »Hercogbauer« iz Blažje vasi — in Edling iz Kazaz. —

Toda dunajska gospoda se ga je ustrašila, ga poslala nazaj na Zilo, nato v Beljak — Celovec — in potem na vojaški »mirogoj« v Möllersdorfu.

Kakor Cankarjev *Hlapec Jernej* — si 60 let delal, garal se trudil, mučil in znojil svojo zemljo, ustvaril si dom — a sedaj so te postavili na cesto, brez doma. Zaprli so te, te mučili in dokazovali, da si krivično ravnal — Ti pravičnež nesrečni. —

Na neštetih narodnih taborih se je razlegala in odmevala tvoja beseda kakor pozavna pred trdnjavo Jeriho — a sedaj sediš tih, samcat sam v majhni jetniški celici kot prerok Danijel med levi — in tvoja blaga ženica ti pošilja kruha — hrane tam iz daljne Zile, da ne umrješ od glada. In v samotni tihi celici si postal zamišljen, turoben, žalosten, izmučen, nesrečen iz dna do dna svoje mehkočutne duše.

Bil si potrt — a ne strt!

Ostal si optimist. Rešila te je živa vera in zaupanje v Boga in v njegovo absolutno pravičnost. —

Rešen si bil — po 18 mesecih — krute ječe — Šel si bolan domov! Toda na cesarski Dunaj Te niso pustili — več! Zbali so se te. Zaprli so pred Teboj vrata — parlamenta, pred Teboj — koroškim kraljem Matjažem.

In šel si prevaran nazaj — zagrenjen — toda to pot na drugo stran Pece, da učakaš zoro dan, ko prideš spet na plan — po svojo staro pravdo, da zbudiš iz grobov naše stare vojvode, kneze, župane in starešine tam na Krnskem gradu in okrog Gospe Svete. —

V ječi si postal pesnik. Oblikoval si svoj duševni profil v tistih *hudih dneveh* za tesno zamreženimi okni v Möllersdorfu! —

Grafenauer! Naš pristni koroški kmet in oratar, naš obrtnik in orglar, orglavec, ljudski pesnik in komponist, naš neustrašeni narodni bojevnik in politik, Ti, naš narodni predstavnik, ene zagotovila Ti dajemo ob prazniku tvoje svetopisemske starosti: Mnogo, veliko, vse si žrtvoval za svoje ožje rojake in v *hudih dneveh nisi nikdar klonil*, zato Ti bo ostala hvaležnost in zvestoba koroških Slovencev večna in tvoj spomin bo v narodu živel, dokler bo zadnji potomec živel, dokler bo zadnji potomec sina Kajtimara hodil po svetih slovenskih koroških tleh. —

Tebi življenje ni bilo praznik in storil si več, kot si storiti bil dolžan. Na pot so Ti nasuli mesto dišečih rož črnega bodečega trnja in osata in te kronali z ječo, begom in jadnim trpljenjem. — Bog naj pozlati zarjo Tvojih večernih dni in živi srečno, zadovoljno tam pod lipo v krogu lepih Ziljank, ki plešejo naš narodni ples Tebi v proslavo! —

Mednarodni materinski dan

Danes praznuje kulturni svet vsakoletni mednarodni materinski dan. Šole in oblasti, kulturne organizacije in tisk sodelujejo v njega proslavo. Po družinah so danes matere deležne posebnih dokazov spoštovanja in ljubezni; kar premoreje umetni nasadi in pomladna narava cvetic, jih sipljejo materam v naročje ali pa vsaj na grob.

Kakor pri vseh takih splošnih prireditvah je tudi tu mnogo nepristnega prirejenega samo za videz; vendar je velikega kulturnega in socialnega pomena že to, da se ves svet, brez razlike vere in narodnosti enodušno klanja ženi-materi, principu življenja in miru, ljubezni in žrtve za druge. Saj je značilno, da se je ustanovil mednarodni materinski praznik ob največjem polomu brezobzirnega političnega in gospodarskega imperializma — po svetovni vojni. Z njim je hotel svet pač predvsem izkazati materam priznanje in hvaležnost za njihove žrtve — saj je za njihovo srčno kri vadljal na bojiščih, a v zaledju so matere nosile največji del gorja, one so »vzdržavale«, da se ni sploh vse podrlo. Potem pa se je svet pri uvedbi materinskega dne vsaj temno zavedal, da po sedanjem potu sile močnejšega nad slabejšim ne gre dalje, da je treba v svetovladju tudi ohranjujoče, vsa nasprotja dobrotno poravnavajoče sile, da je treba šibke in bedne zaščititi pred nasiljem in jim pomagati, da je z eno besedo tudi v družini človeštva potrebna poleg trde očetove tudi mehka materinska roka. O tem pričajo politične pravice in državljanske svoboščine, ki so jih priznale ženskam domalega vse kulturne države sveta, priča pa tudi mednarodna socialno-zaščitna zakonodaja. Naj bi to spoznanje materinski dnevi čim bolj razširili in poglobili.

Zaenkrat so med tistimi, ki so zaščite in pomoči najbolj potrebni, matere same s svojimi otročiči: mnogokrat so žrtev brezvestnosti in samopašnosti moškega, predmet gospodarskega izkoriščanja, plen dušne in telesne bede ter bolezni. Tu treba zaščite, tu treba neposredne pomoči. Zato se na materinski dan — poleg drugega — po vsem svetu prirejajo dobrodelne zbirke. V ta namen pač nikomur ne sme biti žal daru, kolikoršnega pač zmore.

Prav posebno pa ne smemo danes pozabiti enega: **da je najboljša, najpopolnejša, najsrečnejša zaščita mater dana le v dobro urejeni, trdni in zdravi družini.** V primeri s tem so vse drugo le borna zasilna sredstva. Zato tudi katoličani še posebej praznujemo svoj materinski dan (25. marca) v svitu naše vere, ki postavlja družino in dolžnosti do nje visoko nad vso človeško slabost in sebičnost.

Dr. Korošec v Zagrebu

Zagreb, 9. maja. ž. Včeraj opoldne je prišel v Zagreb iz Ljubljane honorarni profesor dr. Anton Korošec. Danes je odpotoval v Split na glavni letni občni zbor Glavne zadružne zveze, katere predsednik je.

Patent na civilizacijo

Trst, 9. maja. Današnji »Piccolo« pozdravlja v imenu vse Julijske Krajine Mussolinijevo motivacijo predloga, da se obstoj izjemnega sodišča podaljša še za pet let, ker je treba z eksemplaričnimi obsodbami zatreti »nalezljiva zločinska ognjišča« na Primorskem. Vsa Julijska Krajina bo Mussoliniju hvaležna za njegov sklep, da je treba z ognjem in mečem pokončati slovanske »izdajice«. Tega ne dela Italija iz egoističnih razlogov, marveč zato, da brani evropsko civilizacijo... Vest o podaljšanju obstoja izrednega sodišča je vsa Primorska sprejela z velikim zadoščenjem. »Piccolo« tudi odobrava usmrtitve slovenskih fantov v Pulju in Trstu.

Vrhpoljski proces

Belgrad, 9. maja. Danes je predsednik sodišča končal zaslišavanje obtožencev ter bo v ponedeljek začel z zaslišavanjem prič. Odvetniki bodo stavili svoje predloge. Proces se s tem približuje svojemu zaključku.

Fašisti ne odnehajo

Boj proti slovenskim pridigam po vsem Primorskem

Nasilje v cerkvenem področju se v smislu fašistovske ideologije dogaja brez prestanka. Tako poročajo potniki, da so faš. oblastniki tudi pri **Sv. Luciji na Tolminskem** zahtevali od duhovnika naj napravi laško pridigo. Duhovnik je ugodil slednjič njihovi sitnosti in je neko nedeljo po končani običajni božji službi oznanil ljudem: »Zdaj bo pa laška pridiga; kdor jo hoče poslušati, naj ostane v cerkvi.« Vse je drlo ven, kakor da bi strela udarila v strelo. Videč prazno cerkev, je župnik seveda opustil pridigovanje v laškem jeziku, ker ni bilo — Lahov.

Goriški fašistični tajnik Avenanti je nedavno zaukazal fašistom: Napravite sovraštvo med ljudstvom in duhovnikom! V smislu tega navodila so v Dolnji Tribuši na Goriškem prišli fašisti k duhovniku in ga vprašali, zakaj nima pri hiši velike laške trobojnice, da bi jo izvešal ob vsaki priliki in nepriliki, kot je navada pri Italijanih. Pravili so mu, da to imajo že po vseh župniščih naokoli in zato da bi bilo primerno, da se tudi on postavi v vrsto z drugimi sosedi. Obljubili so mu, da mu prineso prav veliko in lepo trobojnico v dar. Trobojnico bi prinesli s posebno slovesnostjo in parado, da bi vsa fara znala: »Naš gospod nune so se Lahom podali, s fašisti spoprijaznili, zdaj bomo morali paziti, kaj govorimo vpričo njih.« — Ko je župnik zavohal intrigo, je seveda odklonil »dar« in parado.

Goriška prefektura in policija pošiljata nadškofijskemu ordinarijatu pritožbe proti raznim duhovnikom. Za Istro opravlja to delo glavni državni tožilec v Trstu. Skoro že ni duhovnika, da ne bi bil tožen, češ da dela proti interesom države, da ovira »miroljubno poitalijančenje naroda«, da uči verouk v slovenskem oz. hrvaškem jeziku, da je »izobražen«, »vpliven«, »zvit«, da mnogo občuje s sobrati, širi slovenske verske liste in podobne tiskovine.

Barkovljanski primer kaže, da tudi duhovnik italijanske narodnosti nima miru, če hoče svojo službo vršiti nepristransko. V **Barkovljah** župnikuje že več let Alojzij Salvadori, tržaški rojak, ki zna dobro slovenski jezik. Ker je župnija slovenska, mora seveda to upoštevati, a fašisti bi hoteli na vsak način izgnati slovensko besedo iz cerkve. Voditelj tega gibanja je kemik znane Serravallove tovarne kina-vina v Barkovljah, dr. Demai, po svojem mišljenju veri in verskemu življenju čisto nasproten človek, ki sploh ne zahaja v cerkev, razen kadar hoče razgrajati. Še pred dogodki 19. in 26. aprila so njegovi ljudje sklepali, da bi bilo treba »slavofilnega« župnika spraviti kako iz Barkovelj. Vkljub temu sovražnemu zadržanju so ga vabili v nekak slavnostni odbor za sprejem Apuljskega vojvode, ki je prišel v Miramar stanovat. Župnik je odklonil sodelovanje z nasprotniki cerkve in svoje osebe. To jih je še bolj razdražilo in tako so že dvakrat oskrunili cerkev in motili božjo službo. Med razgrajači je tudi en učitelj, ki so ga otroci videli v cerkvi divjati in so po vasi raznesli: učitelj se je v cerkvi grdo obnašal in vpil kakor na gmajni! — Demai je slednjič župnika Salvadorija napadel v »Popolo di Trieste«, ker ni hotel ob njegovi strani sprejemati Apuljskega vojvode.

O dogodkih v cerkvi **Sv. Jakoba** v Trstu dne 26. aprila smo dobili še naslednje vesti: Veliko šentjakobsko faro, ki šteje okoli 30.000 duš, upravlja župni upravitelj Omerza, Slovenec po rodu in italijanski državljan. Titularni župnik Apollonio je namreč neozdravljivo bolan in biva na svojem rojstnem domu v Bertokih pri Kopru. Ko je bila omenjeno nedeljo ob svoji uri slovenska pridiga, se je brž skraja začel nemir. Razbijači so se postavili na raznih krajih, začeli vpiti in se stekali proti središču, da bi napravili vtis, kakor da velika množica protestira proti slovenski besedi. Videč, da miru ne bo, je župni upravitelj, hitro stopil s prižnice in dal obvestiti policijski komisarijat o motenju božje službe. Medtem so ženske obkolile fašistovsko skupino v cerkvi in ji s šentjakobsko zgovornostjo izpraševale vest. Druge so jele glasno moliti rožnivenec. Ko se je policija pojavila, so demonstrantje že izginili. Aretiran je bil en ... Slovenec, ki so ga pa kmalu spustili na svobodo. K popoldanski božji službi se je nagrnilo ljudstva od vseh krajev Trsta, že iz radovednosti, kaj je bilo in kaj še bo.

Oba primera (Barkovlje in Sv. Jakob) sta se raznesla v govorici po celi deželi. Stare ženice, ki se razumejo le na roženkranc in križev pot, so prisiljene, da si ustvarjajo sodbo o laškem gospodarstvu na Primorskem. Ljudje so tako prepričani o veliki moči sv. stolice, da vedno ponavljajo refren: »Sv. oče nam bo gotovo pomagal!«

Jožef Cotič - 70letnik

Ljubljana, 10. maja.

Danes praznuje svojo 70 letnico v krogu svojih dragih naš stari prijatelj in eden izmed redkih živečih borcev od stare Krekove garde — naš Jože Cotič, pogumni in živahni ljubljanski Vipavec na Martinovi cesti. Rodil se je 10. maja 1861 v Vipavi. Ko je bil 9 let star, je zgubil mater, z 11 letom pa rodni dom, da je iz 3. razreda ljudske šole že moral iti služit. Z njim so se razkropili po svetu tudi bratje, med njimi lani umrli urednik Edinosti Makso. Ko je Jože dorasel, je

šel k vojakom. Leta 1889. pa je bil sprejet k užitninskemu zakupu v Ljubljani.

Ko so pa Vipavci leta 1894. ustanovili svojo Vipavsko zadrugo, pozneje Kmetijsko društvo, so poklicali Jožeta Cotiča iz Ljubljane v Vipavo, da jo je vodil.

Bili so to junaški časi krščanskega gibanja med Slovenci. Na Vipavskem so orali ledino pod vodstvom dekana Erjavca, Lavrenčič z Vrhpolja, Ferjančiči, Uršič iz St. Vida in drugi. Na mesto umorjenega dekana Erjavca je nastopil dekan Lavrič. Vipavska vinarska zadruga, ki se je pozneje spremenila v Kmetijsko društvo, je rešila vipavskega kmeta oderuhov in njegovemu vinu priborila v svetu sloves.

V tem se je leta 1898. po dr. Krekovi inicijativi ustanovilo tudi v Ljubljani »Vinogradniško društvo« ter na Glincah kupilo Bobenčkovo posestvo. Ker se je pokazalo, da prvotno strokovno vodstvo ne vodi društva tako, kakor bi bilo treba, so poklicali iz Vipave Jožeta Cotiča, da je vodil. On je vedno ves naš. Žal je moralo društvo prezgodaj prenehati. Pozneje je bil Cotič strokovni vodja deželne vinarske zadruge, ki pa jo je izpodjedla vojna. Škoda, da merodajni gospodje niso takrat držali teh zavodov, tako potrebnih za našega vinogradnika. Danes jih pogreša naš kmet.

Z Jožetom Cotičem je združen lep kos našega gospodarskega dela in boja za gospodarsko osamosvojitev. Danes naš Jože s svojo gospo birtuje v svoji hišici na Martinovi cesti in pestuje svoje zdrave vnučke. Ampak, ko nanese pogovor na čase starih bojev in težav, tedaj vzplamti Cotičevo oko, kakor staremu veteranu, ki bi ob zvoku trompete zopet rad udaril.

Zaslužil je Jože Cotič, da se ga »Slovenec« spomni na današnji dan, h kateremu mu iskreno čestitamo ter mu želimo veselja in zdravja v njegovi družinici. Pa tudi zato pišemo, da bi mladi rod videl: Brez žrtev, dela in bojev slehernega borca iz tiste dobe bi danes mladi rod ne mogel graditi novih načrtov na starem fundamentu krščanskega slovenstva.

Bog živi vse stare borce in Jožeta Cotiča!

Prvo jurjevanje novomeške vojaške garnizije

Novo mesto, 8. maja.

Tudi novomeška garnizija je slovesno proslavila Jurjev dan kot začetek pomladi in v spomin na hajduške čase, ko so se Srbi še morali boriti proti sovražniku vere in naroda.

V sredo 6. maja zgodaj v jutro je bilo vojaštvo pripravljeno za odhod na vežbališče v Cegelnici pri Žabji vasi na posestvo g. Matka, kjer se je imel vršiti »Gjurgjev uranak«, toda dež jih je zadržal v toliko, da so odšli šele okrog pol 8 zjutraj. Na vežbališču so bili vojaki pogoščeni s svinjsko pečenko in jagnjetino ter so dobili tudi vina. Plesali so svoj narodni ples kolo in se po svoje popolnoma prosto zabavali do poldne, nakar so šele odšli nazaj v vojašnico.

Za častnike in povabljene goste, ki so se pripeljali tja v avtomobilih, je bila pripravljena dobra južina na travniku v zatišju grmovja, kjer sta bili postavljeni dve dolgi pogrnjeni mizi. Med povabljenimi gosti je bilo opaziti okraj. načelnika g. Friderika Logarja, predsednika okrožnega sodišča g. dr. Josipa Kaučiča, župana novomeške občine g. dr. Režka, poštnega ravnatelja g. I. Nadraga, orožniškega majorja g. Gligorija Živkoviča, orož. poročnika g. Svetislava Gjorgjeviča, g. Matka, posestnika tega zemljišča, g. Kastelica, Reitza in več drugih uglednih meščanov. Vsem povabljencem so gg. častniki sami ljubeznivo stregli.

Ob tej priliki je bilo tudi par napitnic, katere sta izrekla gg. okrajni načelnik Logar in poštni ravnatelj Nadrag. H koncu pa se je zahvalil gostom za udeležbo zastopnik komandanta tuk. garnizije 40. pešpolka g. poročnik Novica Marović, nakar je večina gostov odšla v najboljšem razpoloženju, za katero sta skrbela g. Maurič s svojo harmoniko in naš vneti lovec »Muhca«, ter z najlepšimi vtisi na prvo jurjevanje naše vojske v Novem mestu.

Traktor razkopava ulico

Ljubljana, 9. maja.

Danes dopoldne ob 9 je začel veliki traktor »Sixty« družbe Harley Davidson Motor Import s priprego razkopavati del Miklošičeve ceste za vojašnico vojvode Mišića. Pred plugom, o katerem smo poročali že včeraj, ima pritrjene v širini 1 m močne jeklene zobe, kateri se lahko privijejo v cestišče. Traktor vleče priprego naprej in zobje rijejo v širini 1 m in lahko razkopljejo najbolj trdo makadamizirano cesto. Delo je šlo spočetka urno izpod rok, dokler se ni zgodila malenkostna nesreča. S peskom in gramozom je bil namreč sredi ceste pokrit železni pokrov kanala. Jekleni zob se je zataknil in ker ni hotel odnehati niti pokrov, niti zob, se je odlomil vijak, ki je držal na vzvodu jeklene grablje. Treba je bilo nalomestnega vijaka, in tako je traktor stal dobre pol ure sredi ceste in počival. Ko je bil novi vijak pritrjen, je traktor trgal cesto naprej in jo v precej dolgem pasu pošteno razoral. Okrog 11. pa je pripeljal že veliki cestni valjar in čakal, da se bo traktor umaknil. Traktor je nato še zgladil in poravnal cestišče, nakar je odstopil prostor valjarju, ki je cesto povaljal.

Jeklene grablje priklopnega voza trgajo cestišče.

Radioaktivno termalno kopališče

Čateške Toplice

pri Brežicah

sezona od 14. maja do 30 sept.

leči revmatizem, ischias, ženske bolezni i. dr.

V predsezoni 30% popust pri sobah.

„SLOVENEC“

nedeljska izdaja ilustrirana priloga!

Najboljši kolporter »Slovenca« Kastelic. — Fotograf ga je zalotil v Šmartnem pod Šmarno goro, ko je ravno ponujal brhki deklici »Slovenca«, ki ga je tudi kupila.

Nekoliko statistike o državnih vpokojencih, invalidih itd.

V področju dravske finančne direkcije v Ljubljani imamo:

5678 vpokojencev v starosti od 29 do 100 let, ki prejemajo mesečno na pokojn. 3,741.479 Din

2537 vdov drž. vpokojencev, ki prejemajo 627.766 Din in

183 sirot drž. vpokojencev, ki prejemajo 39.107 Din.

Skupaj 8398 oseb z mesečnimi pokojninskimi prejemki 4,408.352 Din.

Poleg pokojnine prejemajo ti še draginjske doklade v znesku 6,755.000 Din.

Invalidov imamo 2802

invalidskih vdov pa 3804, ki prejemajo skupno mesečno okroglo 893.000 Din

tako, da prejema vseh 15004 vpokojencev, invalidov, vdov in sirot mesečno 12,056.352 Din.

Zanimiva je starost državnih vpokojencev:

2 sta dosegla že starost 100 let,
11 jih je v starosti 90—100 let,
140 jih je v starosti 80—90 let,
660 jih je v starosti 70—80 let,
1883 jih je v starosti 60—70 let,
2980 jih je pa v starosti pod 60 let.

Grob pokojnega akad. slikarja F. Sterleta na »St. Pancras cemetery« pokopališču v Londonu; grob št. 173, oddelek 10 L.

Usodna otroška igra

M. Sobota, 8. maja.

V tukajšnjo bolnišnico so pripeljali 7 letnega fantka Bene Štefana. Revež je brez zavesti in ga lomi močan krč. Postal je žrtev otroške igre.

Fantek se je v družbi drugih otrok igral. Hipoma se je spoprijel z nekim svojim tovarišem. Začela sta se metati. Tovariš je bil močnejši in je vrgel malega Štefana na tla. Padec je bil precej močen, tako da premaganec dolgo ni mogel priti do sape. Utrpeti je moral notranje poškodbe. Razen tega pa si je na tleh tudi do krvi opraskal nogo.

Ranjenca so spravili v posteljo. Domači so bili prepričani, da malemu kmalu odleže. A temu ni bilo tako. Stanje se mu je slabšalo. Otrok je začel kričati in se zvijati. Tožil je o silnih bolečinah. Domači mu niso mogli pomagati. Naložili so ga na voz in prepeljali v bolnišnico. Pri zdravniškem pregledu se je ugotovilo, da je rana, ki jo je zadobil fantek na nogi, prišla v dotiko z zemljo in je zastrupljena s tetanusom. Kako bo s fantkom, se zaenkrat še ne ve.

Mednarodni materinski dan

Danes praznuje kulturni svet vsakoletni mednarodni materinski dan. Šole in oblasti, kulturne organizacije in tisk sodelujejo v njega proslavo. Po družinah so danes matere deležne posebnih dokazov spoštovanja in ljubezni; kar premorejo umetni nasadi in pomladna narava cvetic, jih sipljejo materam v naročje ali pa vsaj na grob.

Kakor pri vseh takih splošnih prireditvah je tudi tu mnogo nepristnega prirejenega samo za videz; vendar je velikega kulturnega in socialnega pomena že to, da se ves svet, brez razlike vere in narodnosti enodušno klanja ženi-materi, principu življenja in miru, ljubezni in žrtve za druge. Saj je značilno, da se je ustanovil mednarodni materinski praznik ob največjem polomu brezobzirnega političnega in gospodarskega imperializma — po svetovni vojni. Z njim je hotel svet pač predvsem izkazati materam priznanje in hvaležnost za njihove žrtve — saj je za njihovo srčno kri vadljal na bojiščih, a v zaledju so matere nosile največji del gorja, one so »zdržavale«, da se ni sploh vse podrlo. Potem pa se je svet pri uvedbi materinskega dne vsaj temno zavedal, da po sedanjem potu sile močnejšega nad slabejšim ne gre dalje, da je treba v svetovladju tudi ohranjujoče, vsa nasprotja dobrotno poravnavajoče sile, da je treba šibke in bedne zaščititi pred nasiljem in jim pomagati, da je z eno besedo tudi v družini človeštva potrebna poleg trde očetove tudi mehka materinska roka. O tem pričajo politične pravice in državljanske svoboščine, ki so jih priznale ženskam domalega vse kulturne države sveta, priča pa tudi mednarodna socialno-zaščitna zakonodaja. Naj bi to spoznanje materinski dnevi čim bolj razširili in poglobili.

Zaenkrat so med tistimi, ki so zaščite in pomoči najbolj potrebni, matere same s svojimi otročiči: mnogokrat so žrtev brezvestnosti in samopašnosti moškega, predmet gospodarskega izkoriščanja, plen dušne in telesne bede ter bolezni. Tu treba zaščite, tu treba neposredne pomoči. Zato se na materinski dan — poleg drugega — po vsem svetu prirejajo dobrodelne zbirke. V ta namen pač nikomur ne sme biti žal daru, kolikoršnega pač zmore.

Prav posebno pa ne smemo danes pozabiti enega: da je najboljša, najpopolnejša, najsrečnejša zaščita mater dana le v dobro urejeni, trdni in zdravi družini. V primeri s tem so vse drugo le borna zasilna sredstva. Zato tudi katoličani še posebej praznujemo svoj materinski dan (25. marca) v svitu naše vere, ki postavlja družino in dolžnosti do nje visoko nad vso človeško slabost in sebičnost.

Dr. Korošec v Zagrebu

Zagreb, 9. maja. ž. Včeraj opoldne je prišel v Zagreb iz Ljubljane honorarni profesor dr. Anton Korošec. Danes je odpotoval v Split na glavni letni občni zbor Glavne zadružne zveze, katere predsednik je.

Razprava o umoru Slegla

Zagreb, 9. maja. ž. Današnja razprava proti Hraniloviču in drugom se je pričela ob 8. Najprej je bil zaslišan Milan Starčevič, mestni uradnik, ki je obtožen, da je oboroževal z revolverji v svrho akcije proti državnemu redu v zvezi z akcijo Hranilovičeve skupine. Obtožen je, da je prejel od Javora nekoliko revolverjev v cilju oboroževanja hrvatske omladine radi vstaje, ki bi morala izbruhniti. Te revolverje je hranil pri svojem prijatelju Lorkoviču, ki se sedaj nahaja v inozemstvu. Nato je bil zaslišan Martin Vezmarović, ki je obtožen, da je pripravil eksploziv, katerega je hotel dati pod železniški tir, ko bi pripeljal dvorni vlak. Brani se, da je prejel eksploziv za lovenje rib. Zaslišan je njegov drug Milan Sziladi, ki je obtožen, da je od Pospišila prejel eksploziv v namen, da dvigne v zrak kak most. Opoldne je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala v ponedeljek opoldne.

Vrhpoljski proces

Belgrad, 9. maja. Danes je predsednik sodišča končal zasliševanje obtožencev ter bo v ponedeljek začel z zasliševanjem prič. Odvetniki bodo stavili svoje predloge. Proces se s tem približuje svojemu zaključku.

Nova stranka v Romuniji

Bukarešta, 9. maja. ž. Konstantin Stere je danes službeno obvestil nacionalno kmečko stranko, da on s svojo skupino izstopa iz te stranke. On je imel v Kišenjevu konferenco s svojimi pristaši in tu je zaključeno, da se osnuje nova stranka pod imenom demokratska kmečka stranka. V govoru, ki ga je imel, je najprej ostro napadal politiko Maniua in potem še njega samega.

Do X nad oceanom

London, 9. maja. AA. Nemško veleletalo Do X leti po vesteh iz St. Vncienta na Cape Verde preko Atlantskega oceana. Poročilo pravi, da je Do X startal v Bubaqu v bližini portugalske Gvineje ter leti proti otoku Fernando Noronha v Braziliji. Do X je startal meseca novembra iz Friedrichshafna. Na poti je bil dvakrat zadržan, ker se je nekoliko pokvaril.

Junaški kapitan obsojen na smrt

Helsingfors, 9. maja. AA. Kapetan znanega ruskega rušilca ledu »Krasina«, ki je sodeloval pri rešilni akciji za ponesrečeno italijansko ekspedicijo na severni tečaj leta 1928, je bil v Arhangelsku obsojen na smrt in kmalu po razglasitvi obsodbe ustreljen. Po ruskem uradnem poročilu je kapetan Joggi postal žrtev cestne železnice, privatna poročila pa zanikajo to vest.

Obupna borba z morilcem

Newyork, 9. maja. AA. V četrtek ponoči je množica 2000 oseb opazovala obupno borbo med morilcem Durningom, imenovanim »veliki Rudolf« in 300 policisti, ki so ga skušali aretirati. Morilec se je zabarikadiral v svojem stanovanju in sklenil, da se ne preda za nobeno ceno. Končno je policija vdrla skozi streho v njegovo sobo. Policija je razkopala streho in strop s sekirami in metala v odprtino bombe, dokler se morilec ni vdal. Pri njem so našli 16letno deklico, ki je napolnjevala njegov revolver, ko se je boril. Policija ni imela izgub.

Zagrebška vremenska napoved. Oblačno. Hladno. Nestalno.

Za krščansko internacionalo

Od našega stalnega pariškega dopisnika

V Parizu obstoja že peto leto Mednarodni krščansko-demokratski sekretarijat — Secretariat International des Partis democrates d'inspiration chretienne, katerega načelnik je trenotni francoski pokojninski minister Champetier de Ribes in stalni tajnik prof. Simondet. Zasnova sekretarijata je bilo delo bivšega voditelja italijanskih popolarov don Sturza, ki je v letih 1921 in 1922 skušal z zaslombo svoje stranke izvesti organizacijo eksekutive vseh krščansko-demokratskih strank Evrope. Ker pa takrat še v Franciji ni obstojala nobena stranka s krščansko demokratsko smerjo, je bil prisiljen, da priprave ustavi z ozirom na to, da bi sekretarijat sestoječ iz stranke italijanskih popolarov, nemškega centruma, poljske kršč. dem. stranke, švicarskih, avstrijskih in madžarskih strank izgledal preveč kot srednjeevropska ustanova. Ko se je koncem leta 1924 v Franciji ustanovila stranka demokratskih popolarov je don Luigi Sturzo z ozirom na težave v Italiji prepustil vodstvo in organizacijo eksekutive francoskim popolarom.

Prvi temelji

Koncem leta 1925 je načelstvo stranke francoskih popolarov sklicalo v Pariz prvi mednarodni sestanek s proglasom, da naj krščansko-demokratske stranke Evrope prično graditi prve temelje mednarodne organizacije krščansko demokratskih strank Evrope. Tega sestanka so se udeležili: nemški centrum, belgijska krščanska delavska stranka, francoska stranka popolarov, zastopniki italijanskih popolarov in zastopniki poljske krščansko demokratske stranke. Na tem sestanku je bil ustanovljen stalen sekretarijat in izdelan njegov pravilnik. Ves ideološki del sestanka je temeljil sprva zgolj na spontanosti in prisrčnosti prvih stikov.

Toda že v prvih početkih je bilo nujno, da je treba izdelati enotno politično doktrino različnim krščanskim demokratskim strankam. Takrat sta se v Evropi pričela uveljavljati dva sistema: fašizem in boljševizem. Tako je prvi kongres v Brüslju leta 1926 struil hotenje in naziranje vseh evropskih krščansko-demokratskih strank ves program v negativni formuli, ko je ugotovil, da fašizem in boljševizem vodita v konfuzijo oblasti in kompetence, v skrajno etatistično centralizacijo, v monopolizacijo javne in socialne akcije in da se z ozirom na tako nevarne politične tokove vse evropske krščansko demokratske stranke morajo enotno zoperstaviti brutalni premoči števila, poplavi nekompetentnosti, skriti aktivnosti interesnih skupin. V borbi z desničarskim in levičarskim absolutizmom na eni strani in brezbarvno jakobinsko demokracijo preteklosti krščansko demokratske stranke Evrope ugotavljajo, da pravilna demokracija izključuje pravtako socialno nivelizacijo kakor nadvlado enega razreda ali kaste in da mora imeti za bistvene temelje moralne in krščanske principe, ki vodijo človeško družbo.

Kongres v Bois-le-duc

Naslednji kongresi v Bois-le-Duc v l. 1928, v Parizu v l. 1929 in Anwersu l. 1930 so imeli za nalogo izdelati doktrinalne temelje evropskega popolarskega reformizma, ki naj dovede do enotnega naziranja v vprašanju organizacije moderne ljudske države. Tako je ameriški kongres, potem ko je pariški kongres preštudiral vlogo in naloge strokovnih organizacij v moderni državi, ugotovil, da je naloga države, da upošteva vse žive moči naroda, to je: družino, občino, mnogoštevilne razne korporacije in da z organsko ali ljudsko državo krščanski demokrati mislijo ono državo, v kateri organizirane vmesne kolektivne grupe harmonično in hierarhično sodelujejo za obči blagor pod kontrolo vlade, ki na eni strani sloni na izvoljeni zakonodajni oblasti in na drugi strani na juridični izvršni oblasti. V nasprotju z jakobinskimi in etatističnimi dogmami o organizaciji države se demokratsko popolarna ideja približa moderni koncepciji države, ki absolutno in kategoričnó zahteva soudeležbo kolektivnih edinic v vodstvu države, a je v definiciji vloge modro relativistična, ko zahteva princip ravnotežja upoštevajoč realen položaj trenotne politične evolucije. Tako napram starim demokratskim strankam jakobinske tradicije, ki so za svojo nalogo smatrale, da trenotno oligarhijo branijo napram zahtevam »četrtega razreda«, demokratski popolari stavljajo v nasprotje zahtevo, da morajo vse organizacije »četrtega razreda« harmonično in hierarhično sodelovati pri vodstvu javnega življenja. Skrajnim sindikalističnim tokovom, ki gledajo socialni problem le z materijalističnega stališča, demokratski popolari stavljajo nasproti, da njihov spiritualistični ideal zahteva, da nasproti hegemoniji stvarjevalca dobrin stavlja prvenstvo človeške osebnosti, kateremu so te dobrine namenjene. Tako demokratski popolarizem gospodarskemu predpostavlja politični moment, ki je obenem kolektivna sinteza vsega narodnega teženja v državi. Ravnotežje narodnih sil v ravnotežju z narodnim organizmom, v katerem je svoboda metoda in ne politična mistika, tvorijo realistični značaj popolarske doktrine. Enotnost države tako ne izvira več iz božanstvenega državnega avtoritatizma, marveč iz sinteze vseh narodnih sil, ki delujejo v njegovem socialnem telesu. Anwerški kongres, na katerem je bilo zastopanih osem evropskih strank, je izdelal program, ki bo tvoril dobo zase v zgodovini obnovitve sodobne Evrope.

Nov program

Sestava tega programa pa seveda ni šla brez težav. Večina evropskih krščansko demokratskih strank je preživela svojo mladost v borbi za obrambo verskih in narodnih pravic. Le težko se je bilo ločiti od patriarhaličnega principa obravnavanja političnih in gospodarskih vprašanj preteklosti. Danes se more ugotoviti, da je svetovna vojna posegla mnogo globlje v sestavo Evrope nego je bilo v prvih letih možno ugotoviti. Stara jakobinska demokracija je skrahirala v fašizmu, skrajne sindikalistične smeri so zapadle v boljševizem. Ustavni in socialni pretresi v srednji Evropi, neizvestnost političnih sistemov v zapadni Evropi so znatno zmanjšali aktualnost in interesantnost protiverskih gonj, ki so katolike pred vojno nujno stavljale v posebne borbene gruparije. Popolari se zato niso podali v novo smer, dokler dejstva niso sama pokazala, da bo le z enotno evropsko krščansko (politično) doktrino možno zoperstaviti se nacionalistični in socialistični poplavi Evrope.

Dogodki v Nemčiji in Italiji so mnogo pripomogli k temu razvoju. Tisti dan, ko se je centrum odločil za obrambo weimarske ustave, je prelomil z nacionalistično in militaristično Nemčijo. Kot demokratska in republikanska formacija je moral v novi politični doktrini iskati opravičila svojemu obstoju. Po kulturnem in socialnem značaju tega programa je postal eminentno evropski, kar je dokazala dosedanja centrumova aktivnost na mednarodnem polju. V Italiji je osebnost don Sturza tako globoko doumela bistvo te evropske popolarske doktrine, da je mogel vzdržati triletno borbo z diktaturo in organizacija popolarov še danes zmiraj močneje živi v emigraciji. Mogoče najodličneje pa se je od vseh evropskih krščanskih demokratskih strank izkazala stranka francoskih popolarov. Ob centrumu bi bilo še zmiraj mogoče poděrtavati njegovo konfesionelno primarnost, italijanski popolari še čakajo na svojo bodočnost in brez francoskih popolarov mladi krščansko demokratski pokret ne bi imel pokazati dokazov. Čudoviti so do danes uspehi, ki jih zaznamujejo francoski popolari v obsegu obče francoske mladokatoliške renesanse.

Mladostna živahnost

v izvajanju organizacije, jasnost v političnih teorijah, stalnost in disciplina politične organizacije v tej deželi klasičnega individualizma, odlična kompetentnost in upoštevanost njenih 18 predstavnikov v parlamentu — to so znaki, ki kažejo, kako je francoski narod doumel sintetično bistvo popolarskega pokreta. Dokaz, ki so ga na tem polju doprinesli francoski katoliki, bo zavrnil mnoge, ki mislijo, da je danes nemogoče dvigniti in organizirati mase na krščanskih političnih načelih.

Toda pokret se ni omejil samo na skupna vprašanja socialne in kulturne politike. Bogat bo upliv, ki ga bodo v vprašanju reševanja mednarodnih problemov prinesli vsakoletni redni sestanki v januarju in kongresi v juliju. Možno je trditi, da je danes mednarodna organizacija popolarov izvedena. Vsaka evropska stranka prinaša na te kongrese bistvo svojega narodnega genija. V obravnavanju problemov tako Francoz prinaša svojo logično preciznost, Belgijci svoj realizem, Holandci svojo resnost, Nemci organizatorno metodo, Italijani svoj kozmopolitizem, Poljaki patrijotizem itd. V tej pripravljalni dobi so te dobrine neizmerne važnosti, ker v politični akciji ne zadostuje definicija principov, marveč politično življenje zmiraj zahteva politično aktivnost. Ta aktivnost pa je danes predvsem evropska. Zato je sekretarijat te krščanske demokratske internacionale šel tudi v tej smeri en korak naprej in trenotno pripravlja posebne sestanke med Poljaki in Nemci za rešitev in omilitev poljsko-nemške krize, med češkimi in avstrijskimi, nemškimi in belgijskimi, litavskimi in poljskimi katoliki, da tako omogoči delo odgovornih narodnih diplomatov.

Champetier de Ribes

Mi se moremo le veseliti, da v Evropi to delo vodi g. Champetier de Ribes, ki je nedavno ob odkritju spomenika hvaležnosti Franciji v Belgradu dokazal, kako spoštuje in priznava delo Jugoslavije in s svojo navzočnostjo dokazal vrednost svojega kulturno-političnega dela, ki ga danes Francija upošteva tako, da ni oklevala dati ministrstvo enemu najmlajših članov parlamenta. Prepričani smo, da bo pod njegovim vodstvom obenem z don Sturzo, drjem Loosom, z belgijskim ministrom Heymanom pokret zavzel najširše plasti, ki bo organizacijo evropskih popolarov stavil v isto vrsto z ostalimi grupacijami nove, reorganizirane Evrope.

—rj—

Dr. Rožič Val.:

„Njegov profil“

Francetu Grafenauerju ob 70letnici v življenski album

Bilo je mrzlega zimskega dne 2. decembra 1860 leta, ko so se pri kmetiču — orglarju po domače »Blicu« v Mostah — župnija Brdo — pri Šmohorju v Ziljski dolini oglasile tri vile, rojenice-sojenice, ki so Blicovemu novorojenčku po vrsti prerokovale:

Prva je rekla: *Kmet in orglar bo!*

Druga je pristavila: *Trpin bo — vedno!*

Tretja je zaključila: *Narodni mučenik bo!*

*

Vile sojenice so izginile.

Novorojeno dete so povili v plenice in ga nesli k krstu na Brdu in mu dali ime France — Grafenauer.

Deček je živel, se razvijal in rastel v starosti — pa tudi v modrosti pri Bogu, starših in ljudeh.

Z »zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek cvetic, ko kralj po planini visoki — je pohajal za tropom ovčic« — naš mladi France na Brdu in na Ziljskih gorah. — Očetu je pomagal doma in na polju, kravaril, drvaril in orglaril; bil je že kot mladenič vse: kmet-oratar, obrtnik, orglar, ljudski pesnik, pisatelj in politik.

Kot zastaven fant je bil postavljen pred Poncija Pilata, češ da se postavlja nad cesarja in več ve kot vsi pismouki in pismarji. Po trimesečnem postu za zamreženimi okni so ga izpustili iz »Arabje puščave« in priletel je ptič feniks — *plemeniti orel* na dan. — Dvignil se je v nadsinje višave, bral sveto pismo in posvetne postave — in bil je od Boga in svojih ljudi l. 1897 v koroški deželni zbor poslan.

V deželnem in državnem koru in na narodnem zboru je bila strah in trepet Nemcom in nemškutarjem Grafenauerjeva grom-beseda, ki je težko padala po nemških glavah, vnemala, vžigala vsepovsod. Bil je boj — nekrvavi, brez upa zmage in sam se je branil s svojim malim tropom, — *boril se za staro sveto pravdo karantanskih kmetov, praznikov in svobodnjakov!*

Bog te sprimi, kraljeva Venus!

Le vkup, le vkup, uboga gmajna!

In šel je v imenu 100.000 karantanskih Slovencev iz Žile, Roža in Podjune kot Martin Krpan na cesarski Dunaj — in tam zavpil in zažvenketal s svojim grmečim glasom, da so se stresla okna v Schönbrunnu! —

Kdo je to? Gorenjski Lambergar? Istrski Veli Jože? Peter Klepec? — Ne! To je moderni Martin Krpan iz slovenskega Korotana, ki je prišel po svojo stoletno staro pravdo izpod Dobrača in Pece in z Gosposvetskega polja, to je »naše slovenski »Hercogbauer« iz Blažje vasi — in Edling iz Kazaz. —

Toda dunajska gospoda se ga je ustrašila, ga poslala nazaj na Žilo, nato v Beljak — Celovec — in potem na vojaški »mirogoj« v Möllersdorfu.

Kakor Cankarjev *Hlapec Jernej* — si 60 let delal, garal se trudil, mučil in znojil svojo zemljo, ustvaril si dom — a sedaj so te postavili na cesto, brez doma. Zaprli so te, te mučili in dokazovali, da si krivično ravnal — Ti pravičnež nesrečni. —

Na neštetih narodnih taborih se je razlegala in odmevala tvoja beseda kakor pozavna pred trdnjavo Jeriho — a sedaj sediš tih, samcat sam v majhni jetniški celici kot prerok Danijel med levi — in tvoja blaga ženica ti pošilja kruha — brane tam iz daljne Žile, da ne umrješ od glada. In v samotni tihi celici si postal zamišljen, turoben, žalosten, izmučen, nesrečen iz dna do dna svoje mehkočutne duše.

Bil si potrt — a ne strt!

Ostal si optimist. Rešila te je živa vera in zaupanje v Boga in v njegovo absolutno pravičnost. —

Rešen si bil — po 18 mesecih — krute ječe. — Šel si bolan domov! Toda na cesarski Dunaj Te niso pustili — več! Zbali so se te. Zaprli so pred Teboj vrata — parlamenta, pred Teboj — koroškim kraljem Matjažem.

In šel si prevaran nazaj — zagrenjen — toda to pot na drugo stran Pece, da učakaš zore dan, ko prideš spet na plan — po svojo staro pravdo, da zbudiš iz grobov naše stare vojvode, kneze, župane in starešine tam na Krnskem gradu in okrog Gospe Svete. —

V ječi si postal pesnik. Oblikoval si svoj duševni profil v tistih *hudih dnevih* za tesno zamreženimi okni v Möllersdorfu! —

Grafenauer! Naš pristni koroški kmet in oratar, naš obrtnik in orglar, orglavec, ljudski pesnik in komponist, naš neustrašeni narodni bojevnik in politik, Ti, naš narodni predstavnik, eno zagotovilo Ti dajemo ob prazniku tvoje svetopisemske starosti: Mnogo, veliko, vse si žrtvoval za svoje ožje rojake in v *hudih dnevih nisi nikdar klonil*, zato Ti bo ostala hvaležnost in zvestoba koroških Slovencev večna in tvoj spomin bo v narodu živel, dokler bo zadnji potomec živel, dokler bo zadnji potomec sina Kajtimara hodil po svetih slovenskih koroških tleh. —

Tebi življenje ni bilo praznik in storil si več, kot si storiti bil dolžan. Na pot so Ti nasuli mesto dišečih rož črnega bodečega trnja in osata in te kronali z ječo, begom in jadnim trpljenjem. — Bog naj pozlati zarjo Tvojih večernih dni in živi srečno, zadovoljno tam pod lipo v krogu lepih Ziljank, ki plešejo naš narodni ples Tebi v proslavo! —

Patent na civilizacijo

Trst, 9. maja. Današnji »Piccolo« pozdravlja v imenu vse Julijske Krajine Mussolinijevo motivacijo predloga, da se obstoj izjemnega sodišča podaljša še za pet let, ker je treba z eksemplaričnimi obsodbami zatreti »nalezljiva zločinska ognjišča« na Primorskem. Vsa Julijska Krajina bo Mussoliniju hvaležna za njegov sklep, da je treba z ognjem in mečem pokončati slovanske »izdajice«. Tega ne dela Italija iz egoističnih razlogov, marveč zato, da brani evropsko civilizacijo... Vest o podaljšanju obstoja izrednega sodišča je vsa Primorska sprejela z velikim zadoščenjem. »Piccolo« tudi odobrava usmrtitve slovenskih fantov v Pulju in Trstu.

London, 9. maja. AA. Stroški za rešitev Courtaulda so znašali 8000 funtov šterlingov (2,250.000 Din).

Ljubljana

Kaj bo danes

Drama: Ob 3 pop.: »Slehernik«. Dramska, ljudska predstava v operi. Po znižanih cenah. Izv. Ob 8 zvečer: »Trije vaški svetniki«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera: »Oj ta prešmentana ljubezen«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Društveni dom Glince: ob 8 »Rodoljub iz Amerike«. Cene običajne.

Ljudski kino Glince: Ob 4 in 6 Rin Tin Tin v filmu senzacij in pustolovščin.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Lj. VII., Celovška c. 34.

Kaj bo jutri?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Unionska dvorana: Koncert Češke filharmonije. Dirigira g. Vaclav Talich. Ob 8 zv.

Ljudski kino Glince. Na splošno željo ob 8 »Pori«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10 in mr. Sušnik, Marijin trg 5.

Birmanska darila

po znižanih cenah pri

L. VILHAR, urar

Ljubljana, Sv. Petra c. 36

⊙ **Pevcem »Ljubljane«.** Moški zbor ima danes dopoldne ob 11 pevsko vajo v beli dvorani »Uniona«. — Prosimo, da se pevci in pevke polnoštevilno udeleže pogreba ustanovnega člana »Ljubljane« pok. g. Ivana Kregarja. Zbirališče popoldne ob 4.45 na Zrinjskega cesti.

⊙ **Kat. društvo rokodelskih pomočnikov** vljudno vabi vse svoje člane, da se udeleže pogreba blagopokojnega pasarskega mojstra g. *Ivana Kregarja*, društvenega ustanovnega člana in dobrotnika. Društvo vabi svoje člane, da se zbero danes ob pol 5 popoldne v Rokodelskem domu in gredo skupno za društveno zastavo k pogrebu.

⊙ **Šentpetersko prosvetno društvo** se z zastavo udeleži pogreba pok. gosp. Ivana Kregarja ter vabi člane, da spremijo svojega sočlana k večnemu počitku. — Sv. maša za pokojnika se bo darovala v cerkvi sv. Petra v sredo ob sedmih, h kateri se člani vabijo.

⊙ **Klub koroških Slovencev** v Ljubljani priredi v sredo, dne 13. maja 1931 ob 20 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani v počastitev 70 letnice rojstva koroškega voditelja in jugoslovanskega mučenika Franca Grafenauerja »Koroški večer«. To bo večer posvečen delu Grafenauerjevemu in ljubezni do naših koroških rojakov. Pri prireditvi bo sodeloval z venčkom koroških narodnih pesmi pevski zbor Kluba koroških Slovencev, ki je bil šele pred kratkim ustanovljen in bo ta večer prvič pokazal javno, kaj zna. Vstopnine ni, ker je prireditev namenjena v prvi vrsti v propagandne svrhe. Prostovoljni prispevki se bodo uporabili v dobrodelne namene. V teh dneh bodo bivali v Ljubljani tudi igralci Izobraževalnega društva iz Št. Jakoba v Rožu na Koroškem. Vprizorili bodo na povabilo uprave Narodnega gledališča v Ljubljani na praznik dne 14. maja 1931 ob 15 v Dramskem gledališču znano Spicarjevo koroško igro »Miklova Zala«. Igralci bodo igrali v svojem rožanskem narečju. Ker je igra zelo bogata na krasno podanih prizorih iz narodnega kmečkega življenja slovenskih Koroščev, in so Št. Jakobčani znani kot najboljši koroški pevci, smo prepričani, da bodo koroški rojaki, ki bivajo v Sloveniji, in njihovi prijatelji napolnili pri tej prireditvi dvorano ljubljanske drame.

⊙ **Zlata poroka starega Ljubljančana.** Te dni sta praznovala zlato poroko znani ljubljanski meščan Vikt. Rohrmann in njegova soproga gospa Roza, rojena Strcelba, hčerka lastnika svoječasne milarne na šentpeterskem nasipu. Gospod Rohrmann je bil rojen 15. julija l. 1858. v Novem mestu in je pred tremi leti praznoval svojo 70-letnico, njegova soproga pa je bila rojena v Ljubljani 25. avgusta leta 1861. Poročila sta se 3. maja 1881. leta pri sv. Petru v Ljubljani. G. Viktor Rohrmann, ki je jako podjeten mož, ima trgovino z deželnimi pridelki na šentpeterskem nasipu in je prevzel tudi prodajalno suhe robe od rajnega Ribničana Pakiča v Kresiji. Svojčas je g. Rohrmann imel tudi gostilno pri »Roži«, kjer so se med drugimi shajali kot stalni gostje dr. Ivan Tavčar, g. Jean Schrey, dvorni svetnik Tekavčič, notar Šmidinger, trgovec Leninger, drž. pravdnik Trenk, dr. Triller, ud. svetnik Brus, Josip Pleiweiss in g. Ullmann, vsi navdušeni lovci, od kakaterih so razen dv. svetnika Tekavčiča in gosp. Jeana Schreya vsi že odšli v večnost. Gosp. Viktor Rohrmann je član upravnega odbora Mestne hranilnice, se je udejstvoval v Ciril-Metodovi družbi od samega začetka in je med drugim tudi član Gremija trgovcev. Gospa Roza je rodila svojemu možu 10 otrok, od katerih je živih 7. Jubilantoma, ki sta znana po svojem dobrem srcu — gospod Rohrmann je eden najbolj družabnih ljudi v Ljubljani — k redkemu dogodku iskreno čestitamo!

⊙ **Spored simfoničnega koncerta Praške filharmonije** v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 20 v Unionski dvorani. 1. Jiřasek: Chakespeare: Overtura, Vivaldi: Concerto grosso; 3. Vit. Novak: V Tatrach, Martinu: Le Bagarre. Odmor. Čajkovski: VI. simfonija: Pathetique. Dirigent Vaclav Talich. Podroben program bo na razpolago pri biljeterjih. Ker je program zelo obširen, opozarjamo, da je začetek točno ob 20.

⊙ **Občni zbor šolskega društva za varstvo sirot** bo v torek, 12. maja, ob pol 5 pop. v Karitativni pisarni v Marijanišču (Poljanska cesta 28).

⊙ **Počitniške kolonije mestne občine ljubljanske.** Mestna občina priredi letos dve počitniški koloniji in sicer eno ob morju, kamor sprejme 45 otrok, eno pa v Mednem ob mestnem kopališču za 150 otrok. Prošnje za sprejem v kolonije je vlagati pri mestnem načelstvu in sicer do 25. maja 1931. Po tem roku se prošenj ne bo več sprejemalo. V teh prošnjah je navesti: Priimek in ime otroka, staršev in njihov poklic, rojstne podatke, premoženjske in rodbinske razmere ter pristojnost. Prosilci naj se tudi izjavijo, koliko so pripravljeni prispevati h koloniji v denarju. Sprejemali se bodo predvsem otroci, ki so v Ljubljano pristojni. Podrobnejše informacije se dobe v običajnih urah v mladinskem uradu, soba štev. 43/II.

⊙ **Umrl** je naš dolgoletni tovariš in odbornik g. Grünfeld Leopold. Izkažimo mu zadnjo čast in udeležimo se njegovega pogreba v nedeljo dne 10. maja ob pol 18, Masarykova cesta 64. Društveni kroj! — Predsedstvo S. L. D.

⊙ **Delavstvo Bonačeve tovarne** ima na Rožniku 17. t. m. ob 9 sv. mašo, ki jo bo opravil g. Fran Bonač.

⊙ **Članstvo Ljudskega odra v Ljubljani** se opozarja, da se udeleži rednega občnega zbora Ljudskega odra, ki se bo vršil v nedeljo 17. maja ob 10 dopoldne v društvenih prostorih. Dnevni red je sledeči: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila odbornikov. 4. Poročila nadzorstva. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. — Tajnik.

⊙ **Splošna maloželezniška d. d. v Ljubljani** je namesto venca na grob svojega upravnega svetnika, gosp. Ivana Kregarja poklonila ob Materinskem dnevu Jugoslov. ženskemu savezu za **Materinski fond 600 Din**, za kar se ji imenovana organizacija toplo zahvaljuje.

⊙ **Počitniška kolonija na Homcu.** Slovenska krščanska ženska zveza otvori s 1. julijem na Homcu počitniško kolonijo za otroke v starosti 6 do 12 let. Počitniška kolonija je namenjena otrokom, katere hočejo imeti starši čez počitnice pod skrbnim nadzorstvom in krščanski vzgoji. Pojasnila daje in sprejema prijave ob delavnikih vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6 Slovenska krščanska ženska zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

⊙ **Ljudska knjižnica Prosvetne zveze** v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, javlja vsem cenjenim obiskovalcem, da je odprta od 11. maja do 1. sept. dopoldne od 9 do 12, popoldne od 2 do 6. Prosimo torej cenjene člane, da nas počaste s svojim obiskom v tem času. Ljudska knjižnica jim nudi vse dobro slovenske publikacije in ima veliko izbiro drugojezičnih lepih knjig.

⊙ **Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada** opozarja vse one, ki plačajo pri mestnih linijskih uradih državno, banovinsko in mestno trošarino odnosno tržnino, da hranijo uradne priznanice (bolete) katere prejmejo kot dokazilo o plačanih davščinah in ki jih morajo imeti med transportom trošarini podvrženega blaga v dokaz, da je blago prijavljeno in davščine plačane. Nadpregledi, ki se vrše po cestah, ulicah itd. smatrajo blago, ki ni krito z uradnimi potrdili, za tihotapljeno. Proti lastniku takega blaga se bo uvedlo vselej dohodarstveno kazensko postopanje.

⊙ **T. K. »Skala«** ponovno opozarja svoje člane, da se vrši redni občni zbor v torek, dne 12. t. m. ob 20 v damski sobi kavarne »Emone«. Odbor.

⊙ **Za Podgolovčane.** Ljudje, prebivalci naselbin izpod Golovca, nas stalno izprašujejo, kaj bo z ono brvjo, ki smo jo pozimi obljubili, da bo zgrajena ob podaljšku Streliške ulice črez Gruberjev prekop. Ta brv je bila določena tudi v letošnjem občinskem proračunu. Informirali smo se na mestnem gradbenem uradu, kdaj nameravajo to brv graditi. Dobili smo pa le nedoločen odgovor, namreč, da stvar še ni aktualna in je v zvezi s popravilom Gruberjevega prekopa in s celotno regulacijo podgolovškega okraja. O tej pa bo imel zadnjo besedo arhitekt prof. Plečnik. Zaradi te brvi obstojata tudi dve varijanti in še ni končno določeno, katera bo uporabljena. Kakor pa vse kaže, pride prej na vrsto ta ali ona brv črez Gradaščico. Pripomniti pa je treba, da bi ta brv skrajšala nekaterim Podgolovčanom pot za celo četrt ure v mesto in da bi zaradi nje ves okraj zelo pridobil. Sicer pa pripominjamo, da nismo mi krivi, če ne bodo nade Podgolovčanov letos izpolnjene. Če bi bilo to v naši moči, bi bile že!

⊙ **Dolenjski tramvaj funkcionira!** Po zadnji preureditvi dolenjske tramvajske proge ta tramvaj čudovito hitro in točno funkcionira. K temu je pripomoglo zlasti novo izogibališče ob sotočju ceste Za gradom in Karlovške ceste. Vozovi skoraj istočasno vozijo na to izogibališče in celo na izogibališče pri Sv. Jakobu. Odpadlo je povsem dolgo čakanje na izogibališčih. Cestna železnica je opustila prvotni načrt, da bi zgradila še eno izogibališče pred Samassovo vilo, zato pa vozijo, mesto dosedanjih štirih, le trije vozovi na progi. Ti pa hitreje in točneje, kakor prej štirje. Izogibališče pri železniškem prelazu je ostalo, toda le za rezervo, to je za takrat, kadar bodo na primer romale velike množice na Rakovnik.

⊙ **Dva nočna dogodka na cesti.** V noči na včeraj je korakal čez Marijin trg mlad železničar. Naenkrat je zastokal in se zgrudil na tla. Brž so mu priskočili ljudje na pomoč in čez nekaj minut je bil tu že reševalni voz, ki je moža prepeljal v bolnišnico. Mož je 31 letni železniški sprevodnik Alojzij Mehle s Šmartinske ceste 22. Mehle trpi za notranjo boleznijo. Drugi nočni dogodek se je pripetil dve uri kasneje, ob 3 zjutraj. Reševalna postaja je bila klicana Pred škofijo. Mlada žena iz delavskega stanu je prišla z dežele v Ljubljano, da bi tam našla pomoč v usodnem trenutku. Toda prehitelo jo je in so jo na cesti prijele porodne bolečine. Nekaj minut pozneje, v reševalnem avtu, je podarila življenje novemu zemljanu. Obema, materi in otroku, pa so v bolnišnici nudili nadaljnjo pomoč.

⊙ **Zimsko kopališče SK Ilirije** je z današnjim dnem za splošni obisk občinstva zatvorjeno zaradi bližnje otvoritve poletnega kopališča. Trening plavalne sekcije SK Ilirije pa se vrši do nadaljnjega še v zimskem kopališču.

⊙ **Uniforme** za gg. oficirje in činovnike vse vrste, točno in solidno izvršuje od najboljšega blaga po zelo nizki ceni pri tvrdki za uniforme in civil. - Anton Vrbinc, Vidovdanska cesta 20, Ljubljana.

⊙ **Kaj je večkrat vzrok,** da trgate nogavice in imate bolečine pri hoji? Nepravilno vzraščeni nohti in kurja očesa. Zato pojdite v kopališče hotela Slon in poslužite se pedikerja, ki je na razpolago za dame in gospode vsak dan razen ponedeljka. Prepričali se boste, da le po lastni krivdi izdajate denar za nogavice in imate bolne noge.

⊙ **Nagrobne spomenike** v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje **Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.** 3720

⊙ **Na angleški način** pere in svetlo lika ovratnike, da se kravata lahko zaveže. Kemično čisti obleke. **Šimenc, Kolodvorska 8.**

Kolinska

Okusna in zdrava je

KOLINSKA KAVA

Maribor

Kaj bo s špeharji?

Maribor, 8. maja.

Mnogo in upravičeno se danes govori po mestu in okolici o špeharjih. Ti špeharji z Dravskega polja so znani širom vse Slovenije, poznajo jih celo onstran naše meje. Saj pa so tekom stoletij priborili ugled in simpatije prebivalstva iz mesta pa tudi iz širše okolice. Odveč bi bilo spuščati se v njihove zgodovinske tradicije. Zdi se nam pa potrebno, da podamo pravo sliko o akutnem špeharskem vprašanju, ker si zelo mnogi o vprašanju samem in o stališču mestne občine mariborske, ki je šla špeharjem vedno na roko in tudi sedaj, ko dozoreva to vprašanje k rešitvi, ubrala srednjo pot.

Vsled večnih pritožb mesarjev, mesarskih zadrug in zbornice za TOI kot zastopnice obrtnikov na eni strani, na drugi pa pritožb Kmet. družbe kot zastopnice kmeta, je izdala kr. banska uprava z dne 23. febr. t. l. pod čl. VIII/518-1 okrožnico, v kateri točno precizira, kdaj sme kmet svojo doma prirejeno živino klati in odprodati, da se ga ne more dolžiti kršitve obrtnega zakona. Okrožnica je bila objavljena tudi v peti številki »Kmetovalca« na prvi strani. Med drugim pravi okrožnica dobesedno: »Bistvo postranskega posla kmetijstva pa je, da se vrši le v pravem razmerju z obsegom kmetije in na tak način, da se ohrani notranja vez s kmetijstvom, da se zrcali zgolj sestavni del enotnega kmetijskega gospodarstva in ne kot samostojno podjetje. Nadalje pravi: Če pa se vrši klanje in odprodaja mesa s strani kmetovalca tako redovitno in pogosto, da ni v skladu z obsegom kmetijskega gospodarstva, ali ne z navadnim kmetijskim delavcem, temveč s posebnim obrtno izurjenimi močmi v posebnih obratovališčih, se tak obrat ne more več smatrati za postranski, temveč za samostojen obrat.«

Ta odlok ni sicer drugega kot prepis odredbe bivšega avstrijskega ministrstva za trgovino z dne 12. decembra 1908 pod št. 5507, ki se ni izvajala ter je padla pod mizo. Po preobratu je mestno tržno nadzorstvo večkrat preciziralo svoje zahteve do špeharjev, ki vozijo zaklane svinje v mesto.

Da bi te zahteve zadovoljili, so si ustanovili lansko leto »Vnovčevalnico za prašiče na Dravskem polju v Prepoljah« na zadružni podlagi. Ta njihov zadružni pokret je iz srca pozdraviti, ker je le v zadružništvu mogoča rešitev vse splošne gospodarske krize, bodisi kmeta, bodisi meščana. Mestna občina bo brezdvomno šla ustanovljeni zadrugi na roko in je neopravičeno vsako podtikanje, da hoče mestna občina odpraviti špeharje. Mestna občina se dobro zaveda, da je prebivalstvo mesta navezano povečini na svoj zaslužek, ki se mora pri splošni gospodarski krizi čuvati vseh prevelikih izdatkov v prehrani in si ne more kupovati dnevno govedine za vsakdanjo prehrano. Poleg kruha, moke, mleka, sočivja je prebivalstvu prepotrebna dobra svinjska mast, ki pa jo je prebivalstvo tako iz mesta kakor iz širše okolice najcenejše kupovalo le pri špeharjih. Kakor so špeharji za dobrobit kupujočega zlasti siromašnega občinstva potrebni, tako tudi reprezentirajo izdaten faktor v dohodkih mestne občine. Pa tudi še iz drugega razloga so špeharji nujno potrebni. Naši mesarji koljejo poleg ostale živine tako malo rejenih in pitanih prašičev, da bi količina masti, ki jo prodajajo mesarji, ne zadostovala mestnemu konzumu. Res je, da plačujejo mesarji visoke davke in težko občutijo konkurenco od strani špeharjev, in da so z obrtnega stališča na eni strani njihove pritožbe upravičene, na drugi strani pa je tudi resnica, da bi mesarji, če bi v tem vprašanju popolnoma uspeli, v občutni meri oškodovali prebivalstvo.

Mariborska občina stremi za modernizacijo mesta v vsakem oziru po vzgledu drugih mest. Če pogledamo mestne tržnice Ljubljane, Zagreba, Belgrada itd., vidimo, koliko so storile baš v tem pogledu, kar je iz higijenskih razlogov velike važnosti in nujna potreba. Občina se mora ozirati tudi na tujski promet, kateri stavi velike zahteve, kar je v zvezi s higijenskimi predpisi o pripravah in prodaji vsakovrstnih živil.

Iz teh in sličnih razlogov je razlagati zahteve in predpise tržnega nadzorstva in mestne občine, ki se nanašajo na modernizacijo prometa pri špeharjih. V kategorijo zahtev in predpisov spada med drugim naslednje: stojnice špeharjev prodajalcev naj odgovarjajo higijenskim zahtevam, biti morajo izdelane zaradi enotnosti po načrtih tržnega in gradbenega urada, vladati mora na stojnici najstrožja snaga, imeti morajo za prevoz iz mestne klavnice na trg higijenične vozove itd.

Prepričani smo, da bo »Vnovčevalnica« vzela predpise mestne občine na znanje in se po njih ravnala.

Govorice, da bi se špeharji preselili v eno ali drugo okoliško občino, so menda le izraz trenutnega nerazpoloženja.

Gostilničarji!

Udeležite se zborovanja gostilničarjev Dravske banovine dne 11. maja ob pol 10 dopoldne v Mariboru! Po zborovanju ogled vinskega sejma. Legitimacije za polovično vožnjo po železnici zaprosite pri **Vinarskem društvu v Mariboru, Gregorčičeva ulica 6.** — Priložite 2 Din v znamkah!

☐ **Matere, otroci!** Danes popoldne se zberemo skupno k proslavi materinskega dne ob 15 v Narodnem gledališču. Ljubezen materam, ljubezen otrokom! Čisti dobiček se bo poklonil Počitniškemu domu kraljice Marije na Pohorju.

☐ **Glasbena Matica v Mariboru — častni član.** Srbsko pevsko društvo »Jedinstvo« v Kotoru je povodo msvoje devetdesetletnice imenovalo našo Glasbeno Matico svojim častnim članom in ji poslalo častno diplomo z dopisom, v katerem naglaša zasluge Matice za glasbeno umetnost.

☐ **Koncert vojaške godbe** bo danes dopoldne v mestnem parku od 11 do 12. Na sporedu so: Leopold, Svečana koračnica; Verdi, Uvertura k operi »Aroldo«; Wagner, fantazija iz opere »Lohengrin«; Muhvić, Od Triglava do Balkana, potpuri; Donizetti Kavatina iz opere »Rudenz«; Svoboda, Češkoslovaška koračnica.

☐ **Zgodovinsko društvo v Mariboru.** Izletniki v Ptuj se zberejo danes na glavnem kolodvoru ob četrt na 12.

☐ **Gimnazijsko podporno društvo** na klasični gimnaziji v Mariboru je imelo 7. t. m. svoj občni zbor. Iz poročil, ki sta jih podala predsednik ravnatelj dr. Tominšek in knjižničar prof. dr. Dolar, je razvidno, kako blagodejno deluje to javnosti neopaženo društvo, ki siromašnemu dijaštvu deli v najhujši sili podpore v denarju, zlasti pa jih oskrbuje z dragimi učnimi knjigami. V tekočem šolskem letu je razdelilo nad 1400 šolskih knjig. Občni zbor je počastil spomin umrlih odbornikov, med njimi tudi stolnega prošta dr. Martina Mateka ter umrlega člana stolnega župnika Fr. Moravca. Nanovo sta bila v odbor izvoljena dr. Kac in stolni vikar Vinko Munda.

☐ **Vinska razstava in vinski sejem v Mariboru.** Danes ob pol 12 otvori vinsko razstavo v dvorani »Union« ban Dravske banovine dr. Drago Marušič. Pred otvoritvijo se vrši v dvorani Zadružne gospodarske banke III. vinarski kongres, ki se začne ob 8. Na razstavi je razstavljenih 570 vinskih vzorcev, ki so obiskovalcem za poskušnjo na razpolago. Na galeriji dvorane je buffet z bogato vinsko listo izbranih vin po zmernih cenah. Vinska razstava in sejem traja od 10. do 12. maja.

☐ **Ljudska univerza.** V torek, 12. maja predava režiser ljubljanske drame g. Milan Skrbinšek o gledališču.

☐ **Smrtna kosa.** V starosti 64 let je umrla posestnica Marija Rudolf, Cesta na Brezje. Pogreb bo danes ob četrt na 16 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. V porodišnici je včeraj umrla Terezija Korošec, žena voznika, stara 31 let. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Blag jim spomin, preostalim naše sožalje.

☐ **Umrl je** 21 letni pekovski pomočnik Alojz Šeruga, včeraj v splošni bolnišnici, ki si je, kakor smo že poročali, v samomorilnem namenu pognal tri strele v prsa.

☐ **Na stojnici** za oporečeno meso pri mestni klavnici se bo prodajalo v ponedeljek od 7 naprej 600 kg govejega mesa po 8 Din za kilogram in sicer na osebo največ 2 kg.

☐ **Posestne spremembe.** Jurca Adolf in Milka sta kupila od dr. Škapina, odvetnika, parcelo ob Grajskih vratih za 140.000 Din. — Vrtnar Jemec Andrej je kupil od Adolfa in Milke Jurca ob Grajskih vratih parcelo za 70.000 Din. — Elektrarna Fala je kupila hišo v Strossmajerjevi 29 od dedičev Ane Knauer za 450.000 Din. — Ivan in Ivanka Merdavs, pos. Trstenjakova 24 sta kupila hišo od Veronek Andreja v Trstenjakovi 244 za 60.000 Din. — Parcelo ob Koroških vratih je kupila Marija Mlinarič od Nassimbenija za 45.000 Din. — Franc in Ivana Veber, pos. sta kupila hišo za 155.000 Din od Klare Kahvedjić, soproge car. urad. na Slomškovem trgu 16 a.

☐ **Za peki so na vrsti mariborski mesarji.** Kakor smo slišali, je bila pri tukajšnjem sodišču vložena proti 43 mesarjem kazenska ovadba radi navijanja cen. Obče znano je, da plačujejo mariborski mesarji od božiča sem kg žive teže po 3 do 7 Din. Navzlic temu pa stane govedina, ki jo prodajajo mesarji na stojnicah 12 do 24 Din, torej za najmanj štirikratno kupno ceno. Ker so bile cene v lanskem letu živini višje nego do sedaj, davki in režije pa so ostale iste, je jasno, da delajo gotovi mesarji z dobičkom, ki je po zakonu nedopusten.

☐ **Nezgode in nesreče.** 6 metrov globoko je padel s hodnika 50 letni Ivan Časar, stanujoč v Vojašniški ulici 5 ter si zlomil levo nogo pod kolenom. Na Magdalenski ulici je trčil 15 letni kolesar Alfred Lah v drugega kolesarja ter padel raz kolo in si pri padcu razbil glavo. V tovarni »Kovina« pa sta pri stroju ravnala ključavničarska pomočnika Karel Kregar in Franjo Vidmaj tako neprevidno, da je stroj odtrgal Kregarju kazalec desne roke, Vidmaju pa tri prste na levi roki. Vsi ponesrečenci so morali tekom dneva iskati pomoči v splošni bolnišnici.

☐ **Na dosmrtno ječo obsojeni Bezjak** hoče baje tožiti soobsojenega Jamernika in Goloba. Kakor smo že svoječasno poročali, so bili obtoženci glede Resnikovega umora spoznani krivim in obsojeni. Bezjak na dosmrtno ječo, Klemensberger in Golob na 20 let, Jamernik pa vsled mladoletnosti na prisilno delavnico. Pojavila pa se je po glavni razpravi neka nova priča, ki silno obremenjuje tudi v Ameriki se nahajajočega Šketa. Bezjak namerava baje vložiti tožbo proti Jamerniku, Golobu in vsem pričam, ki so obtežilno izpovedale na glavni razpravi za njega.

☐ **Mohorkova sekira.** Včeraj je bil zaslišan posestnik Josip P. iz Slemena, ki je spoznal sekiro, katero so našli na oknu Dobajeve hiše po umoru, za svojo last. Mohorko se zvija in še naprej obremenjuje Hriberškega.

☐ **Zopet inkasant — ki kasira za sebe.** Pri nekem mestnem podjetju so prišli na sled večji poneverbi. Uvedena je stroga preiskava.

☐ **Saharin.** Policija je aretirala 16 letnega posestnikovega sina Ivana Kosarja, doma iz Bresternice. Pri njem so našli 2 kg saharina. Oddan bo sreski upravi finančne kontrole.

☐ **Opozarjamo** na oglas domačega dentista Emil Perca.

☐ **Za birmo** ure, zlatnina! Znižane cene! Stojec, Maribor, Jurčičeva 8.

☐ **Priporočamo,** naj si vsaka gospodinja pred nakupom kuhinjske emajlirane, aluminijeve posode ter porcelana in stekla ogleda cene in kvaliteto v specialni trgovini te vrste pri **Albert Vicel,** Maribor, Gosposka 5.

☐ **Nova trgovina živil, Lesjak, Gosposka 11** nudi svežo in praženo kavo, čaj, kakao, riž, olje po najnižjih cenah. Se priporoča za obisk.

☐ **Birmance** slikam po ceni in lepi izpeljavi **Foto Japelj,** Gosposka 28.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 10. maja ob 15: DVE MARIČKI. Prireditev ženskega društva. — Ob 20: ČARDAŠKA KNEGINJA. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 11. maja: Zaprto.

Torek, 12. maja: Zaprto.

Sreda, 13. maja ob 20: DOGODEK V MESTU GOGI. Krstna predstava.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 15. maja ob 16: ZAČARANA ŽABA. Otroška predstava. — Ob 20: KAVALIR MIŠKO. Gostovanje mariborskega gledališča.

V Tirole in Predarlsko

v Prlekiji sirota - v Tirolah gospod

Inomost, 5. maja.

Takšna je usoda naših slovenskih ljudi: da morajo od doma. Za kruhom... Oni dan, ko smo si ogledovali v Mayerhofnu odlične hotelske ustanove ter se divili njih uzorni urejenosti, higijeničnosti in udobnosti, je naneslo, da smo srečali moža v najlepši moški dobi. Doma je od Male Nedelje; kot sirota je šel s štirinajstimi leti s culo na hrbtu v širni svet. Izučil se je pa mizarja in prišel pred 12 leti v Mayerhofen, kjer se je poročil ter si ustanovil lastno ognjišče. Pokazal nam je svojo čedno enonadstropno vilo ter razkazal izredno okusno opremo, ki jo je izdelal sam. Gospod Krajnc je mojster v svoji stroki. To je bilo lahko ugotoviti ob obremi v mayerhofenskih hotelih, delu njegovih pridnih in veščih slovenskih rok.

»Gospod Krajnc: pozna se Vam, da ste dolgo v tujini. Težko govorite slovenščino.«

»Ni čuda, če se mi malo zapleta. Saj veste, kako je z jezikom: odvadite se mu, če se ga delj časa ne poslužujete. In tukaj ni prilike. Prihajajo letoviščarji semkaj iz vseh vetrov; pa Slovencev ni, da bi se malo z njimi pomenil.«

»Ali kaj mislite na Slovenijo«.

»Oh, mislim, dasiravno sem bil sirota, ko sem odhajal od doma. Rodna zemlja je sveta zemlja.«

»Morda se ukvarjate tupatam z mislijo, da bi se vrnili nazaj v domovino.«

»Kako rad bi; pa saj veste: ženo imam in otroke ter svoj dom. Ne gre mi slabo. Zadovoljen sem tukaj. Pa me boste prav gotovo razumeli.«

Ko smo se poslavljali iz Mayerhofna se je gosp. Krajncu orosilo oko. Bogve, kedaj bo zopet lahko spregovoril s slovenskim človekom...

Z vzpenjačo 2000 metrov visoko.

V Mariboru se veliko govori o Pohorski vzpenjači; kedaj se bo uresničila ta misel? Ne kaže o tem tukaj razpravljati. Ko smo včeraj z avtobusi zdrveli mimo zgodovinskega gradu Ambrasa proti postajališču vzpenjače na Patscherkofel, ki dosega višino 2000 metrov, smo izvedeli, da je vzpenjača rentabilna. Vzpenjača se dviga v 2000 m višino ob določenih urah brez ozira na število potnikov. Ko tako ploveš med nebom in zemljo ter pogledaš morebiti navzdol, te obhajajo začetni čudni občutki, ki pa takoj izginejo, čim prestopimo na drugem postajališču v drugo vzpenjačo, ki te pelje do vrha Patscherkofela, pa popolnoma izginejo. Zgoraj pa te čaka majhen doživljaj; burja brije s toliko silo, da se ne posreči vsakomur od udeležencev priboriti se v boju s tem elementom do starejše planinske koče zgoraj, dočim leži novejša zgradba spodaj ob vzpenjačinem zadnjem postajališču. Čisto na vrh nismo šli; na videz izgleda, da prideš gori lahko v desetih minutah. Dva od udeležencev sta hotela očividno napraviti poizkušnjo. V težki borbi z besnečim elementom sta prehodila to pot v — tri četrt ure. Naše planinske koče. Nekatere so sila udobno urejene. Naj za primer navedem n. pr. Mariborsko kočo, kjer je gostom poleti na razpolago celo bazen. Toda težko bi bilo pričakovati, da se je tukaj zgoraj mogla postaviti stavba — s takšno notranjo ureditvijo kakršne najdemo celo po naših mestih v bolj poredkih slučajih. Velika dvorana za goste bi bila v čast vsakemu našemu hotelu; v prvem in drugem nadstropju do 40 sob za tujce. Čedne, najmodernejše opremljene z vsem potrebnim komfortom. Najnovejši umivalniki s poljubno uporabo tople ali mrzle vode; razen tega v obeh nadstropjih tudi kopalnica. V pritličnih prostorih je napeljan radio in kuhinja je takšna, da je morda mogoče na prstih ene roke našteti pri nas v Sloveniji tiste hotele, ki bi se mogli ponašati s tako prostrano in tako moderno urejeno kuhinjo. Potrebna je ta ugotovitev in priznanje.

V predarlski prestolici

Bregenz, 7. maja.

Iz Inomosta z brzovlakom proti Bregenzu. Spotoma se ustavimo pri Sv. Antonu ob Arlbergu, najvišji železniški postaji Avstrije, Nemčije in Švice. 1304 m visoko leži. V hotelih in drugih prenočevališčih je prostora za 1000 oseb. In Sv. Anton am Arlberg je čisto navadna vas! Sv. Anton pa je tudi »raj smučarskega sporta« v Alpah; nepričakovani uspehi smučarske šole tukaj zgoraj so povzročili, da je ta šola dobila naziv smučarske visoke šole! V štirih letih se je izvežbalo v tej visoki šoli nad 5000 udeležencev. Na programu je bil med drugim tudi poset znanega hospica pri St. Christophu z avtobusi; vendar je ta vožnja radi velikih snežnih zametov morala izostati.

In nadaljujemo potem vožnjo. Do Feldkircha divja romantika narave: prelomi in prepadi, ostri vrhovi. Od Feldkircha naprej sadovnjaki, njive, travniki. Ponekod spominja okolica na Savinjsko dolino. V slogu hiš se opaža prehod k švicarskemu tipu; zvoniki z zvonički na kmetskih hišah so že zdavna izostali. Blagoslovljena je predarlska dežela; vsa bogata v rasti, prirodni lepoti in tujskem prometu. Po vsem, kar je videti, je lahko sklepati: pobožen, priden in marljiv je ta narod. Mimo Dornbirna, krasnega mesta vrtov, v predarlsko prestolico Bregenz, izhodišče številnih izletov v mično okolico in Bodensko jezero. Zal smo v Bregenzu doživeli nekatera razočaranja, o katerih pa ne kaže na tem mestu razpravljati. Prav gotovo ni ustvarjanje takšnih situacij niti najmanj v interesu predarlskega tujskega prometa.

V enem dnevu: skozi petero držav

Najprijetnejši in najlepši doživljaj pa je bila naša včerajšnja vožnja z avtobusi ob Bodenskem jezeru v Schaffhausen oziroma Neuhausen k znamenitim slapovom reke Rene. Naša pot: skozi brez števila pestrih naselbin, ki dajejo tišini bodensko-jezerskega obrežja prav poseben čar. Predarlska, Švica, Badenska, Würtemberška, Bavarska in zopet Predarlska. Mimo Rorschacha s slovitimi tvornicami letal, Romanshorna, vštric Koistance, Steckborna, skozi Schaffhausen k neuhausenskim slapovom Rene. Mogočno veličasten utis: preko skalovja udarja in grmi v veličastju nepopisne sile reka Rena. Bogve, kaj bi moglo postati iz tvorbe, ki bi se bila znašla po nesrečnem naključju tam zgoraj med tistimi skalnatimi zasekami, v trenutku, ko bi jo bila pograbila grozotno veličastna sila slapovja. In potem vožnja z motornim čolnom proti besnečemu slapovju s pristankom v srednjem ozkem pasu. Kaj bi neki moglo biti, če bi odpovedala krmarjeva roka, ali če motor, in bi čoln zaplul v tisto veličastno pneče se valovje? Malo jih je menda, ki jim ob tej vožnji v slapovje ne bi bilo šinilo skozi možgane to vprašanje z že vnaprej jasnim odgovorom. Nato po ozkem stopnišču kvišku na vrh kljubujoče srednje skale. Tam spodaj in tik ob mestu, kjer stojiš, bobni element, da se ti dozdeva, da se ob silnem navalu maje skalovje. Na povratku obšine čoln za šalo slapovje. Igračka. Preko glave se usiplje nekaj kakor dežek. Ko pristaneš na drugi strani občutiš v sebi nekaj kakor zadovoljstvo.

GAZELA TERPENTINOVO MILO JE ZA VSE, TUDI NAJFINEJŠO TKANINO

Zahtevajte ga pri Vašem trgovcu!

Romanje v Rim

Mednarodna proslava socialne enciklike „Rerum novarum“

Zastopniki krščansko soc. slovenskega delavstva se odpeljemo v ponedeljek zvečer 11. t. m. ob 23.03 iz Ljubljane proti večnemu mestu. Pripravljalni odbor je prejel iz Rima veselo vest, da bomo že prvi dan bivanja v Rimu, to je v sredo opoldne Slovenci sprejeti v **posebni avdijenci** pri sv. Očetu. Poleg tega bo v petek še skupna avdijenca zastopnikov vseh narodov na dvorišču sv. Damaza.

Na praznik Vnebohoda bo skupna proslava 40 letnice Leonove okrožnice, pri kateri bo govoril tudi **zastopnik slovenskega delavstva.**

Pripravljalni odbor je poskrbel, da bodo udeleženci ves prosti čas v manjših skupinah pod vodstvom slov. vodnikov porabili za ogledovanje rimskih znamenitosti.

Prometno ministrstvo je za udeležence **dovolilo polovično vožnjo.** Zato naj vsak kupi na odhodni postaji cel vozni listek do Ljubljane, kjer pa naj ga **ne** odda, ampak shrani za povratek. Vozne listke od Ljubljane do Rima in nazaj do Ljubljane preskrbi pripravljalni odbor. V ostalem pa naj se priglašenci ravnajo po že dobljenih navodilih.

Pripravljalni odbor.

„Predaleč je zašel“

Blagi g. Benevolens se je naenkrat začutil prešinjenega z vzvišenim poklicem, da ogorčeno **pograbi bridko** pero in pod donečim naslovom, **kakor ga nevredneži beremo zgoraj,** nakloni »katehetu ene izmed ljubljanskih srednjih šol« v prisrčnem očetovskem tonu prekrasno pedagoško lekcijo, dihajočo **sladki** vonj božanske poezije: ABC Deji, mladike človeške družbe, se krive pod inkvizitorsko metodo tega nesrečnega zločinca, tiranskega kateheta. »Goreči gospod je brškone prepričan, da opravlja delo vzravnavanja.« Seveda je, ne pa samo brškone, ampak še prav trdno, kako naj je pri propalici tudi mogoče drugače! »Nečuteno polze strupene kaplje v mlada, dovzetna srca — kaplje hinavščine, laži, licemerstva...« Da, g. Benevolens, kako ganljivo lepo znate povedati, in kako ljubite mladino! Kaj bo ž njo, ubožico, ako ji še Vi umrjete, ki jo edini še ljubite, ako bi Vas recimo od goročnosti zadela kap? Samo vse preveč ste blagi: o kapljicah govorite, pa sem prepričan, da Vam od žalosti na velikim pohujšanjem mladik človeške družbe še iz oči in nosa lijo ne le kapljice, ampak potoki! Pohujšljivec pa med tem izliva cele strupene golide nemoralnosti v mlada, dovzetna srca, pomislite, golide! O vesoljni Izrael, zdrami se, dvigni se in iztrebi nesnago in reši, oj reši dovzetna srca, trpinčeno nedolžnost! Ali naj se edini g. Benevolens zanjo peha! — »Nimam pa namena delati izpadov proti veri in g. katehetu.« Kaj! Kje pa ste, mračnjaški klevetniki, da vam posvetim, ki blagemu g. Benevolensu podtikate zlobne namene!? Trdovratneži in zakrkneži, ki še ne spoznate neskončne blagosti gospoda, dasi vidite, kako goreče vesoljno slovensko javnost opozarja na pohujšanje, ki se godi! »Torej mu bo le resen memento, ker je v svoji gorečnosti predaleč zašel. Est modus in rebus! Benevolens«. Nesrečni zločinec! Kajne, g. Benevolens, še Vi kar nekako dvomite, ali se bo izgubljena reva sploh še vrnila na edino zveličavno pot Vaše ljubeče pedagogike ali ne! Toda ne zdvajajte! Če latinsko znate, kako naj se Vam še kdo ustavlja! Že ga vidim, propalico, kako se pod gnojnim kupom svoje velike krivde skrušeno trka na prsa in komaj slišno jeclja — ej, vraga, ne, saj godrnja: Predaleč si zašel, g. Benevolens! Est modus in rebus! Le čevlje sodi naj kopitar! — Malevolens.

— **Telesno zaprtje,** slaba prebava, nenormalni razkroj in gniloba v črevih, prevelika množina kisline v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvori, mnogi katari ustne sluznice izginejo prav kmalu, z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah drogerijah in specerijskih trgovinah.

Cerklje

Zgodovinska hiša je gotovo Marinčkova v Cerkljah, kjer je našla pred 70 (sedemdesetimi) leti svoje prostore prva šola, v kateri je sprva poučeval domači duhovnik, nato organist. — Ta hiša je do zadnjega tedna ohranila svoje prvotno lice, a zadnje dni so jo pa spremenili, ker so ji odvzeli staro streho (slamnato) in jo pokrili z opeko. — Take hiše so živ dokaz, da je prvi, ki je dal slovenskem uljudstvu šolo, bil to duhovnik in cerkev. Pa danes naletimo na mnogo takih, ki cerkvi in duhovščini odrekajo pravico brigati se za izobrazbo ljudstva. Lahko je sesti k topli peči, a težje je znositi drva skupaj in peč ogreti! Če se danes nekateri širokoustijo, da so prav oni poklicani dajati ljudem izobrazbo, naj si prav dobro zapomnijo: Pavovo perje se ne prilega sraki! Pavovo perje je lepo, a srakin krič je grd!

Naši gasilci so se zavezali in začeli zbirati darove za motorno brizgalno. Do sedaj je niso še imeli, a ne bo dolgo, pa bo! To je zelo prav in pametno! Tega se zavedajo tudi ljudje in zato radi prispevajo s svojimi darovi, čeprav je prav ta čas grozno pomanjkanje denarja. Sedanja brizgalna je stara in tako utrujena, da ji pač pripada že počitek — če ne tudi že penzijon.

Gasilci v Krški vasi se pripravljajo, da si postavijo dom, v katerem bo tudi velika dvorana za dramatske prireditve itd. Prostor jim je darovala vas, in sicer tam, kjer bo nekoč tudi nova šola. Kako bo napredovalo eno in drugo, bomo sporočili.

Društvena dvorana na Dovjem

Za pravilno presojevanje sedanjega položaja v zgornji zadevi ugotavljam:

1. Med župnikom Aljažem in lastnikom dvorane je bila sklenjena rabokupna pogodba glede dvorane, ki med drugim pravi dosloveno tudi to-le: »Če preneha ta pogodba, sme najemojemalec iz najetega prostora na svoje stroške odstraniti razen premičnin vse, kar se da odstraniti brez škode, zlasti pa oder, kulise, peči.« — Po besedilu pogodbe je imel torej župnik Aljaž pravico odstraniti iz dvorane vse premičnine, dalje vse, kar se da odstraniti brez škode za zgradbo, slednjič pa in zlasti oder, kulise in peči; bil je torej z drugo besedo lastnik inventarja v dvorani, s katerim je smel poljubno razpolagati.

2. Isti župnik Aljaž je izročil svojemu nasledniku, t. j. meni, lastnoročno spisano in podpisano potrdilo, da je ves inventar v dvorani last naslednikova z izrečnim dostavkom, da z njim poljubno razpolaga, ali po dogovoru da društvu v najem ali iz dvorane vzame.

3. Prosvetno društvo me je vedno priznavalo za lastnika inventarja, zato mi je dajalo sicer malenkostno, a vendar dejansko odškodnino za njegovo uporabo.

4. Če je lastnik dvorane kot najemodajalec sedaj dvorano prepustil drugemu najemojemalcu, je bila dolžnost obeh strank, da se prej informirata, kaj se bo dalo, oziroma vzelo v najem. »Mačka v žakiju« v 20. stoletju menda nihče ne prodaja in ne kupuje.

5. Ker je prosvetno društvo izjavilo, da ima v načrtu novo zgradbo, ter me prosilo, naj mu inventar shranim za novo dvorano ter mu tako prihranim izdatke za nabavo novega inventarja, sem mu drage volje ustregel — toliko lažje, ker se ni niti najemodajalec niti novi najemojemalec na mene obrnil niti z eno besedico, naj inventar v dvorani pustim.

Samo to je resnica in nič drugega.

Javnost pa naj si sedaj sama ustvari sodbo, ali sem smel svojo lastnino iz dvorane vzeti ali ne, kakor tudi sodbo o znanih nečednih tozadevnih izmišljotinah in ovadbah o nekakem »demoliranju« itd. Franc Pečarič, župnik.

Proti molom — TARMOL!

V vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajalec: »Chemotechna«, Ljubljana, Mestni trg 10.

Številne nesreče

Ljubljana, 9. maja.

Danes so sprejeli v ljubljansko bolnišnico nič manj kakor 7 ponesrečencev. Morda najbolj resna nezgoda se je pripetila 9 letnemu Kazimiru Velkavrhu, sinu krojača v operi in stanujočemu na cesti na Brdo na Viču. Ta je šel danes opoldne iz šole. Na poti pa je zlezel na železniško progo prav v hipu, ko je mimo pripeljal vlak. Vlak je dečka butnil ob stran, da je obležal nezavesten in s precejšnjo poškodbo na glavi. Poklican je bil reševalni avto, ki je dečka takoj prepeljal v bolnišnico. — Drugi otrok, ki se je danes ponesrečil, je 7 letna Rezika Dimnik, hčerka posestnika iz Dobrunj 62. Ta se je popoldne igrala s slamoreznico in vtaknila v kolesje levo roko. Slamoreznica ji je odtrgala tri prste. — 25 letni delavec Anton Kobal iz Gorenje vasi 44 je delal včeraj na lesnem skladišču v Gorenji vasi. Med delom pa je padel in si zlomil levo roko. — Resna nesreča se je pripetila 58 letnemu delavcu Jožetu Florjančiču iz Štor 31 pri Celju. Temu je med delom v železarni v Štorah brizgnila kaplja staljenega železa v desno oko. Florjančič je v nevarnosti, da izgubi oko. — 56 letna užitkarica Frančiška Zupan iz Jelše pri Blagovici je nastiljala v hlevu kravam. Pri tem je padla in si zlomila levo roko. — Manjša nesreča se je pripetila v tovarni v Vevčah. 26 letni delavec Ivan Kocjančič iz Zgornjega Kašlja 41 je med delom vtaknil levo roko v transmisijski jermen, ki mu je poškodoval palec. — Zadnji ponesrečenec je 55 letni kočar Janez Krašovec s Šela v občini Robek. Ta je davi sekal v gozdu les. Pri tem pa je padel na sekiro in si močno obrezal desno roko. — Vsi ponesrečenci se zdravijo sedaj v bolnišnici.

Naša konfekcija oblači najfinejše!

DAMSKI PLAŠČI, OBLEKE, POVRŠNIKI IN OBLEKE ZA GOSPODE V KVALITETI, IZVEDBI IN V NIZKIH CENAH NENADKRILJIVA!

DRAGO GORUP & Co.

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 16 (I. nadstropje)

Kongres poljsko-jugoslovanskih lig

Dunaj, 8. maja 1931.

V najlepši dunajski pomladi, ki je letos izredno bujna in vabljiva, zbiram svoje končne vtise s kongresa. Površno sem Vas doslej seznanil s potekom kongresa in njegovimi sklepi in čas je nazadnje, da tudi sam zaključim račun o tem, kar sem videl in slišal.

Predvsem je treba pribiti veliko simpatično razpoloženje poljske javnosti do Jugoslavije, njenih ljudi in njenih problemov. Nepozabni nam bodo prisrčni sprejemi od strani tistih Poljakov in Poljakinj, ki so ob raznih ekskurzijah obiskali naše morje, spoznali naše ljudi in le z resnično ljubeznijo govorijo o njih. Značilno za to iskreno slovansko neposredno razpoloženje je, da so ljudje, ki so nas samo dva dni spoznavali za časa bivanja v Varšavi, ob slovesu na kolodvoru imeli solze v očeh kot bi se poslavljali od starih prijateljev ali dragih sorodnikov. Ne bom pozabil scene v trgovini, kako je rentačila ugledna dama, ko ji niso predložili takoj najboljše kvalitete spominskega blaga, ki ga je pozneje delila Jugoslovanom na kolodvoru.

Kdor je dvomil o pravem tipičnem slovanstvu Poljakov, se je pač prepričal, da se tu podobno kot v Rusiji z vso silo javlja široka čuvstvena praslovanska natura.

Poljaki pa niso samo svojega bratskega čuvstva razkrivali, ampak pred vsem tudi odločno voljo po sodelovanju z nami. Vem, da je precejšnjo vlogo igrala slučajna zunanjepolitična situacija, ki je prav pogosto prodrla na dan v govorih odličnih gospodarskih in političnih predstavnikov poljske družbe. Anschluss, carinska unija Avstrije in Nemčije ter nedvomno po tujih interesih poostreno razmerje v Gdanjsku so za to zadosten povod. Barometer poljskega političnega in gospodarskega razpoloženja je za take pojave zelo občutljiv. Če grozi nevarnost, se prijatelj tem tesneje oprime prijatelja, zato je razumljivo podvojeno poudarjanje naših medsebojnih interesov in prijateljskih čuvstev.

V tej situaciji je razumljivo, da je bil glavni interes kongresa in njegovo najresnejše delo koncentrirano na gospodarsko in žurnalistično stran našega programa. Samo obžalovati moramo, da nekateri naši gospodarski krogi niso zadostno ocenili momenta in opustili ugodno priliko v Poznanju manifestirati skupnost naših gospodarskih interesov. Prav tako je bila udeležba našega žurnalizma razen iz prestolnice nezadostna. Mislimo, da je bil tudi v tem oziru moment edinstven v naši dosedanji skupni zgodovini in zelo važen.

Pribiti je namreč treba, da je bil kongres univerzalno zasnovan in bi se motil tisti, ki bi bil iskal v njem samo sestanek delegatov društev poljsko-jugoslovanskega prijateljstva. Prav ta značaj je ostal celo precej v ozadju. Glavni praktični poudarek je bil na gospodarski in turistični plati naših odnošajev. V danem položaju Slovanstva, ko je Rusija popolnoma mrtva za sodobno stremljenje naše skupnosti, ima Slovanstvo samo dvoje pljuč, s katerimi diha v široki svet, poljska in jugoslovanska pristanišča. Vsaka utrditev našega položaja v ti smeri je v interesu vsega Slovanstva in njegove bodočnosti. Srečen slučaj, da med Jugoslovani in Poljaki ni nobene sporne točke in sploh nobene prave možnosti neprijetne konkurence, je ustvaril iz nas naravno os sodobnega slovanskega položaja.

Najbližja sodobnost nas je nazorno poučila, da je edino prava politika boriti se za izrazito naše interese. Na kongresu je bilo ponovno ugotovljeno žalostno dejstvo, da posebno naša žurnalistika še vedno ni dorastla svojemu položaju in predvsem tudi svojemu slovanskemu dostojanstvu. Celo pri svojih starih prijateljih žurnalistih sem ugotovil, da poljska žurnalistika (pa seve tudi naša!) črpa svoje informacije o slovanskih zadevah, in to pogosto o najbolj perečih, iz nemških, francoskih in zelo pogosto celo italijanskih (!) virov. Kongres je ponovil davno željo vseh pravih slovanskih patriotov; naj bi slovanska žurnalistika črpala svoje vesti o slovanskih zadevah predvsem iz slovanskih virov. Zato: V redakcije slovansko časopisje!

Končno še eno: V resolucijah kongresa so Poljaki izrečno opozorili na svoje prirodne lepote v Karpatih. Žal mi svojih prirodnih lepot, ki se morejo meriti v slovanskih Alpah s svetovno znanimi švicarskimi in avstrijskimi, ne propagiramo zadosti. Videli smo dve jugoslovanski propagandni razstavi v Poznanju in v Varšavi, a na obeh je manjkalo naših Alp. Prepričani smo, da ne namenoma, ampak le vsled slučajne izbire razpoložljivega propagandnega materiala. — Ni samoljubje, ki nas navaja k temu, da poudarjamo, da so enako kot naše lepo in v romantiki svoje prirode in zgodovine neizčrpno morje prvovrstno bogastvo naše slovanske Alpe. Kdor njih propagando zanemarja, greši nad našim skupnim narodnim bogastvom. Mogoče tudi, da so pri takem neupoštevanju krive naše lastne tujskoprometne ustanove. — In vendar imamo banovinski in mestni tujskopromelni svet in še staro p o k l i c n o ustanovo Putnika!!

Pa še ena opazka: Razpoloženje za sodelovanje je bilo posebno s poljske strani enodušno izraženo. Da je prav tako globoko prodrlo tudi na naši strani, ne bi hotel dvomiti. Gotovo je, da je bila ta manifestacija delo predvsem enega človeka, predsednika Poljsko-jugoslovanske lige v Varšavi, dr. Vaclava Kneblewskega. Ali naj torej volja enega človeka entuziasta nadomesti kolektivno voljo obeh držav? Poljsko-jugoslovansko prijateljstvo je stopilo s tem kongresom v kritični stadij. Upamo, da smo šele na začetku!

Pridobivajte novih naročnikov!

Za zdrave in bolne

je bivanje v SLATINI RADENCIH. Prvim v razvedrilo, drugim za zdravje. Osem slovitih zdravilnih vrelcev služi tu za zdravljenje raznih bolezni. Edinstvene naravne ogljikovo-kisle mineralne in železnate kopelji. Bolni na srcu, ledvicah, presnovi in živcih najdejo tu zopet svoje zdravje. — Julija in avgusta slatna godba, drugače priložnostni koncerti, kino, radio, obširna biblioteka itd. — Prospekti v vseh pisarnah Putnika in od uprave zdravilišča.

Trbovlje

V počastitev spomina blagopokojne gospe Letnikove, ki je bila zaslužna članica Damskega komiteja Rdečega križa v Trbovljah, je daroval g. dr. Baumgarten 200 Din, ga. Poklšek 100 Din, odboru Rdečega križa pa je zbral 230 Din. — Namesto venca na grob blagopok. g. Šulca pa je darovala ga. Kralj 100 Din in ga. Radejeva 100 Din. Vsi darovi so namenjeni ferijalni koloniji revne rudarske dece. Prisrčna hvala!

Rdeči križ priredi dne 7. junija cvetlični dan v prid ferijalni koloniji revne šolske dece.

Rdeči križ bo letos v počitnicah postavil ferialno kolonijo revne šolske dece v gorskem zraku pod vodstvom dam Rdečega križa. V to letovanje se sprejmejo tudi šolarji staršev proti plačilu režijskih stroškov. Podrobnosti bomo še objavili.

Predavanje o plinski vojni. Dne 12. t. m. v torek ob 6 zvečer bo predaval v dvorani Delavskega doma v Trbovljah inspektor Wester o obrambi v plinski vojni. Vstop prost. Vljudno vabljeni vsi!

Celje

☞ **Toplo proslavo Finžgarjeve 60 letnice** so priredili včeraj v poslopju celjske osnovne šole učitelji in učiteljice celjskega okraja. Ob priliki svojega rednega zborovanja so povabili jubilanta v svojo sredo, da jim predava o psihi slovenskega kmeta. Okoli 10 se je pojavila v poslopju osnovne šole simpatična jubilantova postava, burno pozdravljena od krepkega deškega zbora šole, razvrščenega po hodniku. Še bolj iskreno je pozdravilo jubilanta v lepo okrašeni dvorani učiteljstvo, ki je prej poslušalo strokovno predavanje učiteljice gdč. Černejeve. Slavljenca je v izbranih besedah pozdravil predsednik učiteljskega društva teharski šolski upravitelj g. Gosak. Nato je deški šolski zbor pod vodstvom skladatelja g. Cirila Preglja zares vzorno odpel tri Pregljeve harmonizacije narodnih. Neka učenka je pozdravila Finžgarja v imenu mladine ter mu izročila krasen šopek rdečih nageljev. Končno je pozdravil slavljenca še župan celjske okoliške občine g. Mihelčič, dočim je mestni župan g. dr. Goričan poslal pismeno opravičilo in pozdrave. Burno pozdravljen je nato podal g. pisatelj Finžgar svoje misli o duhovnem liku slovenskega kmeta. Predavanje je učiteljstvo ponovno prekinilo s ploskanjem.

☞ **Zaprisega vojakov-novincev.** Mestno načelstvo objavlja, da se vrši v ponedeljek, 11. t. m. ob 10 dopoldne svečana zaprisega letošnjih vojaških novincev celjskega 39. pešpolka na Glaziji. Mestno načelstvo vabi vsa kulturna in narodna društva v Celju, kakor tudi ostale meščane, da se udeleže te svečanosti.

☞ **Objava okoliške občine.** Vsi hišni posestniki, razen v Gaberju in Zavodni, naj dvignejo v uradnih urah dopoldne hišne tablice, sicer se bodo na njihove stroške pritrdile po njihovih hišah. — Redno javno cepljenje v okoliški občini bo dne 11. in 12. junija ob 3 popoldne v prostorih občinskega urada na Bregu.

☞ **Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov** v Celju opozarja občinstvo, da bo letošnja tombola bogatejša od vseh dosedanjih glede množine in vrednosti posameznih dobitkov. Danes so dobitki od 8 dopoldne naprej razstavljeni pred Narodnim domom v Celju.

☞ **Nesreče.** Na Dobjem pri Planini so fantje v ponedeljek, dne 4. t. m. napadli 23 letnega hlapca Janeza Novaka in ga s polenom težko poškodovali. Zdravnik je dognal, da si je pretresel možgane in da ima zlomljeno lobanjsko kost. — Ivan Tomažič, 17 letni trgovski vajenec v Spodnji Hudinji je 7. t. m. odpiral z nožem steklenico. Pri tem mu je pa zdrknil nož po steklenici navzdol, tako da si je z njim prerezal kito pri levem kazalcu. — Dijakinja Delakordova se je pri padcu hudo ranila na desni nogi. — Vsi ponesrečenci so se zatekli v celjsko javno bolnišnico.

☞ **Zopetna izpremenba** v današnjem športnem programu. Ker se je SK Amater iz Trbovelj pritožil proti prvenstveni tekmi SK Amater in SK Trbovlje, je LNP prestavil za danes napovedano tekmo, ki smo jo javili v »Slovencu«, med SK Atletik, Celje in SK Trbovlje na nedoločen čas.

REKLAMNE CENE! REKLAMNE CENE!

TRAJNA ONDULACIJA

120—150 Din, zajamčeno mojstersko delo, brez bolečin in opeklin. F. KRANJC, frizer za dame, Celje, Glavni trg št. 18, E. PAIDASCH, frizer za dame, v hiši trgovca Königa.

Ptuj

Katoliško prosvetno društvo na Vurbergu priredi predstavo na Vnebohod 14. maja popoldne ob 3 v Župnijskem domu. Predstavljali bodo dr. Krekovo igro »Tri sestre« in »Za srečo«. Domači in sosedje, zlasti Ptujčani ste lepo vabljeni.

Poučni izlet. Ptujsko mesto je zelo privlačna točka za tujce, bližnje in daljne, to je že stara stvar. Današnjo nedeljo popoldne pride v Ptuj, če bo lepo vreme, zgodovinsko društvo iz Maribora. Po ogledu svetišč v čast poganskemu bogu Mitri na Hajdini si v Ptuju ogledajo muzej in grad. Ob tej priliki se vrši skupna seja obeh zgodovinskih društev, mariborskega in ptujskega, da se ugotovi dosedanje delo in določijo skupne smernice za nadaljnje delo. — 15. in 16. t. m. nas obiščejo osmošolci gimnazije v Gradcu, da pregledajo mestne znamenitosti.

Ob lepem vremenu se na Florjanskem trgu danes ob treh popoldne prične velika tombola Prosvetnega društva, ki je udeležencem pripravilo nad 500 vrednih dobitkov.

Toča in dež bosta uničila krasno obetajoče sadje, če ne bo konec njunih darov.

Slovenjgradec

Pogreb gc. Černetove, ki se je vršil v petek iz mrtvašnice javne bolnišnice v Slovenjgradcu na mestno pokopališče, je pokazal, kako priljubljena je bila pokojnica. Mrtvaški voz so krasili številni in lepi venci ter šopki, za krsto pa je stopalo par sto ljudi. Pogreba se je udeležila tudi šolska mladina, kateri je pokojnica tolikokrat pripravila toplo kosilo. Pevsko društvo pa je zapelo dve žalostinki.

Kmetijska podružnica je imela preteklo nedeljo svoj občni zbor. Iz poročil odbornikov je razvidno, da šteje podružnica 104 člane, ki so v polni meri vršili svoje naloge in dolžnosti. Blagajnik je imel 12.469.52 Din prejemkov in 8.627.70 Din izdatkov. Ostane še 3.841.82 Din. Podružnica je napravila poučni izlet in ekskurzijo v Št. Jurij ob juž. žel., ter priredila nad vse pričakovanje dobro uspeli kmečki praznik. Pri volitvah se izvoli povečini stari odbor. Kmet. ref. Wernig poroča o modernizaciji in racionalizaciji našega kmetijstva. Izrazila se je želja, da bi podružnica prispevala k nabavi železnih plugov posameznim kmetovalcem članom in da bi podružnica tudi skupno nabavila trošarino prost uvoz bencina za uporabo gospodarskih strojev in da bi posredovala za znižanje trošarine za vino za domačo uporabo.

Ljutomer

Lurški oltar M. b. je ves prenovljen za letošnji majnik. Delo je izvršil g. Zamuda iz Križevc. To je že drugi prenovljen oltar v letošnjem letu. Naša cerkev postaja vedno bolj snažna. Ker so stroški narastli, se hvaležno sprejemajo prostovoljni prispevki.

Kuluk na banovinskih in železniških dovoznih cestah se prične v ponedeljek 11. t. m. Vsak naj prinese orodje s seboj. Podrobnosti so razvidne iz oglasa na občinski deski.

Prosvetno društvo ima na praznik Vnebohoda po večernicah svoj občni zbor.

Gasilsko društvo bo dne 5. julija t. l. slovesno proglasilo 60letnico svojega obstoja.

Kočevje

Novo domovališče prosvetnim organizacijam in zadrugi državnih nameščencev se nam obeta. Zadruga državnih nameščencev je namreč začela misliti na lasten lokal; po tem načrtu naj bi se v istem poslopju postavila telovadnica za gimnazijo, šolo ter telov. organizacijo, dvorana za predstave ter šolska poliklinika. Tudi druge prosvetne organizacije bi imele svoj sedež v tem poslopju. Ideja je na vsak način posrečena. Težave pa bo delalo gmotno vprašanje, pa tudi vprašanje prostora. Težko je namreč dobiti v Kočevju primeren prostor za stavbo, ker je svet močno močvirnat. Želimo, da bi se ideja kmalu in na zadovoljiv način obistinila.

Ljudska posojilnica v Kočevju, ki je začela lansko poletje delovati, je imela te dni svoj občni zbor. Natančnejše poročilo o poteku istega še sledi.

Iz raznih krajev

Št. Vid nad Ljubljano. Meščanska šola priredi danes popoldne ob 3 po šmarnicah v šolski risalnici materinski dan. Učenci in učenke se bodo poklonili svojim materam in se jim zahvalili za njihovo ljubezen. Prisrčno se bodo spomnili tudi svojih součencev, ki so jim že ljubljene matere umrle. Vabljene vse matere in vsi tisti, ki so klanjate lepoti materinske ljubezni, njenemu upljenju in požrtvovalnosti.

Ig pri Ljubljani. Novega organista in cerkovnika je z majem dobila Ižanska fara. Prišel je iz Bučke na Dolenjskem in piše se Karol Škerjanec. Ko je bila služba organista razpisana, je »Domoljub« zapisal: »Dal Bog ižanski fari že skoraj enkrat organista, navdušenega za cerkveno in društveno petje; obenem pa tudi cerkvenika, vnetega za cerkev!« Kot kažejo prva znamenja, bo ta srčna želja izpolnjena. Novemu g. organistu pa želimo v Ižanski fari sreče in mnogo lepih uspehov. — Na občnem zboru Prosvetnega društva je bilo izvoljeno dosedanje vodstvo društva. — Tombola gasilnega društva, ki bi se imela vršiti danes, je preložena na binkoštni ponedeljek. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo motorne brizgalne, bodi tombola vsakemu toplo priporočana, posebno še zato, ker letos običajna veselica s plesom odpade in se vrši samo tombola. — Nedeljska prodaja »Slovenca«, odkar jo ima g. Mavec, prav dobro uspeva. Čeprav imamo sedaj na kmetih polno dela, se včasih zgodi, da nedeljskega »Slovenca« še zmanjka. Saj se pa tudi splača za 2 Din toliko lepega branja in še slike!

Vrhnika. Kmečka zveza bo imela na Vnebohod 14. t. m. ustanovni občni zbor v Rokodelskem domu na Vrhniki. Predavala bosta dva gospoda iz Ljubljane. — V lepem Močilniku je letos na novo zgradila društvena gostilničarka Mici Jerina prekrasno lopo, kjer bo danes 10. t. m. imelo koncert vrhniško godbeno društvo. — Dne 8. t. m. ob 11 se bo vršilo licencovanje bikov na Vrhniki, in sicer na sejmišču. — V petek je obiskala Vrhniko številna kozaška četa, ki nam je nudila lep užitek s svojimi krasnimi vajami na konjih.

St. Vid pri Stični. Danes priredijo naši mali v društveni dvorani spevoigro »Sirota Jerica«. Do bodo svojo nalogo dobro izvršili, smemo pričakovati. — Zadnje čase se v naši vasi oglaša vedno več radijev. Vsak večer kar done godbe z enega konca do drugega. Da pa ne bomo samo drugih poslušali, hočemo enkrat tudi mi drugim pokazati to, kar znamo. V nedeljo 17. t. m. bo radio-oddaja iz St. Vida. Znano je že, da je pri nas že dalje časa dobro razvito ljudsko petje. Mnogo se je trudil naš organist, da je pridobil ljudi za to. In v nedeljo v na mesto cerkvene glasbe iz Ljubljane, prenos ljudskega petja iz naše farne cerkve. Popoldne pa bodo naši pevci nastopili pred radijem v društveni dvorani z bogatim programom. Moški, ženski in mešani zbor bo zapel več umetnih in narodnih pesmi. Pa tudi naši mladi nočejo zaostajati, zapeli bodo »Jurjevanje«, »Doli v kraju« in »Petelinček«. Za spremembo bo še nekaj solo petja s spremljevanjem kitar. Naši fantje znajo pa tudi pritrkavati, zato pa hočejo tudi drugim v nedeljo ob 11 pokazati. Oddaljeni nas bodo poslušali na aparate, domačine in okoličane pa vabimo, da nas pridejo poslušat prav v St. Vid.

Tombola na Krki pri Stični. Kjer morajo kakšno javno poslopje novo zidati ali staro popravljati, povsod je za ljudi hudo, posebno še danes, ko kmet od nikoder ne more dobiti denarja. Na Krki je zdaj vsem sedem poslopij potrebnih popravila. Poprej so vsako popravilo s pritožbami zavlačevali, tako da je zdaj treba popraviti vse hkrati. Poleg tega so pa zdaj še stare orgle v cerkvi skoraj odpovedale svojo službo, tako da včasih kar same od sebe pojo brez organista, včasih pa tako hrešče, da bi si bilo treba po cerkvi kar ušesa zatisniti. Da bi ljudje tako hudo ne občutili stroškov za nove orgle, so se nekateri vneti možje odločili, da bodo ves denar za orgle samo naprosili, kolikor kdo rad dá. Če se bo tombola na binkoštni ponedeljek popoldne ob pol 3 dobro obnesla, bo vsega nabranega in izprošenega denarja še skoraj sto tisoč dinarjev. Dobitki za tombolo so vredni precej čez 7000 Din. Nekaj dobitkov je namenjenih za gospodarje, nekaj za gospodinje, drugi za lante, nekaj za dekleta. Sreča, čeprav je včasih muhasta, naj bi na dan tombole te dobitke lepo razdelila med tiste, ki so jim bili namenjeni. Kdor bi rad Krčanom za orgle kaj pomagal, pa ne utegne priti na Krko, lahko za tablico po 3 Din pošlje znamk v pismu na župni urad, ki mu bo pisal, katere številke tablic so zanj kupljene. In naši »Kozmijani«, farna patrona, mu ne bosta ostala dolžna!

Križevci pri Ljutomeru. V nedeljo 17. t. m. se bo vršila slovesna blagoslovitev nove avto-motorne brizgalne tukajšnjega gasilnega društva. Po blagoslovitvi bo ljudska veselica. Vabimo!

Pevska zveza

Agilni pevski zbor v Žužemberku bo priredil 14. maja v društveni dvorani v Žužemberku koncert pod vodstvom pevovodje Požuna. Na sporedu je 16 pesmi skladateljev Adamiča, Jenka, Foersterja, Medveda, Ocvirka, Požuna, Premrla, Sattnerja, Vilharja, Vodopivca in Volariča. — Vabimo bližnje zbore in prijatelje pevske umetnosti, naj se koncerta udeleže. Vstopnice v predprodaji v I. dol. hiši društva v Žužemberku.

Vinogradnikom v premislek

Skoraj v vsakem časopisu čitamo danes o vinarski krizi, ki grozi uničiti toliko tisoč kmetskega prebivalstva. Vlada se na raznih anketah in v številnih spomenicah pozivlje, da ukrene korake za omiljenje tega stanja in zboljšanje položaja revnih vinogradnikov, podajajo se razni nasveti in stavljajo se številni predlogi, kako povečati konsum vina doma, kako olajšati njega izvoz v inozemstvo in kako omogočiti vinogradnikom prodajo njih pridelkov. Pri vsem tem se pa premalo povdarja naslednjih troje dejstev:

1. Vinogradnik proda svoje vino po 3—5 dinarjev liter, konsument pa mora pri gostilničaju isto vino plačati po 16—20 Din liter.

2. Konsum vina na vsem svetu splošno nazaduje in ni upanja, da bi se zopet kdaj še dvignil.

3. Kupca dobi samo boljše blago.

Ta tri dejstva mora imeti pred očmi vsak tisti, ki hoče reševati vinsko krizo.

Vinski veletrgovci in gostilničarji utemeljujejo visoke cene, po katerih prodajajo po nizki ceni kupljeno vino tako-le: Nekdaj je bilo manj gostilničarjev, več se je pilo, zato so ti pri nižjem zaslužku lažje izhajali. Danes pa je vedno več, vina se manj porabi, zato mora posameznik pri litru več zaslužiti nego nekdaj, če hoče živeti. Na primer: Svojčas je gostilničar prodal na leto 50 hl vina. Če je zaslužil pri litru 3 Din, je imel 15.000 dinarjev dobička. Danes vsled obilice gostiln in znižanja konsuma proda letno komaj 25 hl. Zato pa mora pri teh zaslužiti toliko, kolikor nekdaj pri 50 hl, torej pri vsakem litru po 6 Din.

Ker so pa vsled tega vinske cene previsoke, pa tudi vsled splošne gospodarske depresije in iz raznih razlogov stalno pada konsum vina: zato ostaja mnogo pridelka neprodanega in to še bolj tlači ceno pri producentu.

Kar se je pa v tem oziru do sedaj storilo od strani vlade za omiljenje te krize, je prav malo prišlo v korist vinogradnikom samim, ampak največ vin. veletrgovcem in gostilničarjem. Ti imajo svoj dobiček od znižanja trošarine od 1 Din na 50 par, in ravno tako je njim prišla v prid izvozna premija od 1 Din, oziroma 80 par od litra. Dobiček vsled ukinjenja trošarine na mošt spravijo predvsem oni, kajti ta se pri nadrobni prodaji le malo poceni.

Od te strani torej za enkrat ni pričakovati znatnega zboljšanja gospodarskega položaja vinogradnikov.

Ker si torej naš vinogradnik glede prve točke ne more pomagati, mora tem večjo pozornost posvetiti drugemu dejstvu: stalnemu nazadovanju svetovne uporabe vina. Pred tem dejstvom si ne smemo zatiskati oči, kajti res je, da se po vsem svetu pije danes mnogo manj kot prej, ne samo vina, ampak tudi drugih alkoholnih pijač. Temu pa niso krive samo tiste države, ki so splošno prepovedale alkoholne pijače, ampak omejil se je ves svetski konsum vsled spremenjenega življenja narodov.

Na padanje konsuma vina mnogo vpliva splošno treznostno gibanje, ki ga podpira tudi država, ki hoče vzgojiti zdrav narod, sposoben za velika dela. Ta pokret je umesten, kajti z njim se bo znatno zboljšalo moralno, pa tudi gmotno stanje ljudstva. Saj vidimo v današnjih dneh, koliko zločinov, pobojev, tatvin in drugega slabega povzroča ravno ta nesrečni alkohol. Seveda proti zmernemu uživanju vina ne bi nikdar nastal tak pokret, pač pa proti nezmernosti in pijančevanju, ki je rodilo že toliko gorja.

Med največjimi konsumenti vina je bil do nedavna še delavec, ki je prebil svoj prosti čas večinoma v gostilni. Danes ima svoje čitalnice in razna delavska zabavišča, kjer se zabava, razvedri in uči brez alkohola. Socijalna zakonodaja mu gre v tem pogledu na roko ter ga odvrača od pogubnega posedanja po gostilnah in od brezumnega popivanja.

Danes je na višku šport. Vsem športnikom se priporoča treznost, ker vpliva alkohol slabo na športno sposobnost. In ravno mladina, ki je nekdaj največ pila, se je danes vrgla z vso vnemo na šport ter se vzdržuje alkohola in postaja trezna. In ta mladina se v poznejših letih ne bo več navadila vinu, ampak bo še svoje potomce vzgajala v popolni treznosti. Zato se poraja vprašanje, kdo bo v bodoče sploh užival vino?

Kar smo tu navedli mora privesti vinogradnika do razmišljevanja, kakšna bodočnost se obeta njegovim trsnim nasadom? Ali je kaj upanja, da bo mogel kedaj prodati svoj pridelek po taki ceni, da se mu bo njegovo delo še izplačalo? — Če je že današnji položaj vinogradništva tako obupen, kako temna je šele bodočnost!

Kaj torej storiti, da se vinogradnika obvaruje pred popolnim gospodarskim propadom? Pravilen nasvet ni težak, ker nam ga zgodovina vinogradništva v drugih državah sama podaja: Vinogradi v slabejših legah so vsi že opuščeni.

Naš vinogradnik, ki ima vinograde v neprikladnih položajih, mora storiti isto, kar so že pred desetletji storili češki, koroški, nižjeavstrijski in nemški vinogradniki. Kdor potuje danes po teh severnih deželah, bo marsikje opazil znake bivših vinogradov. Trsi sicer še rastejo med travo, toda nikdo jih ne obdeluje. Bivši vinogradniki so uvideli, da je škoda vsakega dela za negotov in kisel pridelek. Tudi če pogledamo statistiko tistih, nekdaj vinorodnih krajev, bodemo opazili veliko razliko. Tam, kjer so nekdaj zaznamovali še na stotine hektarjev vinogradov, je ta kultura iz statistike že popolnoma izginila. To je jasen dokaz o splošnem zmanjšanju površine vinorodne zemlje.

Ista usoda čaka tudi mnogo naših vinogradov, ki nimajo ravno najbolj prikladnega položaja. Nič ne pomaga proti temu se boriti, kajti prej ali slej se bodo slabi nasadi morali opustiti. Zato je bolje vinogradnike že preje na to pripraviti, da skušajo svoje gospodarstvo preurediti v novo smer, predno bodo v to prisiljeni po sili razmer.

Opustitev slabih vinogradov bo morala slediti tudi radi tega, ker njih pridelki ne odgovarjajo okusu današnjega konsuma, ki je mnogo bolj izbirčen nego nekdaj. Kdor pije vino, ga hoče le v dobri kakovosti. Tako se vino dobrih letin gladko proda, medtem, ko je pridelek slabejših letnikov težko spraviti v promet. Nadalje najde vino iz prvovrstnih leg in dobrih trtnih sort, iz znanih kleti hitro odjemalca (če ni pretirano drago), medtem, ko navadna kmečka vina, zrasla na neugodnih tleh, iz bogatorodnih, toda kakovostno slabejših vrst, z manj času primernim kletarstvom, obležijo in malokdo po njih vprašuje. Nekaj takih kislih vin pokupijo po nizkih cenah vinotrżci in napravijo iz njih z rezanjem z milejšimi vini dobre vrste, ki jih prodajajo pod drugim imenom.

Jasno je torej, da se danes pije manj vina, zahteva se pa le tako dobre kakovosti. Če govorimo torej o vinski krizi pomeni to, da ostaja v kleteh neprodano večinoma le slabo vino, medtem, ko gre dobro vsaj kolikortoliko v denar.

Nadalje se je danes pod vplivom milejših dalmatinskih in banatskih vin okus konsumentov znatno spremenil in o tem treba tudi voditi računa. Zato nimajo tisti vinorodni kraji, ki ne proizvajajo prvovrstne kapljice, mnogo upanja, da bodo kedaj zopet zasloveli po svojih vinih. V takih okoliših je pri obnovitvi vinogradov strogo paziti na to, da se zasajajo samo najboljše lege in samo z najboljšimi trtami. Vse druge slabejše položaje je pa rajše posejati z deteljo ali posaditi s sadnim drevjem ali pa gojiti na njih kakšno tako kulturo, ki ne povzroča mnogo dela in stroškov in vendar da vsaj kolikortoliko zadovoljiv dohodek.

V vinogradništvu leži največ poezije kmetijstva. Zato je razumljivo, če je vinogradniku težko se ločiti od ljubljenega trsa, od poetičnih viničarij in zidanic, od veselja trgatve, luštnih napitnic in narodnih vinskih pesmi ter vsega, kar je s tem v zvezi. Toda pomisliti mora, kako težko je vse leto delati v vinogradu, žrtvovati toliko za gnoj, galico in druge potrebščine, ob trgatvi pa spraviti v hram nekaj kislice, ki je nobeden ne mara. Naposled je mora gospodar sam s svojo družino popiti.

Pomisliti je nadalje vinogradniku na stroške, ki jih je imel med letom z obdelovanjem trt in vzdrževanjem družine, ob trgatvi pa ne dobi niti toliko, da bi plačal davke, kaj šele, da bi poravnal dolg v trgovini, obresti v posojilnici, oblekel in obul družino tid. Pomislimo nadalje, koliko vinogradniških družin dandanes strada, ker nima niti za sol, ker nima hrane, se pa zaliva z domačim vinom, da ž njim uteši glad družine in svojih otrok. Kaj lahko postane iz takih ljudi, posebno iz otrok, ki izstradani in ošibljeni ne prenesejo mnogo vina. V pijanosti storijo marsikaj, kar je v škodo njim in vsej okolici.

Hranilnica Dravske banovine Ljubljana v l. 1930

Hranilnica Dravske banovine v Ljubljani, kakor se od 15. decembra 1930 dalje nadeva, bivša Kranjska hranilnica, je zaključila svoje stoindeseto poslovno leto, odkar obstoji, in tretje leto, odkar se je preosnovala iz društvene hranilnice v oblastno, odnosno banovinsko. Hranilnica se je tudi v preteklem letu razvijala s stalno tendenco napredovanja. Vloge na hranilne knjižice so se dvignile od Din 69.713.656 — na Din 87,952.847.— in vloge na tekočem računu od Din 32,290.262.— na Din 56,421.216.—. Napram prometu v letu 1929. se je zvišal v letu 1930. odstotni porast vlog na knjižice od 14.5% na 26.1% in porast vlog na tekočih računih od 34.5% na 74.7%. Poslovni promet je narastel od Din 487,497.812.— na Din 817,584.361.—. Obseg hipotečnih posojil je znašal ca. 12 milij. in komunalnih ca. 19 milij. Din. Račun dolžnikov se je zvišal od Din 41.426.043.— na Din 81,004.614.—. Med dolžniki so prehodne naložbe pri raznih denarnih zavodih. Te naložbe, dalje menice v iznosu 16 milij. Din in gotovina od Din 455.946.44 predstavljajo likvidna sredstva hranilnice, ki dosegajo celo okroglo eno tretjino vseh sredstev hranilnice. Vrednostnih papirjev ima zavod za 9,380.611.41 Din, od tega je več kot polovica Blerovega posojila v zlatu. Račun posestev znaša Din 3,294.162.73; posestva hranilnice obstoje iz realčnega poslopja v Ljubljani in štirih hiš na Dunaju. Račun izgube izkazuje neznaten porast računa plač, znaten dvig davkov, ki jih je hranilnica plačala za 363.714.05 Din dočim so se upravni stroški navzlic porastu prometa celo nekoliko znižali. Porast davkov gre na račun rentnega davka, ki ga plačuje hranilnica iz svojega. Odpisi znašajo Din 1,416.933.99, dobiček pa je izkazan z zneskom Din 221.535.44 in se prenese na novi račun.

Najkrepkejšo oporo ima hranilnica v Dravski banovini, ki jamči za vse obveznosti hranilnice z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zato je hranilnica v položaju, da nudi vsem, ki ji zaupajo svoje prihranke, popolno varnost. Hranilnica vrši in posreduje tudi vse druge posle denarnih zavodov in ima za kredite trgovcem in obrtnikom posebno kreditno društvo.

Borza

Dne 9. maja 1931.

Denar

Devizni promet je bil ta teden slabši kakor prejšnji. Znašal je 13.45 milij. Din v primeri s 15.6, 17.1, 19.7 in 20.7 milij. v prejšnjih tednih. Najznatnejši je bil promet v devizah London in Curih. Tečaji so se v teku tedna le malo izpremenili.

Curih. Belgrad 9.1340, Pariz 20.285, London 25.24125, Newyork 518.875, Bruselj 72.16, Milan 27.165, Madrid 53.40, Amsterdam 208.55, Berlin 123.58, Dunaj 73, Stockholm 139.15, Oslo 138.975, Kopenhagen 138.95, Sofija 3.76, Praga 15.37, Varšava 58.15, Budimpešta 90.515, Atene 6.73, Carigrad 2.4625, Bukarešta 3.09, Helsingfors 13.06, Buenos-Aires 101.5.

Vrednostni papirji

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.90, Wiener Bankverein 16.05, Creditanstalt 44.75, Escompteg. 155, Živno 44.75, Union 155, Jugo 84.15, Aussiger Chemische 21.40, Alpine 17.80, Trboveljska 37.50, Leykam 3, Rima Murany 46.60.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81—82, Newyork: 8% Bler pos. 91—92, 7% Bler. pos. 81—82, 7% pos. Drž. hip banke 84.50—85.

Žitni trg

Položaj na našem žitnem trgu je ostal v glavnem neizpremenjen. Pšenica je danes ostala v ceni neizpremenjena pri slejkoprej slabih dovozih. Danes notirajo: Srbobran 190 den., gbn. isto, gbč. 187.5 bl., Sombor okolica 175, bar. po kvaliteti 172.50—175. Koruza je ostala ravnotako v ceni neizpremenjena in stane 105—107.50 po kvaliteti. V ječmenu in rži ni kupčije. Otrobi so nadalje čvrsti in stanejo v Vojvodini 135 drobni in 150 debeli. Naši mlini v Sloveniji notirajo 175. Moka se je danes podražila za 5 par pri kg. Tako stane danes najcenejša 275, najboljša pa 325.

Na svetovnih trgih je v splošnem ostal položaj neizpremenjen. V Uniji pa se cene drže vkljub temu, da Farmboard prodaja velike količine, vendar je treba vpoštevati, da prodaja le polagoma in da zato ni prišlo do večjih pretresljajev na trgu. V Evropi je slejkoprej povpraševanje živahno, kar se vidi iz večjih izvozov v Evropo. Kar se tiče presojanja bodočnosti na žitnem trgu, je značilno, da prihajajo iz Avstralije vesti, da je bila tam zmanjšana s pšenico posejana površina od 18 na 13.5 milijona akrov. Nadalje poročajo tudi iz Kanade o zmanjšanju posejane površine.

Budimpešta. Tendenca negotova. Promet miren. Pšenica maj 15.28—15.32, zaklj. 15.31—15.32, junij 15.10—15.16, zaklj. 15.15—15.16, rž maj 13.95—14.05, zaklj. 14.05—14.10, koruza maj 13.94—13.98, zaklj. 13.95—13.96, julij 14.10—14.14, zaklj. 14.09—14.11, avgust 14.28, tranz. maj 11.18—11.20, zaklj. 11.18—11.20, julij 11.35, zaklj. 11.33—11.36.

Jajca

Inozemski trgi so se dalje poslabšali, tako da se je nakupna cena morala znižati za 2.5 pare. Izgledi za bodočnost so nesigurni. Toplo, solnčno vreme bi na kupčijo sigurno ugodno vplivalo. V Angliji je lastna produkcija že dosegla kulminacijsko točko. — Sv. Jurij ob juž. žel., 8. 5. 1931.

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 10. maja: 5. povelikonočna (križeva) nedelja; Antonin, škof; Janez Av.
Ponedeljek, 11. maja: Frančišek Hier. Križevo.

Osebne vesti

= Na elektrotehniškem oddelku ljubljanskega vseučilišča so diplomirali za inženjerje elektrotehnike gg.: Gosar Anton, Radej Hinko, Škulj Anton, Pečenko Vlado in Vajda Branko.

= Obolel je g. J. Presnik, župnik v Šmihelu nad Mozirjem, se priporoča v molitev.

Znatne stavbne prihranke dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Ostale vesti

— **Kam potujemo ob Binkoštih?** Brez dvoma na Plitvice z lepim razglednim avtobusom na udobnih sedežih preko Novega mesta, Gorjancev, Preko Belokrajine v Karlovec in dalje na Plitvice, kamor dospejo izletniki okrog 4 popoldne. Ložirajo v hotelu Plitvice, privoščijo si vožnjo po jezeru ali pa napravijo peš izlet okrog jezer, obiščejo lepe vodopade in podzemeljsko jamo. Narava sama je položila pravi čudež naravnih krasot v okolico Plitvičkih jezer. Ravno ob binkoštih, ko obdaja bujno zelenje jezerske bregove, ko gostole slavčki svoje pesmi in tekmujejo s šumenjem 20 vodopadov je najbolj primeren čas za poset tega kraja. Redki so tako Ljubljančani kakor drugi naši turisti, posetili te kraje vsled oddaljenosti od železniške postaje, to je od Karlovca ali Vrhovine, zato pa bo ugodna prilika sedaj, ko bo izpred Uniona na binkoštno nedeljo zjutraj ob 8 odpeljal izletnike avtobus do Plitvic in jih na binkoštni ponedeljek zvečer zopet pripeljal v Ljubljano. Kdor se želi udeležiti izleta, naj se prijavi v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5. Vožnja, dvodnevna prehrana in prenočišče 500 Din.

— **5 velikih izletov ameriških Slovencev po Francoski liniji v staro domovino. Francoska linija** (French Line) priredi v letošnjem poletju 5 velikih izletov, katerih se bodo največ udeležili Slovenci, ker jim je Francoska linija že od nekdaj najbolj priljubljena, ter bodo prihajali v domovino ob sledečem času: Prva skupina izletnikov se vkrca v New Yorku dne 15. maja na največji in najmodernejši francoski brzoparnik »Ile de France«, ki vozi po liniji New York Havre. To skupino spremlja uradnik znane tvrdke Sakser State Bank v New Yorku, g. Pestotnik. S to skupino se povrne s svoje turneje po Severni Ameriki tudi vrli naš operni pevec g. Svetozar Banovec. — Druga skupina se vkrca v New Yorku dne 5. junija, istotako na brzoparnik »Ile de France«, ter spremlja to skupino upravitelj Francoske linije v New Yorku, g. John Volek. — Izletnike tretje skupine, ki se vkrcajo 1. julija na brzoparnik »Paris«, spremlja g. Avgust Kollander, poslovodja tvrdke John L. Mihelich v Clevelandu. — Četrta skupina potuje z brzoparnikom »Ile de France«, ki odpluje iz New Yorka dne 11. julija. Spremljevalec te skupine še ni določen, kakor tudi ne za peto skupino, ki se posluži tudi brzoparnika »Ile de France«, ki odpluje dne 1. avgusta iz New Yorka. Kdaj dospejo skupine v Ljubljano in vsa druga pojasnila se dobe pri zastopniku Francoske linije (Cie Gle. Transatlantique) Ivan Krakerju, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

— **Izlet Jadranske Straže** na morje se vrši v dneh, ki so bili v časnikih objavljeni. Vsem interesentom, ki niso še dobili na svoja vprašanja odgovorov, sporoča izletna pisarna, da prejmejo odgovor takoj, ker se do 5. maja ni vedelo ali se bo izlet mogel vršiti. Ker je še 20 mest prostih, sprejemamo nadaljnje prijave do 15. maja. Vsoto 850 Din je položiti ob prijavi. Zahtevajte prospekt in položnice. Podrobnosti glede vlaka itd. objavimo pravočasno na tem mestu. Izletna pisarna, Ljubljana, Vogelna ulica 3.

Dr. Sedmak Josip, prej advokat v Trstu, naznanja, da je otvoril svojo
advokatsko pisarno
v Skoplju, Kej 13. Oktobar 32.

— **Akademski pevski zbor v Ljubljani** pripravlja v prihodnjih dneh nekaj koncertnih nastopov izven Ljubljane. Prvič bo nastopil v Kranju v soboto, 16. t. m. Koncert bo gotovo zelo zanimiv, ker bodo čuli prvič v javnosti letos ustanovljeni ženski zbor in ker so na programu izbrane slovenske ljudske pesmi v odlični priredbi g. Fr. Marolta.

— **Uvedba poštno-nakazniške službe z Veliko Britanijo po poštni hranilnici v Belgradu.** Z odlokom g. ministra za promet štev. 2084 z dne 22. aprila 1931 se uvaja s 15 majem t. l. poštnonakazniška služba po Poštni hranilnici v Belgradu s kraljevino Veliko Britanijo (Vel. Britanija, Severna Irska, otoki kanala La Manche in Isle of Man). Kdor hoče poslati denar v Veliko Britanijo, naj kupi položnico obrazec 132 Š, ki jo dobi na vsaki pošti v kraljevini in na blagajnici Poštne hranilnice v Belgradu in nje podružnic za 25 par. Položnico naj izpolni po tiskanem besedilu in jo odda hkrati z denarjem. Na eno položnico se lahko pošlje do 3000 dinarjev, v katerem znesku pa ni vračunana pristojbina. Dinarji se preračunavajo v angleške funte po tečaju (ponudba) belgrajske borze izza prejšnjega dne. Pristojbina za pošiljanje denarja je 1% (1 dinar od vsakih začetih 100 dinarjev) najmanj pa 5 dinarjev. Lastniki ček. računa lahko nakazujejo v Veliko Britanijo tudi s svojega ček. računa ob pogojih, ki so bili že objavljeni.

— **Počitniški tečaji na Dr. Krekovi mešč. gospodinski šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani. 1. Gospodinjski tečaji za učiteljice** bo od 6. jul. do 31. jul. t. l. Pouk bo teoretičen in praktičen. Predmeti: Kuhanje, hranoslovje, gospodinjstvo, vrtnarstvo. — Vpisnina je 200.— Din; mesečnina za zunanje 650.—, za notranje 1000 Din. Notranje prinesejo perilo seboj. Priglasiti se je do 15. junija. **2. Prvi tečaj za konserviranje sadja, sadnih sokov, zelenjave** bo od 30. junija do 5. julija t. l. — Vpisnina 200 Din. — **3. Drugi tečaj za konserviranje,** bo od 17. do 22. avgusta t. l. Vpisnina kakor zgoraj.

— V **Službenem listu** kraljevske banske uprave št. 30 od 9. maja t. l. je objavljen »Zakon o zaščiti specialnega smrekovega resonančnega lesa za potrebe državne obrambe«, dalje »Pravilnik o izločanju obolelih oseb in nadzorstvo nad zdravimi osebami iz zakuženih hiš«, »Pravilnik o nadzorstvu nad pitno vodo«, »Popravek k vzporednemu pregledu občih državnih razhodkov za leto 1931-32«, »Razglas kraljevske banske uprave dravske banovine o izpremembi krajevnih imen Stara in Nova Oslica in Stara in Nova Oselica« in »Objave kraljevske banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931«.

— **Zahvala.** Krajevni odbor »Rdečega križa« v Polhovem Gradcu, se gosp. Mariji Grašič najlepše zahvaljuje za darovanih 100 Din — namesto venca na krsto † gospodu nadučitelju Janku Bajcu v Št. Vidu.

— **Mladina!** Ali že zbirate slike, ki se nahajajo v vseh tablicah priznane in redilne mlečne čokolade Mirim. V zameno za 100 slik dobite krasen album v barvah.

— **Požar.** Iz Dolenje vasi poročajo: V noči od četrtka ob pol polnoči je v Prigorici izbruhnil požar, ki je upepelil dva skednja. V nevarnosti je bila vsa vas Prigorica in Dolenja vas. Domača požarna bramba je bila takoj na mestu z motorno brizgalno in takoj lokalizirala požar ter s tem odstranila katastrofo vasi, ker skednja sta sredi vasi, okrog njih pa drugi slamnati skednji in še druga gospodarska poslopja. Gasilno društvo iz Nemške vasi je prihitelo takoj na pomoč. Zahvaliti se je mirnemu vremenu, da se ni požar še bolj razvil. Vzrok je samo: nesrečna cigareta!

— **Strela užgala skedenj in ubila vola v hlevu.** Mirna, 8. maja. Danes popoldne je privihrala nad Mirensko-Št. Rupertsko dolino silna nevihta. Nebo se je nenadoma stemnilo in lilo je kot iz škafa. Okoli pol treh je strela udarila v Jerovškov skedenj na Trsteniku, ga užgala in ubila vola v hlevu. Alarmirani sta bili takoj požarni brambi iz Mirne in Št. Ruperta, ki sta bili kljub močnemu nalivu hitro na mestu požara. Še preden pa so prišli gasilci z brizgalnami, so sosedje in ljudje iz bližnjih vasi prišli skupaj s škafi in ogenj toliko omejili, da ni celo poslopje zgorelo in se ni ogenj razširil še na druga sosednja s slamo krita poslopja. Velika je bila požrtvovalnost gasilcev in jim gre zaslužena zahvala, da so toliko rešili. Škode trpi Jerovšek na volu 3500 Din in na poslopju 4000 do 5000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino.

Oblečemo Vas
od nog do glave
za mal denar
Tudi na obroke!
A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

— **Krvava vaška bitka pred sodiščem.** Pred bjelovarskim sodiščem se je te dni vršil velik proces o krvavem dogodku, ki se je odigral v vasi Dišnik na pravoslavni božič. Stepla se je cela množica kmetov, ki so bili oboroženi z revolevrji, puškami, sekirami in noži. Na bojišču sta ostala dva mrtva, dva težko ranjena, od katerih so morali enemu odrezati desno nogo, skoro vsi ostali pa so bili več ali manj ranjeni. Pri razpravi je bil glavni obtoženec Nikola Popović obsojen na dve leti težke ječe ostali pa na večmesečno ječo.

— **Sestra ubila svojega brata.** V Turnišču pri Čakovcu je Marta Banfi ubila svojega brata Josipa. Ta se je stalno prepiral z njo in ko sta se te dni zopet prepirala, je sestra pograbila nož in se zakadila vanj. Povzročila mu je težke rane, radi katerih je Josip umrl. Marto so aretirali, pa jo takoj zopet izpustili na svobodo. Sedaj pa je preiskovalno sodišče v Mariboru zopet odredilo njeno aretacijo.

— **Strela ubila 19 letno kmetsko dekle.** Iz Varaždina poročajo: V vasi Mrakovcu je te dni besnela silna nevihta, katere žrtev je postala 19-letna Marica Hedžet, ki je ob času, ko je zadivjala nevihta, delala na polju. Naenkrat je udarila vanjo strela in ostala je na mestu mrtva.

— **Uspela zvijača detektiva.** Iz Bjeline poročajo: V tukajšnjo kavarno je prišel neki kmet iz okolice, ki je imel pri sebi več tisoč denarja. Pošteno si ga je privoščil, toda na potu domov se je v hipu streznil, ko je opazil, da mu je izginil ves denar. Prijavil je zadevo redarstvu, ki je zaslišalo lastnika kavarne, njegovo ženo in služkinjo. Toda vsi trije so ogorčeno zanikali tatvino. Neki detektiv pa je prišel na izvirno misel. Šel je v kavarniško klet in se skril v neki sod. Kmalu je prišla v klet tudi osumljena trojica. Mož je sedel na sod, v katerem je bil skrit detektiv. Med trojico se je razvil pogovor. Mož in žena sta nagovarjala služkinjo, naj ona prevzame tatvino nase, toda ta se je branila. Nato je mož poskušal pregovoriti ženo, češ, da on izgubi s tem pokojnino, toda tudi ona se je dolgo branila. Naposled je pristala. V tem trenutku pa se je začel sod, na katerem je sedel kavarnar, sumljivo gibati in naenkrat se je izmotal iz njega detektiv, ki je aretiral vse trojico.

Pohištvo ŽELEZNO MEDENO
NAJSOLIDNEJŠE in NAJCENEJŠE
PRI
ZAGREB BARONA JELAČIĆA 2
Zmaj d. d.

— **Oblak se je utrgal.** Te dni je divjalo v okolici Ristovca v Srbiji strašno neurje, ki je v petih občinah povzročilo strašno škodo. Utrgal se je oblak, kar je povzročilo, da so hipoma narastle vse reke v okolici in preplavile vsa polja v obsegu kakih 2000 hektarjev. Temu se je še pridružil strašen orkan, ki je odnašal strehe. Voda je začela vdirati v hiše in prebivalstva se je polastila silna panika. V eni uri je besni element končal svoje delo. Nato pa je voda zopet izginila, nakar so mogli šele pregledati strašno škodo. V vseh petih občinah, ki jih je zadela ta nevarna katastrofa, je nad 50 hiš popolnoma porušenih. V vasi Lepčinjci, kjer je voda najbolj divjala, sta izginila neki mož in neka ženska. Škodo cenijo na več milijonov dinarjev.

— **Žigosane znamke spreminjal v nove.** Pred novosadskim sodiščem je stal te dni bivši poštni uradnik Dimitrije Kamarecki, ki se je zagovarjal radi oškodovanja države. Kamarecki je kot uradnik pošte v Starem Bečeju več let odstranjeval znamke s poštnih pošiljk, in sicer samo take, ki so predstavljale večjo vrednost. Znamke so bile seveda že žigosane. Kamarecki pa je z raznimi kemičnimi sredstvi odstranil žig in tako znamke lahko prodajal kot nove. Na ta način je oškodoval državo za okroglo 11.000 dinarjev. Obsojen je bil na eno leto, pogojno na pet mesecev.

— **Prosvetna društva,** katera žele nabaviti za svoje dvorane moderne gramofone ali pa glasovir, dobijo po izredno nizki ceni prvovrsten gramofon v obliki omare, kakor tudi dobro ohranjen klavir. Poizve se v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva c. 5.

— **Sveto podobice po vzhodnih mojstrih** je izdalo Apostolstvo Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Izobraženi so svetniki in svetnice vesoljne Cerkve v reprodukcijah slavnih slik Vasnecova in Nesteova: sveta Ciril in Metod sta reproducirana po Nesteovu, Thorovi in Janu Köhlerju. Izmed podob obeh verskih mojstrov naj omenimo zlasti čudovito Bogorodico, veličastnega Kristusa kralja, svečano-otožno »Kristusa polože v grob«, nežne like Marije Magdalene, Olge in Barbare, pretresljivi »Ecce homo«, Sv. Evharistijo. Podobice so prvovrstno izdelane in bodo zaradi svoje izvirne lepote in globokega krščanskega duha, ki v njih veje, gotovo našle obilo odjemalcev. Navdihnjene so krščanske pobožnosti in slovanske miline. Naročajo se pri Apostolstvu Sv. Cirila in Metoda, Ljubljana, Napoleonov trg 1 ali Maribor, Glavni trg 7.

— **Izšel je drugi zvezek dr. Opeka: »Knjiga postavec«.** Dobi se v prodajalni Ničmanovi v Ljubljani. Broširana knjiga stane Din 22, vez. v pol platno Din 32. Po pošti Din 1.50 več.

Zdravilišče Lassnitzhöhe
pri Gradcu — Avstrija — v prekrasni legi, obdano z zaraščenimi gozdovi — 555 m — za živčno in notranje bolne, kakor tudi za one, ki jim je potreben oddih. Dnevna penzija za kopališke goste od S. 14·50, za penzionerje od S. 8·— višje. V juliju in avgustu za S. 2·— višje Zdraviliški upravitelj: dr. Miglitz.

— **Ivan Cankar pripada svetovni književnosti** — so v zadnjih letih večkrat zapisali tuji listi. Toda marsikateri zavedni Slovenec, ki sicer ljubi lepo knjigo in jo tudi lahko kupi, še danes ni naročnik Cankarjevih spisov. Izšlo je že 12 zvezkov (skoraj dve tretjini celotnega dela), s prvovrstnimi uvodi in obširnimi opombami. Oprema spisov je odlična in trpežna. Dogovorite se radi naročbe z **Novo založbo v Ljubljani** (Kongresni trg 19).

— **Kaj je kofein?** Kofein je strup za uživanje, kateri spada med alkaloide in sicer med purinske osnove. Poznan je izrecno kot srčna in živčna dražilna snov. V naravi ga najdemo v kavi, čaju, mateu in v kolanovem orehu. Umetno ga dobivamo iz mokrotne kisline. Obratno se tvori iz kofeina pri prelazu skozi telo zopet mokrotna kislina. Kofein kristalizira v belih svilenih iglah ter je brez duha in okusa. Vsled tega ni v nikakršni zvezi z užitno vrednostjo kave in čaja. Zdravniki ne zabranjujejo kavo s kofeinom samo bolnim na srcu in živcih, temveč tudi protinastim in bolnim na ledvicah, dovoljujejo pa kofeina prosto, popolnoma neškodljivo kavo Hag, ki je prava zrnata kava brez kofeina.

— **Flor nogavice** jamčeno trpežno, dobite pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

— **Angleška ekspedicija** za pospeševanje obrti nastopi v kratkem potovanje iz Anglije preko Evrope, Palestine in Egipta do Kapstadta. Vodil jo bo kapitan Geoffrey Malins, podpirajo jo pa razne londonske tvrdke. Ford-Motor-družba je ekspediciji posodila večji voz. Pripominjamo, da je ta družba do 14. aprila letos izdelala 20,000.000 motornih voz.

— **Priporočamo ogled** blaga za pomlad. obleke pri tvrdki **Novak, Ljubljana,** Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). Velika izbira in najceneje.

— **½ kg nepotrebnih odpadkov v vsakdanji hrani.** Neki zdravniško-strokovni list objavlja zanimivo razpravo, ki v njej dokazuje, da naš organizem mnogo sestavin naše vsakdanje hrane pusti neprebavljenih, kar povzroča v našem telesu razne motnje. Pri odraslih ljudeh znaša ta neprebavljeni balast blizu ½ kg. Da preprečimo zle posledice v našem organizmu, moramo poskrbeti za redno izpraznjenje črev. Najbolj priporočajo Artindražeje. Dva kosa na večer zavžita zagotovita zjutraj najugodnejši učinek.

— **Žično mrežo za ograje.** Stavb. okovje, mizarsko orodje in Ia Remscheidske žage kupite najugodneje pri »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg. - Telefon 28-45

— **Ne zamudite si ogledati** na binkoštni ponedeljek krasoto Županove Permetove jame, kjer bo jama krasno razsvetljena ter bo igrala godba ob 5 letnici odkritja. Izstopna železniška postaja Grosuplje.

— **Na birmo ostanejo** najlepši spomin: ure, zlatnina, katero kupite najceneje pri **Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.**

— **Mozaični tlakovi,** stopnice, ograje, cevi, podboji... **Cementarna Gostinčar, Pešata** — Dol pri Ljubljani.

Moste pri Ljubljani

Petletnico proslavi »Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne« v Mostah drevi ob 8 v Ljudskem domu v Mostah. Poleg pevskih točk je na sporedu tudi 4dejanska Jalenova drama »Bratje«. Ker je dobiček namenjen onemoglim članom — vsi lepo vabljeni!

Šolja Loka

Zaključek kmetijsko-gospodinjskega tečaja, ki ga je priredila banska uprava, se je nad vse slovesno vršil v krasno ozaljšani dvorani »Društvenega doma«. Zaključne slovesnosti so se udeležili g. dr. V. Fajdiga namesto g. župnika, g. dr. Hubad, g. ing. Šubac in g. J. Okorn. Vodstvu tečaja je bila izrečena prisrčna zahvala prav tako pa tudi prosvetnemu društvu, ki je nudilo prostore v to svrho. — Istočasno je bil zaključen 10dnevni higienski tečaj.

Prosvetni večer, ki je bil zaključni v tej sezoni, se je vršil v prosvetnem domu pretekli četrtek. Predaval je g. prof. I. Dolenc o J. E. Kreku. Občinstvo je pozorno sledilo zanimivim izvajanjem g. predavatelja.

Murska Sobota

Dobro uspelo predavanje. V četrtek zvečer je v Dittrichovi kinodvorani predaval sal. duh. g. V. Kovačič o vzgojitelju mladine Don Boscu in delovanju salezijancev. Predavanje so spremljale krasne skliopticne slike iz Boskovega življenja in iz pokrajin misijonskega delovanja salezijanske družbe. Dvorana je bila nabito polna.

Fanfara na gimnaziji. Po prizadevanju gg. direktorja Vagaje in glazbenika Justina si je tukajšnja gimnazija nabavila fanfare. Instrumenti so že razdeljeni in mladi člani glasbenega odseka so se z velikim veseljem oprijeli dela.

Parceliranje parka. Kakor smo že poročali, je občina kupila grad in park grofa Szaparyja. Oni del parka, ki leži ob Aleksandrovi in Radgonski cesti, je parceliran. Nekaj parcel je že prodanih.

Inspekcija. Tukajšnje okrajno sodišče je inspiciral predsednik mariborskega okrožnega sodišča g. Žiher.

Piešťany
Svetovno reuma - kopališče

Koplje se naravnost pri vrelcu 67° C vroče žveplene blatne kopeli, spojene z velehotelom THERMIA, za srednji stan CIRILOV DVOR. 5000 sob v mestu, cenena oskrba, šport in zabava vsake vrste.
Pojasnila:
Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5

Kamnik

Proslava materinskega dne bo danes popoldne ob pol 4 v Kamniškem domu. Priredе jo gojenci otroškega vrtca pri čč. ss. usmiljenkah. Vstop prost. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo.

Šmarnice so letos v župni cerkvi dvakrat, in sicer zjutraj ob pol 6 in zvečer ob 6. Tako se jih lahko vsi sloji udeležujejo.

Kaplanija je bila nujno potrebna popravila. V prvem nadstropju so prezidali dve sobi v lično dvorano, ki bo služila za verske sestanke.

Stavbno pravico za 50 let je dovolil občinski odbor Obrtnemu društvu za zgradbo toplih kopeli v Mestnem parku.

Stavka je nastopila v tovarni v Črni, ker so delavcem zmanjšali plače.

Trikot na Malem gradu so pričeli te dni preurejati. Lepo bi bilo, če bi tudi Kamničani svoja okna okrasili z lepimi cveticami.

Uradne ure pri okrajnem sodišču so d 1. t. m. do 30. septembra: vsak delavnik izvzemši sobote od pol 8 do pol 1 in od 4 do 6. Ob sobotah od pol 8 do pol 2. Ob nedeljah in praznikih od 9 do 11. Vložišče je popoldne odprto od 4 do 5.

SOLNČNE PEGE
odstranjuje naglo in brez sledi
„CREME ORIZOL“
Dobiva se povsod
Depot: COSMOCHEMIA, Zagreb
Smičiklasova ulica 23

Jesenice

Ubežne opice. Pretekli četrtek so doslej na nepojasnjen način ušle iz železniškega vagona štiri opice, ki so bile baje na potu in Hagenbeckovega zverinjaka pri Hamburgu. Opice, ki so se očividno naveličale dolgotrajne vožnje, so jo popihale na vse strani. Ena je skočila pod brzovlak, se oprijela vagona in se odpeljala proti Podbrdu. Druga je ušla v park Hrenovico. Najzabavnejša pa je bila tista, ki je splezala na streho Tancarjeve gostilne. Če se ji je kdo približal, je pa skočila na sosedovo Mesarjevo hišo. Neki železničar je hotel opico prepoditi s strehe in je vrgel vanjo svojo kapo. Opica pa je kapo prijela in jo vrgla železničarju nazaj, kar je pri številnih gledalcih povzročilo mnogo smeha in zabave. V petek je opica še vedno čepela na strehi; bilo ji je pa očividno mraz, ker se je vedno tiščala dimnika. Ko to pišemo, je opica še vedno na strehi.

Tlak v župni cerkvi je položen, zato se bo odslej vršila redna služba božja zopet na Jesenicah; prav tako tudi šmarnice.

Opereto »Grof Luksemburški« bo dramski odsek Krekovega prosvetnega društva vprizoril v nedeljo 24. t. m.

Z ozirom na dopis v »Jutru« glede tihotapstva po romarjih, ki so se podali na božjo pot k Sv. Hemi, ugotavljamo, da so se res nekateri elementi vrinili med romarje ter izrabili priliko. Saj so se pred par leti celo komunisti udeležili romanja na Sv. Višarje. Poudarjamo pa, da od Jeseničanov ni nihče tihotapil. G. svetnik Kastelic, jeseniški župnik, nas prosi, da objavimo, naj se romarski vodje in prireditelji nič več ne obračajo nanj, da bi jim oskrbel oziroma priporočal prepustnice preko meje. Dejanje, ki se je ob tej priliki izvršilo, je vse obsodbe vredno.

Novo mesto

Akademija ljubljanskih maturantov bo brez dvoma že zaradi plemenitega namena privabila novomeško publiko 13. t. m. v prostore Sokolskega doma. Čisti dobiček prireditve je namreč namenjen podpori revnih dijakov in pisatelju Radu Murniku. Spored je izborno naštudiran in obsega deloma zabavne in vesele, deloma resne točke. Prvi del programa obsega glasbene in pevske točke, ki jih bodo izvajali večinoma že priznani člani drž. konzervatorija v Ljubljani in maturantke pod vodstvom g. prof. Kozine. Veseli del programa izpolnjuje Rada Murnika veseloigra »Napoleonov samovar« pod režijskim vodstvom ge. Cirile Škerlj-Medvedove, članice Nar. gledališča v Ljubljani. Novomeška publika bo gotovo znala ceniti plemenito stremljenje naše mladine in napolnila dvorano do zadnjega kotička.

Št. Jernej

Prememba posesti. Hišo s pripadajočim gospodarskim poslopjem je kupil g. Rolih Mihael, trafikant iz Št. Jerneja, od gospe Muhič iz Šmalčje vasi.

Seznam za izvajanje kuluka je gotov. Kako se bo izvajal, pa še nič ne vemo. Nekateri so prav radovedni, kakšne bodo potem ceste.

Zopet nesreče pri živini. Zalokarjev konj iz Vrha je poginil vsled bolezni, ki se ji pravi kolcš, Kuzmatov konj iz Mihovice si je zlomil nogo, da so ga morali ubiti, Piletičevega konja iz Gradišča pa je povozil auto po krivdi šoferja.

Gorelo je pri Škrobcu Janezu iz Drenika. Ob 4 zjutraj je zapazil požar gospodar sam, ko je vstal, da bi šel k sv. maši. Ker ogenj še ni bil velik, bi ga bil lahko pogasil, ko bi bila pri roki voda, pa jo je imel samo en škaf. Razen kozolca je pogorelo vse: hiša, svinjak, hlev, klet. Prav tako tudi žito, obleka, kokoši, meso od treh prašičev, večina gospodarskega orodja ter baje tudi nekaj denarja. Živino in prašiče so vendar še pravočasno rešili. Rešili bi bili lahko več, pa stoji hiša bolj na samem in ni bilo mogoče dokličati ljudi. Požar je bil skoraj gotovo podtaknjen. Orožniki so enega sicer aretirali, pa vsled pomanjkljivih dokazov so ga morali izpustiti.

Iz društvenega življenja

Pevsko društvo »Zarja« iz Tacna priredi danes v Tacnu pri Koširju pevski koncert in vrtno veselico. Prijatelje lepega slovenskega petja vljudno vabi odbor.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

L. Reppert:

Žeja

Odkar je Klemen Detten stopil na afriška tla, so ga zapustili vsi dobri duhovi. Vroče solnce, ki je dan na dan razlivalo po širni pokrajini morje prežarke luči, je njegovo hrepenenje po pustolovstvih nenaravno podžgalo. Nepregledna razsežnost južnoafriške narave, svobodno življenje, razmerje nasproti domačinom, ki daje vsakemu Evropejcu zavest brezpogojnega gospostva, tajnostnost tujine — vse to ga je zmedlo in še bolj zbegalo njegovo itak vročo kri. Slepo se je ujel v zanke tiste neznane in nedoumljive sile, ki diha iz vroče, pramočne afriške zemlje in je neizprosno sovražna tujemu belemu plemenu, ki skuša s hlepečimi očmi prodreti v njene tajne.

Okahandja s svojimi maloštevilnimi belimi hišami, vladnimi poslopji in gostilnami, leži v srcu dežele Hererov. Visoka zelena drevesa — kamelino trnje, pisani vrtovi na bregovih široke suhe rečne struge dajejo kraju tudi v dobi največje suše prijazno, vedro lice. Novinec se da rad prevarati po tem videzu in se mu niti ne sanja o strašni, neizprosni suši, ki večji del leta stiska s trnjem poraslo notranjost.

»Do zlodja vsa ta neprestana svarila! Sama pretiravanja. Ali sem mar ta ali oni, o katerem pripovedujejo, kaj vse strašnega je doživel in postal žrtev svoje neizkušenosti, ha?« si je objestno dejal Detten.

Kupil si je konja. Z zanesljivim pogledom rojenega poljedelca je med čredo zanikarnih mrh zelo dobro izbral. Bil je vesel samega sebe in kupljene živali in z neodoljivo silo ga je gnalo na lov v divjino.

Kakor ogromen rubin je žarelo solnce na robu nepregledne sive goščave. Detten je najvedrejše volje jezdil na svojem dobro rejenem belcu v hitro vstajajoče jutro. Za njim se je svetila bela farmarska hiša, v kateri je bil prebil prvo noč svoje ježe po enolični goščavi. Kmalu je vse požrlo trnjevo vejevje in čudno iskrenje, ki je prihajalo iz svetlih peščenih tal. Nekaj demonskega je dihalo iz žarke solnčne luči, drhtelo v trnjevem omrežju, se plazilo po vroči zemlji in stiskalo zrak iz pljuč. Sedaj je spoznal veliko, neznano samotnost afriške pokrajine, ki se je mora tuje srce belega človeka še le navaditi. Še ne izčrpani živci mladega moža so bili do skrajnosti napeti od pričakovanja in lovske strasti. Za strel pripravljena puška je ležala pred njim na sedlu, ko je jezdil po izsušeni rečni strugi. V duhu je videl za vsakim grmom antilopo ali kako krvoločno zver. Rumene, koničaste termitske gomile in grčave štore sta mu domišljija in nevajeno oko izpreminjala v prečudne živali in stopnjevala njegov nemir. Od časa do časa se je z glasnim pljoskom dvignila s tal jata divjih golobov, ki so se greli v jutranjem solncu, in katerih grulenje je bil skoraj edini zvok, ki je tod in tam prekinil tišino.

Rumena peščena struga se je vedno bolj ožila ter prešla slednjič v široko, z rdečkasto travo poraslo omurambo. Trdi biček se je šelesteč dotikal prsi nizkega konja. Iznenada sta šinili malo korakov pred jezdecem dve telesi. Konj se je zdrznil. Topot bežeče divjačine je votlo donel po izsušenih ilovnatih tleh. Bežeča telesa so se na valoviti površini zibala gori in doli kakor majhne ladje z lahno upognjenimi jambori. V slepi lovski vnemi je Detten s konja dvakrat ustrelil in drvel za divjačino. Toda kmalu se je gosto trnjevo grmovje okrog omurambe strnilo in onemogočilo, da bi zasledoval živali na konju. Njegov belec je bil za lov izšolan. Detten je skočil s konja, mu vrgel vajeti čez glavo in peš drl v goščavo. Trnje mu je neusmiljeno trgalo obleko. Otrpla goščava je bila vedno zapletenejša in neprodornejša. Slednjič je postalo vsako nadaljnje zasledovanje nemogoče in Detten se je moral vrniti.

V lovski strasti je bil popolnoma pozabil paziti na smer. Že je spoznaval, kako težka je orientacija v goščavi: »Grm je podoben grmu in termitskih gričev ne ločiš med seboj. Begati moraš kakor nor, da najdeš pot nazaj.« Na srečo se ni bil preveč oddaljil in po krajšem iskanju je našel omurambo, dasi je prišel iz goščave precej daleč od mesta, na katerem je mirno in pokorno stal njegov belec.

»Nu, da, ti ljubi Bog, tako nevarno pa le ni; treba se je pač na razmere navaditi,« si je mislil Detten in brez naglice korakal proti konju.

Postalo je bilo toplo. Vrhu tega ga je segrela hoja. Medpotoma si je brisal obili pot.

Dospevši do konja, je Detten posegel po vodnem mehu, ki je bingljal ob sedlu. Pohlepno si je privoščil požirek, nato pa vrečo zopet nataknil na sedlo. Pri tem je po nerodnosti ali po nesreči sunil konja s puško v lakotnico. Belec se je ustrašil in napravil nekaj skokov. »Hohla, hohla,« ga je pogovarjal Detten in šel mirno za njim. Toda notranje je bil vendar že tudi nekoliko srdit ter je, prišedši do konja, hlastno segel po vajetih. Tedaj je konj dvignil glavo in rep in prhnil naprej. V zadnjem trenutku je Detten še ujel stremen in z dolgimi koraki tekel poleg vihrajočega konja. »Hohla, hohla, hohla.« Že se je belček pomirjal, ko se je Detten izpodtaknil ob korenino in padel, pri čemer je puška oplazila konja po zadnjih nogah. Belec je z obema nogama udaril nazaj in lovec je mogel biti vesel, da ga mala, kakor železo trda afriška kopita niso zadela.

»Bog pomagaj, tu nagaja sam satan,« si je dejal Detten in se počasi pobral. »Zdaj bom po Afriki lovil lastnega konja; res lepa reč.« Položaj se mu je zdel smešen ter se je smejal samemu sebi. Z najlepšimi imeni in najslajšim glasom se je laskal konju in se mu skušal približati: »Ohla, konjiček, na, belček, na, ohlala...« A ko se mu je na par korakov približal, je konj zopet stekel. Strigel je z ušesi in se nezaupno oziral. »Oh, o belček moj, belček, na, na...« se mu znova laska lovec in mu previdno sledi. Toda konj je bil preplašen in se ni dal pomiriti; vse laskanje in ves lovčev trud, da bi se mu približal, je bil zaman.

V tem se je pokrajina izpremenila. Odprla se je širna ravan in vročina je žarela kakor bi v redkem suhem zraku zvenela napeta struna. Nič se ni genilo. Temnovijoličasto Ombotoško gorovje se je odražalo na daljnem belem nebu kakor speč orjak. Položaj med lovcem in konjem se ni izpremenil. Le da je belec na odprtem ozemlju svoj tek še pospešil. Grozovita vročina, izpijajoči suhi zrak, napeto, mučno beganje za ozlovoljeno živaljo so začeli mladega moža utrujati in izčrpavati. Polagoma se je začela oglašati v njem neznana žeja. Meh z vodo pa je visel na sedlu. Vedno pripravljen na skok, se je konj medpotoma pasel in vlekel jezdeca za seboj kakor na vrvici. Tod in tam je belec v vedno višji travi docela izginil. Detten je sedaj poskusil z zvijačo. Približati se je hotel konju skrivoma od strani in bliskoma zgrabiti za vajeti, ki so se vlekli po tleh. »Potem mi vražji konj ne bo več ušel. Bog ve, da beganje v tej vročini ni šala.« — Vražji konj pa nikakor ni manj prebrisan kakor zagrenjeni človek in se z isto trdovratnostjo in nezaupnostjo umika nerodnim rokam, kakor doslej. Štiri konjske noge so dvema, že utrujenima človeškima nogama z lahkoto kos. In nagon v stepi zraslega afriškega konja se mladenu, neizkušenemu Evropejcu ne da kar tako prevariti.

Globoko sklonjen se je plazil Detten skozi visoko travo. Počasi, korak za korakom. Puško je odložil, da bi ga ne ovirala. Napel je vso svojo odločnost: »Mora se posrečiti!« Toda pri tem je podcenjeval izostrene čute v svobodi zraslega konja. Že se je začudeno in sumničavo oziral, ker je zasledovalec iznenada izginil. Detten se je približal na deset korakov. Napeti valovi, ki so se prožili istočasno od človeka in živali, so se srečali v miru afriškega poldne; za trenutek je bil stik skupnosti med jezdecem in konjem vzpostavljen in zdelo se je, da bo prevladujoča človekova volja dosegla svoj cilj. Tedaj se je vrinila vmes moč afriške zemlje, ki je tujemu sovražna. Šelest trde trave je zadostoval. Evropejčev čevelj ni tako mehak in tih kakor prožna šapa leoparda ali bosa noga domačina. — Plašen skok in divji dir! Detten se je vzravnal in kakor omamljen gledal za bežečim konjem.

Obenem je začela izsušena ravan bobneti od votlega topota. Bežeči konj je splašil ogromno čredo gazel. Stotine rumenih hrbtov in belih zadkov je bliskovito zavalovilo po travnem morju. Posamezne živali so v fantastičnih skokih cele trenutke lebdele v zraku. Dettena je svojevrstni prizor docela prevzel. Žejo, obupni položaj, vse je pozabil. Stal je in strmel za bežečo čredo, ki je polagoma splahnila na obzorju.

Stepa je bila zopet tiha in negibna. Detten se je zdramil kakor iz ohromelosti. Pogled mu je iskaje zletel po ravani in daleč zunaj je opazil počasi premikajočo se belo liso. »Oh, moj Bog, da, lepa reč to, in sedaj še moja puška.« Ko jo je našel in pobral, je bila razbeljena, da si je opekel roke. To mu je vrnilo jasno zavest. »Vražja opičja dežela — ali je tu vse zakleto?«

Ponovni neuspeh, naraščajoča žeja in lastna nemoč, vse je učinkovalo kakor zasmeh. »Hudič, ne konj!« je zarjul Detten, da bi dal duška neznosni notranji napetosti. Brezmejni mir stepe, moč v solncu kopajoče se narave sta ostala spričo jeze malega, v khaki-uniformo oblečenega človeka, ki se je po svoji lastni nepremišljenosti nahajal v težki stiski, popolnoma brezčutna. Veliko, žarko solnce je brezbrižno palilo besnečega moža, čegar velikanska domišljija se je skrčila v eno samo majhno željo. Pot je lil lovcu v potokih. Ustna votlina se je tako izsušila, da se je jezik sprijemal z nebom. Konj je bil pa ozlovoljen. Pragon njegovih divjih prednikov, strah preganjane stepne živali se je znova obudil v njegovi krvi in izbrisal v teku tisočletij privzgojeni čut skupnosti s človekom. Ta, vse drugo pozabljajoča plahost je rasla, čim bolj je rasla razdraženost zasledujočega človeka. Razdalja med jezdecem in konjem se je večala.

»Kanalja,« je mrmral Detten, »nesramna kanalja, to mi plačaš!« A kaj je pomagalo vse to? Kmalu bo belec na robu ravani. Kaj potem? Bože, saj je več nego smešno, mali konjski vražič je postal edina odločujoča osebnost. »Zakaj nisem poslušal farmarjevih svaril, zakaj nisem...« premišlja Detten. »Ne jezdite sami v peščevje, mladi mož,« tako ga je svaril farmar, resen in po vsem videzu zanesljiv človek, čegar gostoljubje je užival Detten minolo noč. »Nikarte. Vzemite s seboj domačina. Peščevje je brez vode in lokavo, zahtevalo je že mnogo žrtev.« Detten je pa ostal trdovraten, misleč sam pri sebi: »Mladi mož sem, mladi mož tja, vedno tista varuška blagohotnost, kakor da bi bil sploh koga prosil zanjo.«

O, zdaj misli mladi mož že precej drugače in bi bogve kaj dal, da bi imel poleg sebe črnca. — Napuh in vseznalost stojita na šibkih temeljih, majhen veter, neznaten pretres in vse se zruši samo vase. Plašen konj, par hektarov neznane zemlje zadostuje, da se sesedejo stolpi nad in gore poguma.

(Dalje prihodnjo nedeljo.)

Polytechnična univerza — Paris

20. leto.

Studij za inženerje »In Absentia«. Oddelki: gradnja avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobeton. - Centralna kurjava. - V nemškem in v francoskem jeziku. Krajši študij za kandidate s posebno predizobrazbo. — Pravila in programe daje: General-Sekretariat, dept. L. S. 38, rue Hallé, Paris.

M. Bontempelli:

Srečanje v zraku

Bilo je lepega majskega popoldne. Vzel sem svoje najmanjše letalo in z njim nekoliko križaril v zraku. Tedaj sem na čisto določenem mestu naletel na drug aparat, ki mi je letel nasproti.

(Vsak ve, kako je v podobnih slučajih — tudi na zemlji, ako si dva nenadoma drug grugemu zapreta pot.) Da ne bi trčila, sem krenil nekoliko v stran. Tudi nasprotno letalo se je izognilo, toda na isto stran. Tedaj sem se okrenil v nasprotno stran — in drugo letalo je storilo isto. Tako je šlo še nekaj kratov. Nisva mogla vsaksebi.

Prav sem imel jaz, ker sem se bil ognil pravilno na desno, in ne oni. V tem sva pa prihajala drug drugemu vedno bliže.

Če se tako pripeti dvema pešcema na zemlji, stvar ni tako nevarna. Najhujše, kar se jima more zgoditi, je, da se oba ustavita. In potem že prideta drug mimo drugega. Toda s temi letali ne moreš postati niti borih deset minut. Na cesti se v takih slučajih prisiljeno in nekam neumno smehljaš. Na nebesu ne. Ravno sem se hotel dvigniti više v tihi nadi, da nasprotniku ne bo prišlo taisto na misel. Ta je pa v tem izbral modrejši izhod (ki bi bil priporočljiv tudi za pešce): obrnil se je in mi pokazal hrbet. Če bi ga bil posnemal in storil enako, ne bi se bila nikdar spoznala.

Namesto tega sem letel za onim, spravil v obrat napravo, ki zaduši celo propelerjevo hrupenje, in zarjovel onemu pred seboj: »Menda ne veste, kaj je desno in kaj levo?« Tudi oni je uporabil »dušilec«: v popolni tišini sva drsela po ozračju. Tedaj je iz drugega letala udaril v tišino glas: »Oprostite, v resnici nisem pazila...« Ob teh besedah mi je začelo srce glasno utripati — drugi letalec je bila ženska.

Takoj mi je bilo žal grobosti. Dohitel sem jo, zletel ob njeno stran — levo seveda, kakor se spodobi. Pod usnjeno čepico se je pokazal preljubezniv obrazek, ki so ga obkroževali plavi lasje. In preje je nisem niti videl! »Oh,« sem ji zaklical, »vi morate meni odpustiti! Da si pa ne prideva zopet na pot, bom ostal kar ob vaši strani; saj dovolite milostljiva gospodična... ali morda milostljiva gospa?« — »Zaenkrat še gospodična,« je odvrnila in povesila črne, da črne oči, »toda pazite na krilo.« Odmaknil sem se za par centimetrov, nisem pa prekinil pogovora. »Rekli ste »zaenkrat«, potemtakem ste zaročeni?« — »O ne,« je odvrnila in zardela, »še ne,« in tvegala je pogled proti meni — imela je črne, nenavadno blesteče oči.

Tedaj se mi je zazdelo, kakor da se je ozračje nekoliko stemnilo. Odtrgal sem pogled od nje in se ozrl v ozračje. Dva visoka siva oblaka sta se grmadila pred nama ter polnila — eden desno, drugi levo — širne nebesne prostore. Pred nama pa, čisto v najinem pravcu, se je odpiral ozek, čisto svetel hodnik. Kmalu nato sva dospela do njegovega vhoda. Zmanjšal sem brzino svojega leta: »Prosim, za vami,« sem ji dejal vljudno. Letela je pred menoj. Mene pa se je polaščala neumna izkušnjava, da bi pogladil njene laske.

Zakrmarila je v ožino. Sledil sem ji. Oblaki so se dvigali na obeh straneh kakor silni, visoki zidovi. Aparata sta drsela skozi blesteči se prehod. Morda je dekleta pritezala nase svetloba. Na vsak način je mene vleklo za njo. Noben strah ni kalil mojega blaženstva. Želel sem, da bi lebdel tako brez konca. Koliko časa je to trajalo ne vem.

Tedaj pa se je hodnik že izlil v neizmerno svetlobo celokupnega stvarstva.

Takoj sem bil zopet ob njeni strani; molče sva letala drug ob drugem.

Nahajala sva se sredi solnčne svetlobe. Za en sam hip sem se ozrl nizdol. Čisto globoko pod nama so se grmadili oblaki v svinčene kepe. Vse naokrog, pred nama in nad nama je bilo ozračje zlato; prostor se nama je iskril nasproti iz najdaljnejših dalj. In sredi tega neskončnega bleska sva bila midva — ona in jaz: ob tej misli se mi je od nežnosti širilo srce. Molčala je. Znala je tedaj, sredi luči, z menoj molčati. Svetloba se je dotikala mojega telesa in se razlivala po meni kakor mila toplota in blaženost. Vse okolu naju je bilo čudovito.

Naenkrat me je začel ta molk težiti. Hotel sem ga obvladati, govoriti. Toda nisem vedel, kako naj jo nazivam. Svetloba vesoljnega etra se je zlivala na poteze njenega obraza, kakor da bi hotela tam počivati. Obnašal sem se kakor deček. Rekel sem, kakor da ne bi govoril njej:

»Kako lep je ta prostor brez obzorja! Nobene smeri ni več. Tako mi je, kakor da bova večno tako letela.«

»O ne,« je odvrnila deklica, »enkrat se bo že treba vrniti. Ob šestih moram biti doma. Oče pač nikoli nič ne reče, če pridem prekasno, toda moj brat začne kričati. In Arimana moram vedno lastnoročno oprati.«

»Kdo, zaboga, je Ariman?«

»Letalo.« je odvrnila. »Kako pa se imenuje vaše?«

Še nikoli mi ni bilo prišlo na misel, da bi dal svojemu letalu kako ime. Sedaj me je bilo sram tolikega pomanjkanja vsake fantazije. Zato sem začel nemudoma napenjati domišljijo, da bi si izmislil kako ime, a nič mi ni prišlo na misel. Nobenega, niti najnavadnejšega imena se nisem mogel spomniti, niti Janez ali Pavel ne. Pred očmi mi je migljalo. Vsa imena so izginila iz vsemirja. Tedaj mi je prišla na misel zvijača. Odgovoril sem:

»Uganite.«

»Kaj pa?«

»Saj ste me vendar vprašali, kako je mojemu letalu ime?«

»Ah, na to sem že docela pozabila. Mene je Friderik spomnil na ime Ariman.«

»In kdo je Friderik?«

»Moj bratranec. Rekel je, da se nahaja to ime menda v nekem romanu.«

»Ali ljubite romane?«

Svetloba vse naokrog je plahutala s perotmi. Od minute do minute huje. Čutil sem, kako mi je valovje svetlobe velo v obraz.

»Včasih jih rada čitam... Friderik niti ni moj pravi bratranec, marveč je bratranec mojega brata. Popolubrata, veste. Ker je bil namreč oče dvakrat oženjen.«

»Pa vam, kako je vam ime?«

»Evridika.«

Ob zvoku tega imena je zadrhtela svetloba in zažarela v rožnati barvi.

Ponovil sem ga, ponavljal vedno znova z ustnicami. In vselej se je ob njegovem zvoku odprla v ozračju kakor plameneča rana. Bilo mi je, kakor da se odpirajo nebesa.

Povzela je znova:

»Zakaj pa ne govorite več?«

Zbral sem se in dejal:

»Da... ali prihajate večkrat tu gor?«

»Kadar mi ravno pride na misel. Predvsem zato, da se naužijem svežega zraka.«

»Potem pač menite, da lebdite tu v empireju?«

»Kako, prosim?«

»Oh, nič... Kdo vas je pa naučil letalstva?«

»Prijatelj mojega bratranca.«

»Aha, bratranca vašega brata.«

»Čisto prav. Vidite? Sedaj veste že vse o meni.«

»Vse?!«

»Da. Ali naj se sedaj vrneva? Tu se nekoliko blišči.«

Dejansko je bila svetloba okrog naju vedno žarkejša. Zbadala me je v veke in obraz kakor z mirijadami želja. Po vsej priliki sva lebdela sedaj v čistem etru. V velikem krogu je krenila nazaj. Za trenotek se je ozrla po meni, če ji sledim. Temno so blisnile njene oči skozi iskrečo se svetlobo. Brez dvoma sva se nahajala na meji vsemirja. Začela se je počasi spuščati. Sledil sem njeni črti skozi prostorje. Pogreznila sva se zopet v oblake. Potem naju je zagrnil vijoličasti dež. Letela sva med koprenami najnežnejše zelene barve — videla zopet zemljo — dospela do prostorov, do katerih se dviga omamna škrjančkova pesem. Od tod se vidi, da je zemlja pisano progasta in da jo preprezajo reke.

Čutil sem, da se je nekaj bližalo koncu. Morda v meni samem. Obupno sem skušal to nekaj zadržati Toda zaman. Polastili sta se me razdraženost in nepotrpežljivost. Sam nisem vedel, zakaj.

Sedaj sem letel zopet ob njeni strani. In spomnil sem se, da ji je ime Evridika. Bila je lepa kakor božica.

»Bolje je, da se ločiva tu,« je dejala.

»Oh — in kdaj naj vas zopet vidim?«

»Kdo ve?« je smehljaje odvrnila.

»Zakaj nočete določiti dneva? Jutri? Toda spodaj, na zemlji. Ali ne bi hoteli iti jutri z menoj na izprehod, kam na deželo?«

Evridika je hitro odvrnila: »O ne, oče me nikoli ne pusti samo na izlet. Pravi, da to nikakor ni dopustno. V zraku seveda, je stvar drugačna.«

»Vsekakor,« sem vzdihnil in se ozrl naokrog.

»Lahko noč,« je vedro zaklicala Evridika in že je ni bilo več. Sukal sem se še nekaj časa po zraku. Potem sem se spustil na tla.

Poslej jo srečujem vsak dan na taistem zračnem vogla.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a. d. podružnica Ljubljana

Telefon štev. 30—20. **Dunajska cesta štev. 31 (hiša Zidarjevih dedičev).** Račun pošt. hranilnice št. 14.003.

Centrala: BEOGRAD
Daje kredite obrtnikom, obrtnim kreditnim zadrugam in lombardira državne vrednostne papirje.

Glavna podružnica: ZAGREB
Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. Otvarja tekoče in žiro račune. — Izdaja kavcije in garancijska pisma.

Podružnica: SARAJEVO
Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikov in obrtnih kreditnih zadrug. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 10. maja: 9 Dr. Kovačič: Pravne norme, ki zadevajo našega kmeta. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Versko predavanje: P. dr. R. Tominec. — 10.20 Ferdo Jelenc: Knjigovodstvo za hotelirje. — 11 Radio-orkester. — 12 Čas, dnevne vesti, plošče (šlagerji iz zvočnih filmov). — 15.30 Dvoboj na harmoniki (Magister in Pristovec). — 16 Ob 30-letnici smrti Pavline Pajkove, predava Anton Gornik. — 16.30 Nadaljevanje dvoboja harmonikarjev. — 17 Radio-orkester. — 20 Koncert muzike dravske divizije. — 22 Radio-orkester. — 22.15 Časovna napoved in poročila.

Ponedeljek, 11. maja: 12.15 Plošče (mešan program. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio-orkester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanščina. — 19.00 Prof. France Vodnik: Poljščina. — 19.30 Zdravstvena ura: Dr. Osolnik: O raku. — 20.00 »Der Völkerbund des Rundfunks«, predava Hans W. Privin, urednik lista »Die Sendung« iz Berlina. — 20.30 Prenos internacionalnega simfoničnega koncerta beograjske filharmonije. — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Torek, 12. maja: 12.15 Plošče (plesna glasba. 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Radio-orkester. — 19.00 Dr. I. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. — 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Koncert godbe »Zarja«. — 21.00 Radio-orkester. — 22.15 Napoved časa in poročila.

Drugi programi:

Ponedeljek, 11. maja.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 17.00 Narodne na harmoniko. — 17.30 Operetna ura. — 18.00 Popoldanski koncert. — 20.00 Vokalni koncert.— 20.30 Mednarodni simfonični koncert (belgrajske Filharmonije. — 22.20 Radio kvartet. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. — 17.00 Zvočni film. — 19.00 Ljubljana. — **Budapest:** 12.05 Radio kvartet. 17.25 Koncert — 18.50 Vokalni koncert — 20.30 Belgrad, nato plošče. — **Dunaj:** 15.20 Popoldanski koncert — 19.55 Salonska glasba — 20.30 Internacionalni koncert (prenos in Belgrada) — 22.15 Večerni koncert. — **Milan:** 12.00 Pestra glasba — 21.00 Radio drama — 21.40 Komorna glasba: Piano, kvartet. — **Praga:** 20.00 Češka jazz glasba — 20.30 Beograd: Simfonični koncert — 22.20 Moravska Ostrava. — **Langenberg:** 19.30 Varnost v zračnem prometu — 20.00 Collegium musicum (VII), Bruckner: II. simf., b-mol. — **Rim:** 20.30 Lahka glasba. — **Berlin:** 19.30 Orkestralni koncert — 22.10 Plesna glasba. — **Katovice:** 20.30 Belgrad — 23.00 Lahka in plesna glasba. — **Toulouse:** 10.15 Koncert solistov — 19.45 Popevke — 20.00 Pester koncert — 20.45 Melodije. — **Stuttgart:** 21.55 Pesem s klavirjem — 23.00 Plesna glasba. — **London:** 21.45 Koncert — 22.30 Plesna glasba. — **Barcelona:** 13.00 Radio sekstet — 19.00 Koncert — 21.20 Radio orkester — 21.40 Koncert. —

Torek, 12. maja.

Belgrad: 12.45 Radio orkester — 17.00 Slovenske pesmi (g. Rus) — 18.00 Koncert radio orkestra — 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Zagreb. — **Zagreb:** 12.30 Plošče (Češka glasba) — 17.00 Popoldanski koncert — 20.30 Klavirski koncert — 21.30 Ruska ura — 22.40 Lahka glasba — **Budapest:** 12.05 Orkestralni koncert — 15.30 Mladinska ura — 17.30 Koncert vojaške godbe — 19.30 »Tannhäuser«, opera, Wagner, nato koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 20.30 Književni recepti — 21.00 »Obračun«, igra — 21.40 Večerni koncert — **Milan:** 21.00 Dvospevi italijanskih oper — 21.30 Simfonični koncert — **Praga:** 20.30 Pianinski koncert — 21.00 Brno — 22.25 Plošče. — **Langenberg:** 20.00 Cerkvene pesmi za Vnebohod — 20.30 »Homburški princ«, igra z. gl. — **Rim:** 20.40 »Prijatelj Fric«, opera, P. Mascagni. — **Berlin:** 20.00 Breslau — Orkestralni koncert — **Katovice:** 17.45 Simfonični koncert — 19.50 Varšava. — **Toulouse:** 19.45 Simfonični koncert — 20.15 Petje — 21.00 Violinski koncert — 21.15 Melodije — 21.30 Koncert — **Stuttgart:** 20.15 »Italijanka v Alžiru«, opera, Rossini — 22.15 »Krik iz globine«, pravljica — **London:** 13.00 Orgle — 14.00 Radio orkester — 21.00 Koncert vojaške godbe — 23.20 Plesna glasba — **Barcelona:** 13.00 Radio sekstet — 19.00 Popoldanski koncert — 21.05 Koncert radio orkestra — 22.20 Orkestralni koncert.

Sport

Drugo kolo tekem za državno prvenstvo

Danes nastopi proti Primorju v Ljubljani renomirano moštvo dolgoletnega zagrebškega prvaka Haška, ki bo igralo v najboljši postavi z nanovo pridobljenima igralcema Remecom in Cindričem. Odveč je delati reklamo za igralce kakor so Cindrič, Hitrec, Remec, Kunst, Babič, Leinert in Agič, kateri so po večkrat nosili na svojih prsih državne grbe. Zato je pa bolj potrebno opozoriti na njihovo dobro igro, ki nikdar ne odpove in na veliko homogenost, vsled katere je bil Hašk vedno priljubljen in povsod dobrodošel gost, a v državnem prvenstvu doslej vedno najprivlačnejša enajstorica.

Dolžnost Primorja je, da danes pokaže vse svoje znanje in da v nesebični igri vseh svojih vrst v tem državnem prvenstvu skuša doseči prvi uspeh, ki bo obema našima moštvoma v veliko korist pri nadaljnem tekmovanju

Naše sportno občinstvo ima pa vkljub različni klubski pripadnosti, danes samo to željo, podpreti v težki borbi domačo enajstorico, da bi bil izid borbe za nas čim bolj časten.

*

Službeno iz LNP. Po členu 19 propozicij za odigranje liginih tekem imajo pravico prisostvovati tem tekmam brezplačno: 1. Člani vseh odborov JNP, 2. člani vseh odborov LNP, 3. savezni sodniki, 4. novinarji, ki imajo podsavezno izkaznico, 4. uprava igrišča kluba, kjer se igra in 6. rezerva in pomladek klubov, ki igrajo, toda le z vstopnicami, ki jih bo izdajal pri vhodu na igrišče podsavezni blagajnik g. Šetina.

Motokolesarski klub Ilirija je prijavil udeležbo k motociklistični zvezdni vožnji, katero priredi Oe. T. C. o binkoštih v Gradcu. Zaključek prijav je nepreklicno v torek 12. maja zvečer ob 6. Obenem bo tudi seja odbora in sestanek članstva v klubskih prostorih restavracije »Novi svet«.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Prvo moštvo, ki igra danes v Zagrebu, mora biti na kolodvoru ob devetih; rezervno moštvo naj bo za tekmo v Domžalah pred glavnim kolodvorom ob 13.45 in naj dopoldne pride v garderobo po opremo; potuje se ob vsakem vremenu. Kombinirana rezerva naj bo za tekmo s SK Reka na igrišču ob pol 10, pričetek tekme ob 10. Sestave moštev so razvidne v članski knjigi in v garderobi. Vsi točno! Sekcijska služba na igrišču: g. Berdajs. Ob slabem vremenu odpade tekma s SK Reko.

PUCH motorna kolesa
250 in 500 cm³ na odplačilo v 18 mes. obrokih

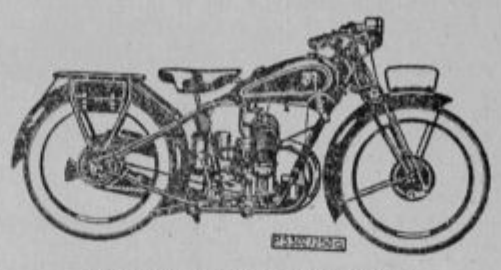

samo pri generalnem zastopniku
ALOJZ USSAR
zaloga
šivalnih strojev, koles in motorjev
Maribor, Trg Svobode št. 2
(prej Gosposka ul. 20)

Bele in barvaste ploščice
za štedilnike in stensko oblogo dobavlja in montira najcenejše Keramični in gradbeni materijal L. Battelino & Co., Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telefon 2037.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Dne 8. maja 1931 so bili izžrebani naslednji večji dobitki (za tiskovne pogreške se ne odgovarja):

20.000 Din št. 17126 84848.
10.000 Din št. 22739.
4.000 Din št. 23065 33715 56828 74770 95060.
2.000 Din št. 4322 4346 4418 5120 6357 8824 9451 9884 10979 11767 11956 12176 13372 14459 21285 22515 22529 22613 26326 26887 29075 32683 39791 42192 45787 50662 53261 55572 61101 63074 73997 74394 75700 76477 78019 83193 84149 85639 92185 93518 93658 95102 95326 95844 98270 78047

Prihodnje žrebanje dne 9. maja 1931.

ZA VELESEJEM
v Osijeku, Novem Sadu, Mariboru, Parizu, Budimpešti in za Festenwoche in Wien se dobe legitimacije in informacije pri »PUTNIKU«, Ljubljana, Dunajska cesta, in v podružnici v hotelu Miklič.

Najnoveiši „Sachs“
motorji, dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, posamezni deli, pneumatika. Ceniki franko. Najnižje cene.
„TRIBUNA“ F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

PRINCIPOV 5 ODDELKOV
1. VESTNA POSTREŽBA
2. DOBER MATERIJAL
3. SOLIDNO DELO
4. UMERJENE CENE
5. TOČNA ODPREMA

1. KNJIGOTISKARNA
2. LITOGRAFIJA IN OFFSETTISK
3. KLIŠARNA - KEMIGRAFIJA
4. BAKROTISKARNA
5. KNJIGOVEZNICA

VRST IZDELKOV
1. TISKOVINE ZA URADE, TRGOVINO IN OBRT, ČASOPISI, REVIJE, KATALOGI, VABILA, JEDILNI LISTI
2. PLAKATI, CENIKI, VREDNOSTNI PAPIRJI, REKLAMNE TISKOVINE V ENO- ALI VEČBARVNEM TISKU
3. KLIŠEJI V POLJUBNI OBLIKI ZA ENO- ALI VEČBARVNO REPRODUKCIJO SLIK, RISB, FOTOGRAFIJ ETC.
4. UMETN. ILUSTRACIJE, ALBUMI, RAZGLEDNICE, PROPAGANDNE TISKOVINE V ENO- ALI VEČBARVNEM TISKU
5. PREPROSTE IN FINE VEZAVE KNJIG, ALBUMOV, RASTRIRANI PAPIR, POSLOVNE KNJIGE ZA TRGOVCE, DENAR. ZAVODE I. DR.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA LJUBLJANA
TELEFON ŠT. 2.992 BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA

Motorje in kolesa
vseh prvovrstnih svetovnih znamk, kakor: **Waffenrad, Dürkopp, Opel, Vesta** in dr., daje po ugodni ceni na obroke tvrdka
A. Praprotnik -- Domžale
trgovina s kolesi, šivalnimi stroji in gramofoni.
Istotam je tudi mehanična delavnica, katere poslovodja je poseben specijalist za popravljanje automobilov in motorjev.
Pred trgovino je tudi bencinska stabilna pumpa.

Delniška družba pivovarne Union
Pivovarna in sladarna. — Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I. Poštni predal 45. — Podružna pivovarna (preje T. Götz) v Mariboru. — Priporoča svoje izborne izdelke in sicer **svetlo in črno pivo** v sodih in steklenicah. — Pekovski kvas. — Čisto rafinirani špirit.
Ljubljana
Telefon: LJUBLJANA 2310 in 2311, MARIBOR 2023
Brzojavi: Pivovarna ‚UNION‘ Ljubljana, Pivovarna ‚UNION‘ Maribor

NAŠIM MALIM

Ivan Albreht:

Mlada leta

Naša ladja je radost,
dobra volja — bela jadra,
smeh krmar nam je srebrni,
jutranja nas vodi zarja.
Sonce greje nas z višin,
prek sipin in prek plitvin
v sinjo plovemo mladost.
Kdor si koli, k nam obrni
ladjo svojo, z nami strni
vriskajoče pesmi glas:
»Živi Bog naš mladi čas!«

Vrtnar in sv. Peter

Živel je vrtnar, reven kot miš. Nesreča mu je bila zmirom za petami. Naj se je lotil kateregakoli dela — vse mu je šlo narobe. Če je posejal na svojem vrtu melone, so zrastle kumare, če je zasadil solato, je zrastel plevel. In če bi bil opustil vrtnarstvo in se posvetil klobučarski obrti, bogve, če se ne bi potem otroci rodili brez glav. In če bi mu bil kdo podaril mošnjo cekinov, bogve, če se ne bi cekini kar čez noč spremenili v plesnive pare — takšno bridko smolo vam je imel siromak!

Onega leta — bilo je v mesecu maju — je izgledal vrt ubogega vrtnarja kakor zapuščena ledina. Vsenaokoli vrta je bila pomlad polna sočnega zelenja in cvetja, v vrtu samem pa je bila jesen, puščobna in nevesela. Same koprive, sam plevel — kamorkoli so pogledale žalostne oči. Nobena rastlina ni več uspevala. Le ničvredni zelnati štorž se je šopiril sredi te revščine in rastel nevzdržema navzgor. Rastel je tako hitro, da se je kmalu vzpel preko ograje do strehe, od strehe do cerkvenega stolpa, od cerkvenega stolpa do oblakov in se slednjič dotaknil s svojim vršičkom samih nebeških vrat.

Vrtnar in njegova žena sta postala medtem prava mojstra v stradanju. V njunih grlih bi si bil pajek lahko nemoteno splel svojo mrežo, kajti radi dolgega posta mož in žena grla sploh nista več rabila.

Pa se je nekega dne zdelo vrtnarju posta vendarle dovolj. Ukazal je ženi, naj izruje štorž in pripravi iz njegovih lističev borno kosilo. Žena Marjeta pa se je temu ukazu odločno uprla. Postavila se je pred štorž — (katerega bi sicer sam velikan Teleban ne mogel izruvati, tako čvrsto je koreninil v zemlji) — kakor da ga hoče zaščititi z lastnim telesom. Štorž je bil njen ljubljenec in ga je čuvala kakor punčico svojega očesa.

Moža je ženina neubogljivost silno raztogotila. Pograbil je grčevko in zažugal uporni ženi, da jo bo obesil na štorževo vejo z glavo navzdol, če ne bo s kosilom ob dvanajstih gotova.

Žena se je prekrute grožnje na moč zbala in molče vzela sekiro v roke. V hipu pa, ko se je s težkim srcem pripravila, da bi posekala storž, je opazila, da drži taisti naravnost v nebesa. In se je porodila v njej svetla misel, da bi splezala po štoržu navzgor, potrkala na nebeška vrata in zaprosila sv. Petra za miloščino.

Rečeno — storjeno.

Oprijela se je štorža z obema rokama, stopila z nogo na najnižjo vejo, od tam na drugo, tretja, četrto — in se tako kakor po strmi lestvi vzpenjala vse više proti vrhu.

Kmalu je dospela do nebeških vrat. Zvonca tam gori nimajo, zato je nastavila dlani na usta in zaklicala na ves glas:

»Haló! Haló!«

Lina v nebeških vratih se je odprla. Sveti Peter je pokukal skozi njo in pobaral:

»No, kaj bo dobrega?«

Žena Marjeta je bila sprva v silni zadregi. Kar nič ni bila vajena družbe tako častitljivega gospoda. Naposled se je ojunačila in s primerno vljudnostjo in spoštljivostjo dejala:

»Naj mi ne zamerijo, ljubi gospod sv. Peter, da jih nadlegujem. Jaz sem uboga, nesrečna žena. Revščina je pri nas, ojojmene, revščina pa taka, da se Bogu smili ... Ponižno jih prosim za skromno miloščino, če ne mi je umreti od gladu.«

»Hm, hm,« je zamomljal sv. Peter in si pogladil sivo brado. Nato je tebi nič meni nič brez odgovora zaprl nebeško okence in se odstranil. Pa se je kar koj vrnil z lično mizico pod pazduho. Izročil jo je vrtnarjevi ženi in dobrodušno dejal:

»Na, vzemi! Kadar se bo spet oglasila lakota pri tebi, zapovej samo: »Mizica, pogrni se!« in bo mizica v hipu polna najizbranejših jedi. — Srečno pot!«

»Bog plačaj stotisočkrat, ljubi gospod sv. Peter! Naj se na vekov veke dobro imajo!« se je vsa srečna zahvaljevala žena. Stisnila je čudodelno mizico pod pazduho in se jela spet od veje do veje spuščati navzdol, dokler ni dosegla tal.

Ženske so, kakor znano, silno radovedne — tudi vrtnarjeva žena ni bila drugačna. Še preden je dospela do hišnih vrat, je položila mizico na tla in zaklicala v nestrpnem pričakovanju:

»Mizica, pogrni se!«

In — o čudo božje! — mizica je bila res v hipu pogrnjena in obložena z dobrotami, ki jim vsem še imena ne vem in kakršnih ne premore niti kraljevska miza ob najrazkošnejših pojedinah. — Ocvrte piške, pečeni zajčki, masleni štruklji, mandeljnova torta, češpljevi cmoki, češki buhtelni, dunajski zrezki, italijanski makaroni, madžarski gulaž, srbski čevapčiči in še to in ono — celo kranjske klobase niso manjkale in so s premilim glasom vabile: »Evo nas — izvoli!«

Na vso moč se je zavzela uboga žena. Z glasnim vzklikom: »O jedetno! O jedetno!« je dala duška svojemu prekipevajočemu veselju.

Medtem se je vrnil tudi njen mož domov. Privoščila sta si do mile volje najslastnejših prigrizkov in še jima je ostalo, da bi se pet gladnih ljudi do dobra nasitilo.

Poslej sta živela brez dela in brez skrbi kakor ptički na veji. Mastila sta se z najizbranejšimi dobrotami od jutra do večera. Nič drugega jima ni bilo treba izreči kakor tri kratke besede: »Mizica, pogrni se!« in sta vedno iznova dobila, karkoli si je poželelo njuno srce. (Konec prih. nedeljo.)

Zajec in opica

Nekoč sta š — — zajec in opica na izprehod. Ko sta dospela na široko p — —, je dejala o — — z — —:

Zakaj se venomer o — — okoli sebe? Ali se koga b — —, ka-li?«

»E, koga neki bi se bal? Kar tako se oziram ... Saj to vendar nič nedostojnega ni. — Pač pa je to nedostojno, to, da se ti venomer praskaš po telesu. Ali te nič ni sram?«

Na te b — — se je vnel med njima ljut prepir. Zajec je opici očital, da ima toliko bolh, kolikor dlak na koži, opica pa je o — — zajcu, da je strahopetec, ki mu na s — — ni enakega. Nobeden ni hotel odnehati.

Slednjič sta se za silo p — — in se domenila za nov sestanek, na katerem bosta priredila takorekoč majhno tekmo v premagovanju. Določila sta k — —, kjer bosta nepremično s — — drug poleg drugega od ranega j — — do solnčnega z — —, ne da bi se zajec le enkrat o — — naokoli in ne da bi se opica le enkrat p — —. Kdor bi se proti dogovoru pregrešil, izgubi vse č — — in z njim vred ves njegov rod.

»Mož b — —! Sklenjeno! Velja!«

Domenjenega d — — sta se našla na določenem p — — in sedla drug drugemu nasproti.

Zajec je u — — oči v tla in se ni premaknil. Opica pa je sklenila tace v n — —, tako, da je bila vsaka goljufija izključena.

Še preden je odzvonilo p — —, je bila o — — od premagovanja že vsa izmučena. Srbelo in ščipalo jo je vedno bolj.

Tuhtala je in tuhtala, na kakšen n — — bi mogla ukaniti zajca in se popraskati, ne da bi on to opazil. In slednjič je res nekaj i — — in nedolžno dejala zajcu:

»Da nama bo hitreje minil č — —, ti bom povedala zgodbo iz svojega ž — —. Poslušaj! — Takrat, ko sem bila v vojni, so me ranile sovražne k — — tukaj — in tukaj — in tam — in tamle — in tukaj tudi!«

In se je pri vsaki besedi opica prijela za mesto, kamor jo je z — — kroglja in se pri tem neopaženo popraskala ...

Tudi zajca so mučile težke s — —. Komaj komaj je še gledal k t — —. Ves v — — ga je že bolel. Začel je t — — tudi on, kako bi u — — opico. In se je domislil in dejal:

»Jaz pa ti bom povedal z — — iz onih dni, ko sem bil še f — — od fare in junak, da mi ga ni bilo p — —. Poslušaj! — Nekoč so me zasledovali sovražniki. Hrabro sem t — — pred njimi in se jih nisem prav nič b — —. Skočil sem zdaj na levo — zdaj na desno — zdaj spet na levo — zdaj naprej — zdaj nazaj — in se nazadnje s — — v gostem grmičevju.«

In je med pripovedovanjem zviti zajec skakal sem in tja, kot »takrat v vojni ...« in s hitrimi p — — meril okolico, če ni kakšen l — — v bližini ...

Tako sta zajec in lisica ukanila drug drugega. In se opica še dandanes p — — in zajec miga z g — — sem in tja, kakor nihalo na uri, in ju tega ne bo odvadil nihče do konca dni.

Halo, otroci!

V zgornji pravljici je izpuščenih nekaj besedi (samostalnikov in glagolov). Označeni so samo z začetno črko in dvema pomišljajima. Vzemite kos papirja in napišite nanj vse manjkajoče besede. Torej pomnite: napišite na papir samo izpuščene besede; vse pravljice ni treba prepisati!

Za one, ki bodo iztuhtali in pravilno napisali vse izpuščene besede, je določena lepa nagrada. Nagrajenca bo določil žreb.

Pošljite rešitve najkasneje do četrtka, 14. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Za bistre glave

Rešitev zloženke

P - ravi
r - iše
I - vanček
š - čiplje
L - enčka
A - nica

j - o
E - mica

p - usti
o - slička
m - e
L - enčka
a - js
d - remlje

*

Pravilnih rešitev je bilo topot nekaj več kot nič — reci in piši: petnajst! Se koj vidi, da je bila ta zloženka trd oreh za vas. Priznati pa moram skesano, da sem v znatni meri sam kriv, da sem prejel tako malo rešitev. Pri sestavljanju zloženke sem namreč napravil majhno, a usodno napako, ki je bržkone močno motila brihtne glavice pri reševanju. Prve tri besede one narodne pesmi se glasijo: »Prišla bo pomlad«, in ne »Prišla je pomlad«. Izbrati bi bil torej moral med drugimi besedami — besedi z začetno črko **b** in **o**, in ne besedi z začetno črko **j** in **e**. Ti smola ti! Hentaj, sem pa že tako jezen zaradi tega, da bi kar koj za kazen samega sebe za ušesa pocukal, če ne bi bilo to združeno s prebridkimi bolečinami ... Kotičkov striček.

*

Pravilno so rešili zloženko: Anton Glavan, Marija Zajec, Karel Vrtačnik, Ivko Sventner, Janko Anžel, Riko Pretnar, Ivan Urh, Vida Kante, Vinko Kestnar, Kazimir Kontler, Helena Fritsch, Božica Pelan, Vanda Gerlovič, Jožko Zajček, Slavka Langerholz.

Za nagrado izžrebana je bila: Marija Zajec, učenka III. razr. pri sv. Jakobu v Ljubljani (Cojzova cesta 1). — Dobi knjigo: »Storžek in njegovo burkasto življenje«.

STRIČKOV KOTIČEK

157.

Dragi Kotičkov striček!

Veš, jaz sem učenec III. razreda. Pridi ob priliki v našo lepo deželo! Boš videl, kako je pri nas lepo.

Bil sem delj časa bolan; zdaj sem pa že zdrav.

Če ne bo prišlo moje pisemce v »Slovenca«, se bom jokal in šel v kot.

Kazimir Kontler,
učenec III. razr. na Prihovi.

Odgovor:

Dragi Kazimir!

To bi bila pa res hudo huda reč, če bi se jokal in šel v kot. Kaj pravim — huda reč! Grozovita žalost bi bila to za vso milo domovino ... Torej pojdi v božjem imenu namesto v kot — v moj kotiček in se tam do mile volje navriskaj in nasmej. Kotičkov striček.

158.

Dragi Kotičkov striček!

Ko sem prebiral Tvoj kotiček, sem videl, da se je ojunačil tudi smučar iz Mojstrane in Ti pisal. Tudi jaz sem jako vnet smučar — ampak, Ti, striček, se na šport res prav nič ne razumeš, zato si kar gladko verjel vse, kar Ti je oni smučar natvezel. Da skoči 20 m, je dejal. O ti domišljavost grda! Jaz fantiča dobro poznam in vem, da ga je komaj toliko, da ga človek šele skozi povečevalno steklo vidi. Namesto 20 cm, je napisal 20 m ...

Prihodnjič pa le bolj previden bodi in ne veruj vsakemu bahaču!

Feliks Langus, Mojstrana

Odgovor:

Dragi Feliks!

Ti si mi jo pa zagodel, Ti! Racka na vodi, kako me je sram. Vsa vesoljna Mojstrana se bo zdaj na račun mojega klavernega športnega znanja smejala. Le zakaj, ojej, le zakaj sem verjel fantiču, da je takšen tič v smučanju! Če bi bil le malo slutil, da skoči samo 20 cm daleč, bi pač ne obešal njegovega imena na veliki zvon, nego bi raje obešal na zvon svoje ime. Kajti 20 cm daleč skočim tudi jaz, čeprav sem že ne vem koliko let star in me muči naduha kot nadležna muha od ranega jutra do pozne noči.

Hm, veš, nekaj se mi pa v tej zadevi le čudno zdi. Če je fantiča komaj toliko, da ga človek šele skozi povečevalno steklo vidi — kakšne so pa potem njegove smučke? Bi močno sklepal, da se malič smuča na dveh navadnih vžigalicah — in je potem res nevarnost, da bo vse rekorde sveta potolkel ... Pozdravljen! Kotičkov striček.

159.

Ljubi striček!

Jaz sem še majhna. Hodim šele v II. razred.

Ali veš, striček, kaj bo 17. maja? Takrat pojdem prvič k sv. obhajilu. Tako se že veselim tega dne. Kajne, striček, tudi Ti si šel enkrat prvič k sv. obhajilu?

Potem že vse veš. Pri sv. obhajilu bom zmolila tudi zate očenašek k Jezuščku. — Kako bo minil ta dan, Ti bom že še sporočila.

Prav lepo Te pozdravlja

Mirica Bivic,
učenka II. razr. v Lichtenth. zavodu.

Odgovor:

Draga Mirica!

Se razume: tudi jaz sem šel enkrat prvič k sv. obhajilu, kajti dvakrat prvič iti k sv. obhajilu pač nihče na vsem božjem svetu ne more ... Prelepe spomine imam na oni dan shranjene v najtišjem kotičku srca. Kadar sem žalosten, stopim med nje in kramljam z njimi — in spet je pri meni mladost in z njo vsa lepota in milina mladih sanj ...

Očenaš boš molila zame? Le daj! Molitev takele majhne, drobne deklice more biti Jezuščku še prav posebno ljuba in mila. Prav gotovo se bo milostno ozrl nate in name in uslišal obema najtišje želje srca.

Stotisoč pozdravčkov od Tvojega

Kotičkovega strička.

Ivan Albreht:

Nevidni koren

Tinče misli in misli. Oj, če bi imel nevidni koren! Smuk! bi šinil v dolino pa na vlak in v Celovec. Nikoli še ni bil tam, a Cene je že bil in ve mnogo, premnogo povedati. O zmaju je pravil, o Vrbskem jezeru in o čarobni jezerski roži. Pravil je, da je jezero stokrat večje od mlake za brdom, kjer Završnikovi napajajo živino. V jezeru se ljudje kopljejo, čolni švigajo po vodni gladini in parniki brze od brega do brega. Hej, kako bi Tinče šinil v čoln! Ali bi zijali ljudje, ko bi menili, da jim je prazen čoln pobegnil na jezero! To bi se jim smejal! Joj, kako bi bilo lepo!

Končno objame Tinčeta sen, toda niti v spanju nima miru. V snu že premore nevidni koren, pa ga mu hoče zdaj kdo vzeti, zdaj ga spet izgubi in ga osoren mož zaloti v trenutku, ko hoče na vlak. Šap! ga pograbi za kuštrave lase in ga trešči kakor smet na peščena tla. Vlak že sopiha, Tinče pa zajoka in debelo pogleda. Hvala Bogu, saj ni na pesku, le v zid je butnil v sanjah. Tudi vlak ne sopiha, temveč le nekdo smrči v spanju.

Tinče utihne in spet misli, misli, dokler ga vnovič ne reši sen.

*

Sredi poletja je bilo, ko sta v nedeljo prišla starejša dva Završnikova kakor omamljena pod večer iz Borovelj, kamor sta bila zjutraj odšla k maši. Sicer hodijo Završnikovi k službi božji v Šmarjeto, kamor je samo dve

uri daleč, ta dan pa sta jo Jože in Mojca mahnila v tri ure oddaljene Borovlje, ker sta bila nekje izvedela, da bo tam popoldne cirkuška predstava.

Cirkus! Tinčetu je migetalo pred očmi, ko je slišal to besedo in mu je Cene pojasnil, da tam uganjajo ljudje resnične čarovnije. Rad bi bil šel s starejšima dvema in hrepeneče je gledal za njima, ko sta odhajala. Celo malo vlage se mu je nabralo v očeh, tako ga je imelo, toda obljubila sta mu masleno žemljo in fig in mu naročila, naj bo priden. Kaj je njemu do maslene žemlje in do fig, ko pa mora vedno čepeti doma?! Spet je mislil na nevidni koren. Ej, če bi ga imel, bi lepo mirno capljal za bratom in sestro in bi vse slišal in videl ž njima vred! — — —

Kaj sta vse videla, čudo prečudno, da skoraj povedati ni mogoče! Ljudje so plesali po vrveh, nekdo je goltal ogenj kakor bi goltal repo, drugi je trgal verige in lomil debele jeklene palice kakor slamnate bilke, medved je plesal, opice so streljale, res, vse kakor začarano. Jože in Mojca sta zvečer drug drugega prehitevala v pripovedovanju, oče je nejeverno zmajeval z glavo, mati so se večkrat prekrižali, Tinče pa je imel usta široko odprta in oči izbuljene ter je nepremično strmel v pripovedujoča. Zdaj voščeno bled, zdaj kakor nagelj rdeč od notranjega nemira je včasi od samega začudenja zajavkal kakor bi jokal, pa je takoj spet utihnil, poslušal in si želel — nevidnega korena. Sam sebi se je zdel najbolj nesrečno bitje pod soncem. Drugo jutro je že navsezgodaj rotil pastirja, naj mu pove, kako bi mogel do nevidnega korena, ali tega Cene uiti sam ni vedel. Morda ga imajo bele žene, morda žalik žene, mogoče ga čuva gorni mož, mogoče palčki ali celo škratje, vsekakor pa skoraj gotovo vedo zanj takile cirkuški čarodeji. Kako naj bi sicer počenjali takšne neverjetnosti?!

Tako je menil Cene in Tinče mu je v dno srca pritrjeval.

»Na vsak način moram priti do teh ljudi,« je sklenil in otožno zrl v daljo, kjer se stiskajo k goram Borovlje.

Po zajtrku se je vse razšlo za delom, samo Tinče je ostal pri babici, ki je z zamolklim glasom molila za srečno zadnjo uro. Sedel je nekaj časa pri njej in se dolgočasil, ko se nenadoma starki zazdi, da bi šla leč. Deček jo spremi v čumnato, malo posedi pri njeni postelji in brž smukne venkaj, ko spozna, da babica spi. Naglo in plaho se ozre na vse strani pa smukne po vrtu na kolovoz in začne dirjati po brežini, kakor bi kdo smodil za njim. Nič ne misli, samo to ve, da mora na vsak način v Borovlje in naj se zgodi karkoli.

(Dalje prih. nedeljo.)

Moder odgovor

Mati: »Ančka, kaj bi ti naredila, če bi morala, recimo, čez pet minut umreti?«

Ančka: »Mhm ...«

Mati: »No? Čez pet minut. Zdaj je ura točno devet.«

Ančka: »Uro bi ustavila.«

S. Dousé:

Uspavalo

Leon Kjöring je imel naporen dan. Ko se je povrnil domov, se je nemudoma zleknil na divanu, da bi počival vsaj eno uro do večerje. A takoj je zapel zvonec, in sluga je naznanil obiskovalca. Kjöring ga res ni bil posebno vesel, ko se mu je dvignil naproti, a se je takoj skesal. Razburjeni obraz prikupljivega, kakih 25 let starega mladeniča, je nedvomno govoril o važni, nujni zadevi. — »Oprostite,« je tiho in naglo pričel, »a telefoniral sem vam že ponovno. Bojim se, da sem zašel v zadevo, ki odloča o življenju in smrti.«

»Sedite, prosim,« je rekel detektiv, »in se potrudite ohraniti mirno kri, ko boste pripovedovali: to vam bo samo koristilo. Niste še povedali svojega imena, a to tudi ne bo potrebno. Dobro poznam vašega očeta, inženirja Marksa, in vem tudi, da je njegov edinec dober, čeprav nekoliko lahkoživ odvetniški pripravnik.«

»Odkod pa poznate moje ime?«

»Saj ne živimo v tako velikem mestu, da ga ne bi poznal. Nisva se sicer nikoli srečala, a vi ste jako slični očetu, in tudi vaša ovratnica kaže iglo z začetnicami imena Ingve Marks. A to je brez pomena! Pripovedujte rajši, zakaj ste me obiskali?«

»Ne vem, kaj bi počel. Storiti bi moral stvar, ki se ji upirata moje srce in razum. A to se tiče neke dame...« Mladenič je v zadregi obmolknil.

»Zaupate mi lahko, kar hočete,« ga je vzpodbudil Kjöring, »in ne bo nihče o tem zvedel, če se le seveda vaša zadeva ne tiče katerega-koli zločina...«

»Saj sem prav zato prišel k vam,« je odgovoril mladenič, »ker ne vem, ali se ne bo naposled izcimil iz te moje zadeve zločin... Lepo vas prosim,« je nadaljeval in pomolil drobno stekleničico, »povejte mi, kakšna tekočina je to? Ali je to strup ali pa samo nedolžno uspavalo za bolnika, ki na noben način ne more zaspati?«

»Slično preiskavo vam bo lahko oskrbela poljubna lekarna,« je nejevoljno odgovoril detektiv, »jaz pa nimam časa za to.«

»O, če boste zvedeli mojo zgodbo,« je naglo pričel Ingve, »boste uvideli, da morem samo vas naprositi za nasvet. Saj bom takoj vse povedal... Pred več meseci sem se seznanil z duhovito in lepo mlado gospodično. Kmalu sem se zaljubil. A izkazalo se je, da ima jako neizprosnega očima, ki ji nikamor ne dovoli. Stalno ga mora spremljati. Nikoli nima niti ene ure proste, da bi se lahko pomenila na samem... A kljub temu se mi je nekoč posrečilo, da sem ji zašepetal, kako jo imam rad. Postala je jako razburjena in mi v kratkih besedah zaupala, da sem ji tudi jaz všeč. A takoj je pripomnila, da tega ne bo nikoli smela povedati očimu, ker ji hoče ta sam izbrati ženina... Površno poznam tega očima: menda biva že več let na Švedskem, ker za tujca dobro obvlada naš jezik. Napravlja vtis dobro vzgojenega in premožnega človeka. Nekolikokrat sva tudi govorila po kavarnah, a vedno je zasukal pogovor drugam, če sem kazal zanimanje za Heleno, njegovo pastorko. Šele danes na vse zgodaj se mi je slučajno posrečilo, da sem jo nagovoril na ulici, ko je nekaj nakupovala. Rotil sem jo, naj mi omogoči priliko za pogovor na samem o najini bodočnosti. Po daljšem ugibanju mi je rekla, da bi jo lahko obiskal v njih hotelu na vse zgodaj, ko bo še očim v postelji. »Že prav,« sem odvrnil, »a kaj bo, če se bo zbudil in me našel v vaši sobi?« »O, zato sem pripravila uspavalo,« je odgovorila, »in mi pokazala stekleničico. »To je popolnoma nedolžna tekočina brez vsakega okusa in barve. Lahko bi mu jo zlila v kavo, pa ne bo ničesar opazil... A ne vem, kako bi to storila, ker je jako nezaupljiv...« Zdaj sem se spomnil, da bom nocoj večerjal s tovariši v restavraciji. Sinoči sem to omenil njenemu očimu, in me je vprašal, ali se ne bi lahko udeležil naše družbe? Helena gre namreč v opero, in mora on zunaj čakati na konec predstave. Opozoril sem jo na to ugodno priliko in rekel, da bi nemara dobil priložnost priliti mu uspavalo v kavo ali pa vino. Helena je bila takoj navdušena priliti mu uspavalo v kavo ali pa vino. Helena je bila takoj navdušena za moj predlog. »Velja!« je zaklicala. »Čim bo on zaspal, boste ga vi kot najin dobri prijatelj z avtomobilom pripeljali domov. Ključe od sobe nosi vedno s seboj. Odvedli ga boste v spalnico in potem prišli v mojo sobo...«

Leon Kjöring je dvignil steklenico in jo pogledal proti luči. »Ta vaš načrt je nekoliko čuden,« je pripomnil. »Ali se vam ne zdi, da so bila slična sredstva v rabi prej v romantičnem srednjem veku kakor v naši trezni dobi?«

»A to še ni vse!« ga je prekinil Ingve. »Poslušajte, kaj me je privedlo k vam: Ko sem se že poslovil in ostal sam, sem nenadno zagledal na tleh Helenin robček. Pobral sem ga in stekel v hotel, da bi ga izročil lastnici. Toda že na stopnicah sem zaslišal glasni očimov glas in ko sem stal pred sobo, sem jasno razločil, da nisem prišel v pripravnem trenutku. Notri se je vršil neki spor, in je očim glasno klical: »Nikar se ne izgovarjaj! Dobro vem, da se me hočeš znebiti in si pripravljena me tudi umoriti!« — Nato nisem hotel naprej poslušati, temveč sem takoj pohitel k vam po nasvet. Ali ni vsa zgodba preveč skrivnostna?«

»Seveda,« mu je pritrdil Kjöring. »Počakajte trenotek, da stopim v laboratorij. Preiskati moram to sredstvo.«

Deset minut pozneje se je povrnil in mladeniču izročil steklenico.

»Vsebuje močno, a nekvarno uspavalo,« je pojasnil. »Z mirno vestjo ga boste lahko porabili... A zadeva je vendar čudna. Pravite, da ne sme pastorka nikamor brez očima? Morebiti so vmes katerikoli denarni računi, če varuje očim hčerkino premoženje do njene polnoletnosti?«

»Mogoče,« je odgovoril mladenič, »čeprav še nisem na to mislil. O priliki jo bom vprašal. Pozabil sem vam povedati, da je njeno ime Helena Dufour. Čudno se mi je zdelo, da se prav tako piše tudi njen očim. Pravila mi je, da sta bila njen očim in pravi oče — bratranca.«

Kjöring je zabeležil naslov Dufourovega hotela, in mladenič se je poslovil.

* * *

Ob določeni uri je prišel Ingve Marks v restavracijo Royal, kjer je že bila zbrana vsa njegova družba razen Dufoura. Slednji se je prikazal šele kakih deset minut pozneje in sicer v spremstvu nekega nepoznanega starejšega gospoda. »Oprostite mojo zamudo,« je rekel, »a slučajno se je pri meni po dolgih letih oglasil star prijatelj in sem si dovolil ga pripeljati v družbo, da ne bi ostal sam v tujem mestu.«

Predstavil je vsem dr. Molleta, priletnega, močno osivelega gospoda z nervoznim, živahnim obrazom. Novi gost je govoril švedščino z izrazitim tujim naglasom in pripomnil, da je slučajno zvedel prijateljev naslov v Stokholmu, kamor je prišel za nekaj dni v poslovnih zadevah.

Ingve ni bil posebno vesel tega obiska. Mislil je samo na uspavalo, ki ga je hotel podtakniti Dufouru, in se bal, da mu ne bi dr. Mollet pokvaril načrta. Morebiti je slutil Dufour o načrtu? A dr. Mollet je bil nad vse prijeten družabnik, in mladenič se je kmalu nasmehnil lastnim dvomom.

Ko je prišel na koncu večerje na mizo vroč grog, se je posrečilo Ingveju, da je popolnoma neopaženo izpraznil stekleničico v Dufourjev kozarec. Trenutek pozneje je opazoval, kako je ta popolnoma mirno posrkal pijačo. Napeto je zdaj pričakoval, ako bo uspavalo učinkovalo? (Dalje prih. nedeljo.)

Frtaučku Gustl ma beseda

Astu, kua u prou za prou zdej iz Japupičevem paviljonam tam pud Tibuli? Živ krst m na ve nč gvišnga puvedat. Tist, ke zdej Iblana štimaja in ja mudernizira-ja, ga čja na usaka viža škartirat, na tist krej pa pustaut en tak paviljon, ke more bt za moške pusebi in za ženske pusebi. Prauja, de je tak paviljon stukat bl putreben za nas Iblančane, ke sma bl murostarske nature, kokr pa ta, ke zdej stuji tam brez putrebe.

Jest se na take rči prou velik na zastopm. Sej glih na use tud ni treba, da b se mogu človk zastopt. Ampak tist, ke jm je za umetnast več, kokr za ta narbulš cvičk iz Gaduve peči, tist se pa čez tu gor držeja in sa hedi na mudernizatarje, de nekol tacga. Prauja, če se usi mudernizatari, kar se jh je du zdej nabral u Iblan in tist, ke uja še pršli, na glave pustauja, Jakopiču paviljon bo ustou, pa je aus.

No ja, zavle tega je prou za prou zdej vogn u streh. Mudernizatari maja ublast u rukah, pa gnarja dost, mende še preveč, kokr se vid. Tist, ke sa za Jakopiču paviljon ulečeja, maja pa sam ta velka beseda, ke nč na zaleže, pa prazn priftošl. Zdej se pa tku prec ve, kdu u zmagu. Tu je še edin dobr, de sa mudernizatari še precej pameti in preudarn lde, ke nečja, de b zavle tacga šmorna, kokr je Jakupiču paviljon, pršlu še nazadne du kakšne meščanske vojske in de b se lde med saba klal, strelal in pubijal, kokr se u Indiji zavle suli. Tu je res dobr. Zatu sa tud pustl Jakupiču paviljon, de še dons stuji tam, kjer je stavu du zdej. Ampak en druh knif sa pugruntal: Pred paviljon sa nasadl tulk dreuja in tku, de še polske miš na uja mogle du nega. Če še tu na u zalegl in če uja Iblančani še use glih notr tišal, kedr u spet kašna razstava, kokr maja Iblančani že ud nekdej navada, uja pa še budeča žica ukul paviljona napelal. Ni hudiman, de b Iblančanu na udvadl glih notr drejn delat, ke je pud Tibuli pousod dost prustora.

Jest sm še zmeri reku, de z našm mudernizatarjem ni dobr češn zobat. Te sa t nafrigan. Če maja kerga hišnga pusestnka na cug, pa mu kar kašn kumfin pred urata pustauja, pa s pumagi, če s morš. Če dost jezek bruseš, t pa še bajta pudereja in prauja, de nucaja prostar za nova cesta.

Vite, iz Zvejzda je glih tku. Iblančani, pusebn penzjunisti, sa bli strašn hedi in razburjeu, ke se je guvurl, de uja usa Zvejzda pusekal in same kumfine namest dreuja pustaul, de na u tku prazn in dougačasn. Mejčkn je mankal, de se ni kri prelivala.

Mudernizatari sa pa modr lde in jm ni, de b krajnska kri tekla po iblanskeh kanalch. Pa sa sklenil, de nej Zvejzda ustane kokr je. In tku sa Iblančane pumirl in jh pustl, de še naprej u Zvejzd pu klupeh zdehaja. Kar na tihem, de živa duša na ve, sa pa naročl naraunast iz Italije dva taužent kauk. Kauke, kokr m je edn zaupa puvedu, sa že na pot in jh usak dan prčakujeja. Kokr uja kauke tle, pa jh uja spustl u Zvajzda. Ute vidl, kua u pol. Še na kulench in s pouzdignenem rukam uja Iblančani mudernizatarje prusil, de nej hitr tista Zvejzda pusekaja. Iblančani že veja, kua znaja kauke delat. Če na veja, nej pa gespuda Krapeža prašaja, ke jh je mogu cele nuči strelat, de mu nisa vs kufe pupackale in gostu pregnale. Zdej pa pumislte: dva taužent kauk! Tu bo packarije! F. G.

Za potovalno sezono
kovčki in torbice
v največji izberi po najniž. ceni priporoča
J. Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Glazbila za vse!
Violine . . . . od Din 89·—
Kitare . . . . . od Din 199·—
Trombe . . . . od Din 486·—
Harmonike . . od Din 85·—
Kromatične in klavirske harmonike, jazz instrumenti
Zahtevajte veliki brezplačni **CENIK** od
največje in najcenejše pošlj. tv. glazbil Jugoslavije
MEINEL & HEROLD
Tovarna glazbil in harmonik
Prod. podr. Maribor št. 102
Brezplačen pouk v sviranju. Navodila v ceniku.

Redna stolica
lahka in naravna, brez bolečin in driske, se doseže z uporabo staroznanih
KROGLJIC IZ KRVAVINE.
Domača cascara. To izvrstno domače sredstvo čisti želodec, urejuje stolico, zmanjšuje lenost in natrpanost črev. Cena škatljice močnejših 12 Din, cena škatljice slabših 10 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena **Kaptolska lekarna sv. Marije**, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačičev trg 20. Dobiva se v vseh lekarnah.

Modni kamgarn, sportni ševjot, ZA FINE OBLEKE.
Velika izbira, ugodne cene.
R. Miklauc - Pri Škofu
Ljubljana

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

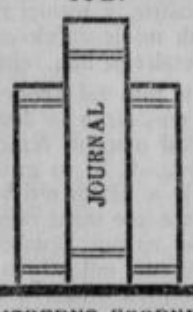

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Najboljši šivalni stroji in kolesa „Adler" - „Gritzner"
švicarski pletilni stroj **„Dubied"** za dom, obrt in industrijo edino le pri

JOS. PETELINC
Ljubljana — Telefon 2913
Elegantna oprema, neprekosljiv materijal!
Novost!
Šivalni stroj kot damska pisalna miza.
Nizke cene! Tudi na obroke!

Tudi letos so na prvem mestu francoska kolesa

Prvovrstni izdelek in materijal. Najlažji tek.
Cene brez konkurence!
VIKTOR BOHINEC - LJUBLJANA
Dunajska cesta 21 Cenikibrezplačno!

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Inserirajte v „Slov. listu!"

Blago za ženske obleke
svileno, volneno in perilno, zadnje novosti velika izbira in znano solidne cene
R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU"
LJUBLJANA

Vreče. Kdor rabi vreče **kupi jih najceneje** pri tvrdki:
Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Ogledala
seh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno lesnato alabaster itd.
Spectrum d. d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Cement trboveljski in dalmatinski
v juta in papirnatih vrečah, nadalje vseh vrst **umetna gnojila** za spomladansko gnojenje, **oves, detelje** in **travna semena** dobite najceneje pri
Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349.

Koroško. Okolica Beljak — Baško jezero. 20 minut od jezera v lepem gozdnatem kraju, z zvezami na vse strani penzijon-gostilna Agnes Puschnig, Ratnitz, Post Faak am See. Cena- za junij—september 6 S, za julij-avgust 7·50 S

Službe iščejo

Deklica
stara 17 let z meščansko šolo, dobrih staršev, bi šla kot učenka v trgovino, do katere ima največje veselje — tudi na deželo. Ponudbe na upr. pod »Pridna in poštena« št. 5240.

Iščem službo
vratarja, nočnega čuvaja, skladiščnika ali kaj sličnega. Če treba položim tudi kavcijo do 20.000 D. Nastop takoj. Naslov pod št. 5227.

Krojaški pomočnik
pošten, trezen in marljiv, išče stalno mesto. Naslov v upravi pod št. 5208.

Služkinja
z dobrimi in dolgoletnimi spričevali želi spremeniti službo. Vajena je gospodinjstva, kuhanja, čiščenja sob, pranja perila in dela na vrtu. Gre najrajše v župnišče ali h krščanski hiši. Naslov v upravi pod št. 5334.

Mlinar
z dobrimi spričevali, vojaščine prost, vešč vseh popravil, išče službo. Najrajši grem v valjčni mlin. Ponudbe na upravo lista pod »Nekadilec« št. 5279.

Trgovska pomočnica
začetnica želi mesta. — Naslov pove uprava pod št. 5288.

Oskrbnik-ekonom
z večletno prakso, išče službo na veleposestvu. Gre [illegible] kletar, ali gozdni čuvaj. - Naslov v upravi pod št. 5269.

Inteligen. gospodična
z večletnim spričevalom, izurjena v gospodinjstvu, šivanju in vzgoji otrok, želi spremeniti mesto. - Gre k otrokom brez matere ali prevzame kako drugo samostojno mesto. Ponudbe na upravo pod »Dobra hiša«.

Mladenič
vojaščine prost, iz dobre kmečke družine, želi stalne službe pri kakem trgovcu ali obrtniku ali njima sličnem. - Nastopi lahko takoj. - Naslov v upravi pod št. 5197.

Trgovska pomočnica
začetnica, izurjena v manufakturi in specerijski stroki, išče službo v trgu ali vasi. Gre za manjšo plačo. Pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Zvesta« na upravo.

200 Din dam
onemu, ki mi preskrbi mesto pri znancih ali sorodnikih v Nemčiji ali v Avstriji, za dobo par mesecev, kjer bi bival, da bi se bolj priučil nemščine. Vso odškodnino plačam že v naprej. Delal bi tudi vsako najpriprostejše delo. Resne ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod »Fant star 22 let« št. 5213.

Natakarica
poštena in solidna, z večletno prakso, želi mesta v pošteni gostilni ali kavarni. Ponudbe pod značko »Solidna« na upravo.

Kuharica
starejša oseba, izvežbana v kuhinjski stroki, se priporoča cenj. gosp. novomašnikom ali za podobne slavnosti. Naslov v upravi pod št. 5191.

Trezen šofer
z večletno prakso, izprašan mehanik, išče nameščenja. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi pod št. 5251.

Iščem službo
v kaki pisarni ev. sprejmem tudi mesto vzgojiteljice k otrokom. Ponudbe na upravo pod »Zmožna«.

Službo dobe

Kuharico
popolnoma samostojno, katera naj bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejmem takoj. Vprašati v upravi pod št. 5217.

Učenca
pridnega, dobrega računarja, sprejme trgovina mešanega blaga C. Resman, Florijanska ul. 22.

Dekle in hlapca
pridna in poštena, takoj sprejmem v bližini Ljubljane. Plača po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 5075.

Modistinja
spretna, samostojna moč dobi stalno nameščenje v modnem salonu »Chic« Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Vajenca
za kamnoseško obrt takoj sprejme Karol Novak, »kamnoseški mojster v Št. Vidu pri Ljubljani. Oskrba v hiši.

Učenko
za strojno pletenje takoj sprejme — Virt Marija, Trebnje.

Vajenca
zdravega, močnega, poštenih staršev, sprejmem za mesarsko obrt. Učna doba 3 leta. — Hudnik Franc, Ježica 15.

Čevljarski pomočnik
za finejša dela in šivano, se sprejme za stalno z vso oskrbo v hiši. — Travnik — Trebnje.

Pošteno dekle
ki zna navadno kuhati in je natančna v sobah in pri perilu, sprejmem v trajno službo. - Ponudbe pod ‚Otroka šoloobvezna'.

NEKAJ ŽEBLJARJEV
dobi trajno delo pri ročnem izdelovanju žebljev za čevljarje pri Grenacher's Erben, Eisenwarenfabrik, Etzgen, Švica.

Iščem osebo
z gostilniško pravico. — Ponudbe pod »Takoj« na upravo »Slovenca«.

Kroj. pomočnika
sprejme Ivan Mrak, mod. krojaštvo, Ljubljana, Cerkvena ul. 19.

Absolvent
5 realke želi primernega nameščenja. Ponudbe pod »Takoj« na upravo lista.

Učenca
za krojaško obrt sprejmem. Stanovanje in hrana po dogovoru. - Leopold Kolman, damsko in moško krojaštvo, Bled.

Krojaškega vajenca
takoj sprejmem. Naslov v upravi pod štev. 5294.

Trgovka
katera poseduje obrtni list oziroma spričevala, se sprejme takoj v že vpeljano trgovino v zdravem večjem kraju na Gorenjskem. — Odnosno se da trgovina tudi v najem. - Cenjene ponudbe pod zn. »Kinlog« 5265 na upravo.

Dekle
se išče za vsa hišna opravila, katera je služila deli časa v boljših hišah. Biti mora poštena, zdrava in pridna. Naslov: Trgovina Rebec, Litija.

Kuharico
prvovrstno, katera opravlja tudi druga domača dela, sprejme takoj Slavka Božič, Kranj.

Kavarniški natakar
se sprejme. Ponudbe na: Kavarno »Slon«.

Solidno gospodično
sprejmem kot sostanovalko v centrumu mesta. Točen naslov v upravi lista pod št. 5341.

Kmečko dekle
pošteno, zdravo in močno sprejme tovarna Klemenc, Vič.

Perico na dom
sprejme — tovarna Klemenc, Vič.

Čevljarskega vaj...
iščem. Oskrba v hiši. — Anton Lampič, Št. Vid 68, p. Ljubljana.

Kuharico
ki je bila več let v odlični hiši, sprejmem v zelo dobro hišo. Plača Din 500. Naslov v upravi lista pod št. 5317.

Denar

Družabnika
solidnega (strokovnjaka) z nekaj kapitala se sprejme v svrho povečanja čevljarske delavnice, odnosno ustanovitve družbe. Ponudbe na upravo lista pod »Eksistenca« št. 5343.

Zaslužek

Zastopnike
akviziterje za obisk privatnih strank išče denarni zavod. Seriozne ponudbe prosimo na upravo pod »Osigurana štednja«.

2500 dinarjev
zaslužite najmanj mesečno, če obiskujete v Vašem okolišu ljudi! — Tovarna Vega, Ljubljana, poštni predal 307. — Priložite znamko za odgovor!

Okrajne zastopnike
za vse sreze sprejmemo, sposobne tudi proti fiksni plači. Pripravno za penzionirane orožnike, učitelje itd. Ponudbe na: Union zavaroval. družba Ljubljana, Miklošičeva c. št. 7/III.

Ženitbe

Semski mizar
želi poročiti mlado dekle na deželi. Ponudbe s sliko na upravo pod »Pšata«.

Pouk

Šoferska šola
oblastveno koncesijonirana, I. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31, ne daleč od kolodvorov.

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj!

Ako potrebujete
dobrega instruktorja, risarja, prevajalca itd., se obrnite na naslov: Akademski urad dela, Ljubljana, univerza, ki Vam pošlje takoj kvalificirano in zanesljivo moč.

Objave

Preklic!
Podpisana Bajt Jakob in Frančiška na Primskovem, preklicujeva žaljivke izrečene dne 10. aprila 1931 proti Prek Karmeli na Primskovem in se ji zahvaljujeva za odstop od tožbe.

Preklic
Podpisani preklicujem žaljivke, izgovorjene proti Antonu Založniku v Notr. Goricah. — Naglič F. Plešivica.

Preklic
Dobnikar Marija, posestnica iz Rakovnika št. 13, preklicujem vse žaljivke in obrekovanja, ki sem jih o Veber Frančiški, pos. hčeri iz Sp. Senice, raznašala, in jih obžalujem, zahvaljujoča se ji, da je odstopila od kazenskega pregona.

Preklic
Podpisani se zahvaljujem gosp. šol. uprav. Zvanu v Komendi, da je odstopil od tožbe proti meni, ker sem ga obdolžil z izmišljenimi besedami. Alojzij Jenko, Klanec.

Preklic
Podpisani obžalujem, da sem govoril razžaljivo o gosp. šol. uprav. Zvanu v Komendi in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. M. Kos, Komenda.

Stanovanja

Letoviščarske sobe
s kuhinjo se oddajo v najem na Gorenjskem, za dva ali tri mesece. Cena po dogovoru. Naslov v upravi pod št. 4528.

Na Jesenicah
iščem štirisobno stanovanje s pritiklinami. — Dr. Stempihar.

Stanovanje
4 sobe v I. nadstr. in poslov. prostori 3 sobe se odda s 1. avgustom 1931. Pojasnila Aleksandrova 5, pri hišniku.

Lepa soba
opremljena, s parketom, električno razsvetljavo in poseb. vhodom se odda solidni osebi. Naslov v upravi pod št. 5352.

Prazno sobo
s štedilnikom iščem. Šla bi tudi kot hišnica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5282.

Lepo stanovanje
v I. nadstropju, z dvema balkonoma, obstoječe iz dveh parketiranih sob in kuhinje, z vsemi pritiklinami, oddam mirni stranki s 1. junijem ali julijem v novi vili blizu nove cerkve v Šiški. - Ogleda se vsak dan od 17—18 ure. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5283.

Udobna stanovanja
letoviščarska — v bližini Ljubljane, se oddajo po zmerni ceni. — Ugodne avtobusne in železniške zveze. Lepa lega, voda za kopanje v neposredni bližini. Naslov se poizve v upravi pod »Letovišče« št. 5262.

Malo sobico
preprosto oddam gospodu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5336.

Soba
se odda s 1. junijem. — Pod Rožnik 1/I.

Lepa soba
opremljena, s souporabo kopalnice v bližini nove remize v Zg. Šiški se odda boljši solidni osebi. Naslov pove uprava lista pod št. 5346.

Soba
se odda takoj. Val. Vodnikova 36, Zelena jama, Debelec Anton.

Prazno sobo
mesečno, oddam s prvim junijem v centrumu mesta proti mesečni najemnini 400 Din. Naslov v upravi pod št. 5349.

Vnajem

Hišo
dvostanovanjsko (6 sob, 2 kuhinji, 4 kleti, pritikline, vodvod) z velikim vrtom in v lepi legi sredi vasi v občini Rakek (20 minut od postaje), oddam v najem za daljši rok. Ponudbe na upravo lista pod »Točen plačnik« štev. 4942.

Velika kavarna
in restavracija, zelo dobro idoča, se odda v večjem prometnem mestu Slovenije takoj v najem. Ponudbe pod »Ugodni pogoji« št. 4891 na upravo.

Trgovski lokal
opremljen, brez zaloge, na prometni točki v malem trgu Štajerske, pripraven za samca - začetnika, se takoj odda v najem pod ugodnimi pogoji. Oskrba v hiši. Dopisi se pošiljajo na upr. pod »Dobra postojanka« št. 5280.

Trgovski lokal
s stanovanjem se odda z junijem v bližini nove tramvajske remize. - Več se poizve v upravi pod št. 5266.

Trgovski lokal
skladišče, stanovanje, ob južni železnici blizu Celja, s prevzemom nekaj blaga, se takoj ugodno odda v najem. Ponudbe poslati pod »Dober prostor« št. 4906 na upravo.

Trgovski lokal
večji, se odda v stavbi »Viktoria«, na Aleksandr. cesti ob Ljublj. Kreditni banki, v mezzaninu pa pisarna obstoječa iz 3 sob. Vprašati pri F. Kambič, Poljanska c. 18.

Mlekarna
se odda na perifer. mesta. Naslov pove uprava lista pod št. 5345.

Posestva

Enodružinsko hišo
z vrtom se takoj proda za 26.000 Din. 2 sobi, kuhinja in pritikline. Krita je z opeko. Potrebno samo 10.000 Din. Avgust Fabjančič, Senovo Rajhenburg.

Lepo posestvo
v Zamostecu št. 10, tik ob cesti, pol ure od postaje Zlebič, naprodaj. — Poizve se: Gor. Laze 5, Sodražica.

Mlin
na turbino s gozdi, travniki in njivami v izmeri 30 oralov z vzklicno ceno Din 250.000, — v bližini Medvod, naprodaj. - Ponudbe pod »Mlin« na upr.

Travnik
s sladko travo, 1 do 2 orala v občini Vič, Brezovica ali Dobrova se kupi ali vzame v najem. Ponudbe na upravo lista pod »Travnik« št. 5340.

Zemljišče
vogaljno, 1000 m², lega solnčna za Bežigradom, se proda. Naslov v upr. pod št. 5258.

Enodružinsko hišo
s sadnim vrtom prodam za 65.000 Din. - Anton Mazovec, Kamnik - Zaprice 30.

Ugodni nakup
Prodam v bližini Brežic, približno pol km, malo posestvo obstoječe iz hiše vrta ter njive, jako prikladno za penzijoniste, po zelo nizki ceni. Josip Radanovič, Brežice.

Hiša
v najboljem stanju, blizu železniške postaje, ob gl. cesti v prometnem kraju prikladna za obrtnika ali vpokojenca se proda za ceno Din 20.000. Pojasnila daje Franc Bratuša, mesar, Kostrivnica, p. Podplat.

Več stavbnih parcel
na krasni legi v D. M. v Polju naprodaj. Naslov v upravi pod št. 5331.

Nova hiša
štiri stanovanjska, davka prosta, se proda pod zelo ugodnimi pogoji. - Moste, Val. Vodnikova ul. št. 8. (Zelena jama.)

Parcelo
ograjeno 333 m², prodam po nizki ceni. Kodeljevo, Slomškova 4.

Manjše posestvo
bremen prosto se proda iz proste roke najvišjemu ponudniku. - Posestvo se nahaja pri Sv. Duhu, obč. Stara Loka in je oddaljeno 10 minut od kolodvora Škofja Loka. Ponudbe je poslati do 25. maja 1931 lastniku Jan. Potočniku, Stara Loka 25.

Hiša v Kranju
pritlična, 5 sob, vrt — se proda. Pojasnila daje Ciril Štefe, trgovec z meš. blagom, Kranj.

Lepo zemljišče
s hišo, velikost do 9000 m² Zaloška cesta - Moste, primerno tudi za večjega obrtnika, poceni proda - Franja Snoj, Ljubljana, Prešernova ul. 30.

Proda se posestvo
v Vogričevcih št. 36 (st. 42), p. Ljutomer, obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopij, sadovnjaka, njiv, travnikov in gozda. - Ta zemljišča merijo skupaj 7 oralov 787 kvadr. sežnjev ter so, razen gozda, popolnoma zaokrožena okoli doma. Cena 75.000 Din, odnosno po dogovoru. - Vse natančneje se izve v pisarni g. Josipa Žmavca, odvetnika v Ljutomeru.

Vinograd. posestvo
vojvodinje Arenberg v Presiki pri Ljutomeru, 10 ha (5 ha prvovrstnih vinogradov), gosposka hiša z več gospodar. poslopji, inventar, naprodaj celotno ali v kosih, tudi deli vinogradov in gozdov pri Radencih. - Vprašati pri dr. Benkoviču, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2, ali pri notarju Požunu v Gornji Radgoni.

MLIN
na stalni vodi, dva tečaja, tri orale zemlje, sadonosnik, travnik, njiva, ugodno naprodaj. Na pisma se ne ozira. Izstopna postaja Pragersko. - Ivan Bezjak, Leskovec.

Zaradi nesreče inventurna odprodaja
manufakturnega in konfekcijskega blaga po globoko znižanih cenah. — Se vljudno priporoča
Marija Rogelj, Sv. Petra cesta št. 26 Ljubljana

Stavbna parcela
(sedaj sadni vrt ca. 70 dreves) pri Žirovnici, tik glavne ceste, eno uro od Bleda, naprodaj. Pojasnila daje Štefelin Valentin, Sp. Lipnica 12, Kamna gorica.

Posestvo
obstoječe iz 28 ha njiv, travnikov in prvovrstnega gozda se vsled pomanjkanja moči takoj proda. Lega lepa, poslopje v jako dobrem stanju oddaljena je 1 uro od postaje Zidani most ali iz Radeč. Naslov v upravi lista pod št. 5309.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Šelenburgova ulica 6, II. nadstr.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

1 kuh. kredenca
2 postelji, 2 omari, par stolov, — je naprodaj v Šiški, Knezova 35 pritl.

Spalnice
iz trdega lesa, lepo polirane, kupite že po Din 4.200. — Ne zamudite ugodne prilike. Za malenkostno ceno odpremim pohištvo na dom ali na bližnji kolodvor. Ogleda se pri Josip Štolfa, str. mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica. Avto zveza od Figovca z Adamičevim avtobusom.

Kompletno pletilstvo
z 11 različnimi stroji se takoj proda. Pismene ponudbe pod »Pletilstvo«, na upravo lista.

Kočija
dobro ohranjena poceni naprodaj. - Naslov pod št. 5155.

Pletilni stroj
(achtschloß No. 9), malo rabljen, skoraj nov se ugodno proda. Poizve se v upravi pod št. 4469.

Kolesa
na 12mesečna odplačila! »Tovarna koles«, Ljubljana, Poštni predal 307.

Prodam
jermenice 1—1.80 m visoke; lite cevi ⌀ 100—130 mm; vodne in parne ventile ⌀ 100—130 mm; vodne sesalke; vodne rezervoarje 2.50×2.50 m; stabilni stroj 80 HP; ca. 1200 m poljskih tračnic z vagoneti in hašpelnom, razne traverze, stara zidna in strešna opeka. Naslov v upravi pod 4922.

Stroj
z 400 ploščami za izdelovanje najboljših cementnih strešnikov prodam. - Naslov v upravi lista pod št. 5129.

Čevljarji, pozor!
Prave vzorce in gornje dele dobite pri Karlu Blatniku, Ljubljana, Hrenova ulica 20.

Premog, drva, koks
prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta štev. 16. Tel. 33-13.

Štedilnik
s cevjo in kolenom, ves železen, stoječ z 3 obroči, v dobrem stanju ugodno proda Franc Iskra, Vič 16.

Pletilne stroje
vseh številk, na enoinpolletno odplačevanje! - »Persson«, Ljubljana — Poštni predal 307.

Puhasto perje
čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIĆ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Štedilnik
velik, železen, se poceni proda. — Domžale, Bistriška 4.

Košnja
2 travnikov se proda. — Poizve se: Hotel Soča v Ljubljani.

Palma
zelo lepa, približno 2 m visoka se proda po ugodni ceni. Naslov pove uprava pod štev. 5333.

Gasilski voz
za 16 oseb se po ugodni ceni proda. Franc Iskra, Vič 16.

Koleselj
in kočijo, vse v dobrem stanju, po ugodni ceni proda Franc Iskra sedlar, Vič 16.

Za valenje
gosja in račja jajca, sveža, češke pasme, oddajam vsak dan. Premrl, Galjevica, Ljubljana.

Drehstrom generator
220/380 V. 51 PS Siemens Schuckert kompleten z aparatom in marmorno ploščo. Elektromotor 32 PS 220/380 V., kompleten vse popolnoma novo poceni proda Elektopoduzeće Josip Mervar, Zagreb, Vlaška 68 a.

Aparat
za trajno ondulacijo poceni proda M. Trabi, elektro-mehanična delavnica, Maribor, Vodnikov trg.

Vrtnarji, posestniki!
Prvovrstno šoto (Hochmoor Torfmull) za izboljšanje vrtne zemlje nudi po najnižji ceni »Javna skladišča nasl., Celje.

Stroj
za izdelovanje dvojno zarezanega cement. strešnika, z 250 železnimi podlogami in stelažami, še v dobrem stanju, po nizki ceni prodam, tudi na obroke, ali dam v najem. - L. Rotar, Brod, p. Novo-mesto.

Triecevni radio
aparat po četrtinski ceni in čebelnjak z različnimi panji se proda. Vprašati pri Ivan Rudolf, čebelar, Orehova vas, p. Slivnica pri Mariboru.

Dobro idoča **trgovina** z mešanim blagom na prometni točki na Štajerskem radi bolezni naprodaj. Ponudbe na upravo pod štev. 5248.

Priporočamo

izredno poceni

Blago za obleko in kompletno podlogo:

Sportni-mode ševiot
3 m blaga in celotna podloga za .... **Din 298·-**
Modni polkamgarn, kupon
3 m in kompletna podloga za .... **Din 445·-**
Modni čisti kamgarn, kupon
3 m in kompletna podloga .... **Din 575·-**

Velika izbira — priznano dobro blago!

Pri takojšnem plačilu popust — sicer plačilne ugodnosti!

Specielna trgovina sukna in krojaških potrebščin

Novak - Ljubljana

Kongresni trg štev. 15. Nasproti nunske cerkve

Domače ognjišče

Za naše zdravje

Utrjevanje z vodo

je v primeri z zračnim bolj mnogostransko in močnejše, ker se da uporabljati na raznovrstne načine in ker vpliva voda na kožo kot boljši prevodnik toplote izdatnejše od zraka. Sicer pa je vpliv vode navadno spremljan in ojačen tudi po traku.

Voda ni več »velika moda«, kakor je bila pred vojno. Živimo v znamenju sporta, voda kot sportno sredstvo je močno cenjeno; tudi v higienske svrhe za čiščenje in kopanje je čezdalje bolj v rabi, v zdravilne in utrjevalne namene pa vporaba vode pojema. Edino zdravilišče z mrzlo vodo na našem ozemlju je po vojni propadlo, drugega pa nimamo še v vsej Jugoslaviji. In vendar je **mrzla voda**, to je prirodna voda, kakršno jo dobivamo iz studencev, vodnjakov, vodovodov in jo kot tako rabimo brez dodatkov, brez umetnega segrevanja, ali pa voda v potokih, rekah in jezerih ali v morju, odlično sredstvo za utrjevanje našega telesa.

Vodila za utrjevanje z vodo so bistveno ista kakor za utrjevanje z zrakom. Nikdar ne rabi vode, ko te zebe, marveč glej, da se pred vporabo vode segreješ, najbolje z gibanjem! Ko se ti prvi prijetni odziv telesa na mrzlo vodo začne preobračati v nasprotje, ali ko opaziš na otroku, da mu prej živordeča koža pomodreva, jenjaj z vporabo vode, posuši kožo z brisačo in jo teri (ali drgni), da ostane topla in rdeča! Ne pretiravaj, zlasti ne izprva, ne glede trajanja ne glede topline, začenjaj s kratkim vporabljanjem ne premrzle vode. (Vodo imenujemo vročo pri 40° C ali više, toplo pri 35—40° C, mlačno pri 28—34° C, hladno pri 20—28° C, mrzlo izpod 20° C.)

Različni so načini utrjevanja z vodo, vsakdo si lahko po svojih razmerah in potrebah izbere tisti način, ki mu najbolj prija, tistega pa naj smotrno goji, da mu bo telo zanesljivo in trajno zavarovano proti prehladnim motnjam.

Preglejmo najbolj običajne in lahko izvršljive načine vodne vporabe za utrjevanje!

Umivanje je pač najenostavnejše; skleda z vodo, umivalna goba ali še bolje krpa, ki se da dobro izprati, in brisača so potrebne priprave. Umij si, kar se da na hitro, vse telo najprej z mlačno, ko si se do dobra privadil, s hladnejšo in kasneje z mrzlo vodo. Enkratno umivanje na dan zadošča; ali napraviš to zvečer, ko se slečeš ali zjutraj, predno se oblečeš, je skoraj enake vrednosti, po večernem umivanju spiš morda bolje, po jutranjem se počutiš bolj svežega podnevi.

Pršenje se da tudi malone povsod upotrebljati. Kjer ni kopalnice s prho, priključene na vodovod, se da obesiti v pralnici ali drugem takem prostoru posoda s pršilno rožo, kakršno zna napraviti vsak klepar, za silo je dobra tudi kangla, kakor jo rabimo za zalivanje na vrtu. Za opršenje treba odrastlemu človeku vsaj 10 l vode, ki naj bo izprva mlačna, kasneje in stopnjema čezdalje hladnejša. Pršenje pomeni v primeri z umivanjem že močnejši dražljaj na telo in je za utrjevanje bolj učinkovito.

Polivanje ali oblivanje se bistveno ne razlikuje od pršenja, močan curek vpliva tudi kot mehaničen dražljaj.

Mimogrede bodi omenjeno ob tej priliki, nakar se vobče premalo pazi, da treba vsako (čistilno) toplo kopel ali pršno kopel ali sploh vporabo toplote **zaključiti z mlačnim ali še bolje hladnim polivom ali pršenjem**, če se hočemo prenaglemu shlajenju ognifi.

Kopanje v utrjevalne namene je tudi mnogovrstno, največkrat se rabita **»polna« kopel** in kopel za noge. **Kopel za noge** je priporočljiva posebno onim, ki imajo »večen« nahod in noge ponavadi mrzle. Zvečer naj vtaknejo noge, ki so jih prej segreli s hojo, v mrzlo vodo in jih v nji drže, dokler traja prvi ugodni odziv, potem naj si jih dobro posuše in odrgnejo z brisačo in nato zlezejo pod odejo in noge dobro pokrijejo. Ta kopel se da s pridom napraviti tudi zjutraj, da človek stopi s postelje kar v pripravljeno posodo z vodo, ki je stala v sobi čez noč. Posušenje in odrgnenje treba zlasti izprva opraviti temeljito, kasneje se koža sama tako privadi, da se odziva močno in da se ne prehladimo, tudi če si obujemo vlažno nogo.

Glede »polne« kopeli se ravnaj vsak po svojih razmerah. Neki moj mladoletni prijatelj je na koncu svojih študij pričel resno bolehati, vse je kazalo, da ga v kratkem pobere jetika, ki je končala že več njegovih svojcev. Po nasvetu nekega zdravnika se je začel prijatelj utrjevati s kopanjem poleti; vsak dan in ob vsakem vremenu je šel opoldne iz pisarne naravnost v kopališče, skočil v Ljubljanico (kasneje v Krko, ko je prišel v Novo mesto službovat), plaval nekaj minut, nato se oblekel in šel obedovat. Te svoje navade se je vztrajno držal tudi jeseni in vso zimo. Ko je Krka zamrznila, si je dal razbiti toliko ledu, da je mogel v vodo. Ljudje so se mu smejali, a še bolj se je smejal on samemu sebi, zakaj iz šibkega in vitkega mladeniča je postal v kratkih letih močan hrust, ki še zdaj živi in dela kot mož jeklenega zdravja.

Tudi **bredenje** po potoku ali ob reki ali jezeru vlegne koga utrditi, ako ga izvaja smotrno in vztrajno. **Bos hoditi po rosni travi ali po slani** ali po mehkem **snegu** je prijetno in zabavno utrjevanje, ki pride v poštev izven gosto obljudenih krajev.

Marsikdo bo morda pogrešal v tem sestavku marsičesa, kar se navadno druži s pojmom zdravljenja z vodo, zato pripominjam, da sem hotel podati splošne vidike le o utrjevanju, ne pa zdravljenju z vodo.

Nasveti

Močna živčna razrvanost se da pri pametnem človeku izboljšati in tudi ozdraviti. Pravim pameten človek zato, ker mora človek pri zdravljenju sodelovati, torej resno se sam truditi, da se mu uporni živci pokore. Sevé, težko delo, slaba hrana in nevšečne družinske razmere vplivajo kvarno, toda te zadeve ne spadajo v zdravniško obravnavanje. Lani je izdala Mohorjeva družba knjigo, ki je v njej opisana te vrste bolezen. Pristavljam, da če bi jaz, ki sem preživel že lepše čase od današnjih, začel razglabljati, zakaj se mi godi slabše, zakaj se drugim godi boljše ko meni in bi se radi tega žalostil ali jezil nase, na druge ali na usodo, pa bi bil kmalu bolan. Tako pa pravim: Hvala Bogu, da je še tako, ker bi bilo lahko še hujše, kakor je, žal, mnogim okoli mene!

Doječa žena redno nima perila in navadno med rednim dojenjem ne zarosi. Ako ima še bolečine v križu, treba zdravniškega pregleda in njegove pomoči.

Srbeči spuščaj na presredku in v dimljah je različnega izvora in različne narave, zato se zdravi različno. Morda je vzrok potenje, morda živalce (ne toliko garje kakor posebna vrsta uši), morda kaj drugega, kar more ugotoviti samo zdravnik. Neimovitim je ambulatorij v splošni bolnišnici na razpolago.

Sifila je šiba, ki tepe človeka in njegovo družino še čez desetletja. Ko so se pojavili znaki »sušenja« hrbtnega mozga in možganov samih, se da včasih nadaljnji razvoj bolezni ustaviti z cepljenjem malarije ali kake druge vnetne bolezni ali pa snovi, ki povzročajo vročnico. Tako zdravljenje se da izvesti le v bolnišnici ali sanatoriju, kjer je bolnik stalno pod zdravniškim nadzorstvom. — Zdravljenje ljudi, ki so bili kdaj okuženi a ne nudijo znakov bolezni in je tudi njihova kri čista, to je brez posebne reakcije, je odveč, saj je bolezen ozdravna. Otroci okuženih roditeljev so navadno okuženi, če roditelja nista zares ozdravela. Zgodi se včasih, da pride otrok na svet zdrav in neokužen, ker je bila bolezen pri roditeljih v tisti dobi nekako speča in nekužna.

Pravni nasveti

Uporaba gozdne drče. F. J. C. Nad Vašim gozdom ima neki posestnik manjši gozd in je vselej prosil Vašega očeta, kadar je hotel spraviti les po Vaši drči v dolino. Po smrti pa si mejaš kar lasti pravico, da uporablja drčo brez prošnje. — Če je edinole po Vaši drči mogoče spravljati sosedu svoj les preko Vašega gozda v dolino, potem sosedu ne boste mogli braniti uporabe drče. Pač pa Vam je sosed dolžan dati primerno odškodnino. Če se sama ne pogodita, bo to odškodnino določilo okrajno glavarstvo. Če pa s tozadevno rešitvijo ne bi bili zadovoljni, smete svoj odškodninski zahtevek uveljaviti pri sodišču.

Dota. F. R. S. Oče — vdovec — je dal hčerki ob poroki le 1000 Din, češ, toliko je zapisala ranjka mati. Ali sme hčerka od očeta, ki je premožen, zahtevati še kaj? — Iz zapuščinskega spisa po pokojni materi se bo hčerka lahko točno pri sodišču informirala, kdaj in koliko ima prejeti po materi. Brez ozira na to materino dediščino pa je dolžan dati oče svoji hčeri svojemu premoženjskemu stanju primerno doto. Hči ima pravico pri sodišču nesporno (t. j. brez tožbe) uveljaviti ta zahtevek in bo po izvršenih poizvedbah sodišče določilo doto.

Zavarovanje pravic nujnih dedičev. R. S. F. Vdovec — oče treh otrok — ki je premožen, se namerava vdrugič poročiti in svoje posestvo prepisati ženi, tako da bi otroci po očetovi smrti nič ne dobili. — Oče se sme poročiti in sme tudi svoji ženi prepisati celo posestvo. Ker pa je to daritev, smejo otroci kot nujni dediči ob očetovi smrti predlagati, da se tudi to podarjeno posestvo v vrednosti ob času darovanja vpošteva v zapuščino in da se po tej celotni zapuščini določijo nujni deleži, za katere jamči obdarovana mačeha z dobljenim posestvom. V svrho zavarovanja dokazov, za določitev svojega bodočega zahtevka lahko otroci sedaj zahtevajo sodno cenitev posestva, ki ga oče podari mačehi.

Rentni davek. M. R. M. Rentni davek plačuje oseba, v katere korist je hipoteka vknjižena. V Vašem slučaju torej hčerki in ne mati. — Če bi hčerki s fingirano izjavo, češ da sta že izplačani, dosegli, da ne bi v nadalje plačevali rentnega davka, lahko to izjavo vporabi svoječasno prevzemnik in ne bi hčerkam dejansko hotel izplačati. Če bi to zahtevo hčerki uveljavljali pred sodiščem, bi se ta fingirana izjava res smatrala le za navidezno potrdilo, pač pa bi takrat zapadla davčna kazen v iznosu trikratne zatajene rentnine.

Odškodnina radi železniške nesreče. J. Č. N. v. Pred vojno ste službovali v Furlaniji. Po prevratu ste šli v Ljubljano, družina s pohištvom Vam je sledila. Na neki postaji v Furlaniji pa je obtičal Vaš vagon, kljub prošnjam ni šel dalje. Po nesreči je ta vagon z drugimi vagoni na postaji zgorel. Odškodnino ste zahtevali od direkcije južne železnice na Dunaju, ki Vam pa je prošnjo odbila, ravno tako tudi takratna ljubljanska direkcija južne železnice. Kdo je odgovoren za škodo? — Nesreča se je zgodila na ozemlju bivše Avstrije, ki je pripadlo Italiji. Na tem ozemlju so bili do leta 1928 v veljavi avstrijski civilni zakoni. Po teh zakonih pa je zastaral odškodninski zahtevek tekom treh let. Tožiti bi morali v tem roku ono železniško upravo za odškodnino, ki je v Furlaniji prevzela bivšo južno železnico. Sedaj pa je Vaš zahtevek zastaran.

Davek na prirastkarino. L. F. Lj. Prirastkarina je mestna davščina, ki se plačuje pri prodaji in nakupu nepremičnin v Ljubljani. Osnova za odmero je razlika med sedanjo prodajno in zadnjo nakupno ceno. Višina prirastkarine se določa po lestvici in koeficijentu, ki se določa sproti za vsak mesec. Stvar dogovora med kupcem in prodajalcem je, kdo da ima plačati prirastkarino.

Pravni nasveti. č qnslučajuzvtdd.-fa

Prošnja za oprostitev davkov in plačilo istih. J. R. B. Ker imate devet živih otrok, ste vložili prošnjo za oprostitev davkov. Sedaj pa ste dobili položnico za plačilo davkov na račun za leto 1931. Ali je to prav? — Ker Vaša prošnja za oprostitev še ni rešena, so vam seveda istočasno kakor drugim davkoplačevalcem, poslali položnico za nadaljnje plačilo. Če boste oproščeni, Vam bodo itak poračunali, kar ste preveč plačali. Dokler pa ne dobite obvestila o oprostitvi, morate pa svojo davčno obveznost redno dalje izvrševati.

Podpora rodbinam siromašnih vojakov. K. F. R. Zakon o ustrojstvu vojske in mornarice predpisuje, da dobivajo rodbine siromašnih obveznikov, dokler so ti v službi pri narodni vojaški sili, od svojih občinskih oblastev podporo v denarju in v naravi. Velikost te podpore odredi za vsak posebni primer s posebnim sklepom občinski odbor iz svojih sredstev.

Vstop v vojsko pred rednim naborom. J. F. D. Kako Vam je ravnati, da pridete pred rednim naborom k vojakom, smo razložili na tem mestu 3. maja t. l. Prošnje vložite ob priliki nabora za vašo občino in se takrat javite naborni komisiji.

Iztirjanje zaostale najemnine. I. I. R. Če najemnine za mlin pravočasno ne plačate, Vas najemodajalec seveda lahko toži. Na Vaš izgovor, da najemnine ne morete plačati, ker so Vam ustavili invalidnino, se sodišče ne bo oziralo in boste obsojeni na plačilo. Ko bo sodba pravomočna, Vas bo najemodajalec lahko rubil, če ne boste plačali. Tudi v tem slučaju se ne boste mogli uspešno sklicevati na pomanjkanje.

Kdaj se najemna pogodba lahko odpove? I. J. R. Če najemodajalec mlin proda, Vam bo kupec lahko odpovedal, ker najemna pogodba ni vknjižena v zemljiški knjigi.

Gnojna jama ob meji. J. K. T. Če bo sosedova gnojna jama, ki jo namerava zgraditi ob Vaši hiši, odgovarjala higijenskim zahtevam, t. j. da ne bo propuščala smradu in gnojnice, mu ne boste mogli zabraniti zgradbo iste ob Vaši hiši.

Okna v sosedovi steni. J. K. T. Ni najti razlogov, ki bi govorili proti sosedovi nameri, da napravi v svoji hiši tik ob tujem zemljišču okna.

Prehod od enega trgovskega obrta na drugega. R. G. R. Izučili ste se v trgovini z železnino in ste dovršili gremijalno šolo. Zaposleni ste že deset let kot trgovski sotrudnik v železnini, sedaj bi pa radi prevzeli trgovino z mešanim blagom na drobno. Ali je to mogoče in kako? — Da, mogoče je. Vložite prošnjo na okrajno načelstvo, da se Vam spregleda dokaz usposobljenosti za trgovino z mešanim blagom. Okrajno načelstvo bo moglo prošnji ugoditi, če imate dokaze, da ste bili najmanj pet let zaposleni v trgovini z železnino.

O patentih nismo pisali na tem mestu. Zato obrazložite, kaj bi radi zvedeli. (P. L. R.)

Jedilni listi za maj

(Dr. Krekova meščanska gospodinjska šola.)

Nedelja, dne 10. maja.

Kosilo: Obarna juha z rižem. Nadevane telečje prsi, pražen krompir, mrzla drobnjakova omaka, beluši (špargeljni), šato v ocvrtih košaricah, sadje.

Večerja: Narezek, rdeča erdkvica in črn kruh, čaj.

Ponedeljek, 11. maja.

Kosilo: Krompir v zelenjavni juhi, redkvica s presnim maslom, žličniki, glavnata solata, sadje.

Večerja: Zdrobov puding z rabarbaro.

Torek, 12. maja.

Kosilo: Ječmenčkova juha, goveji golaž in zdrobovi hlebčki, sadje.

Večerja: Spageti s paradižnikovo omako, solata.

Sreda, 13. maja.

Kosilo: Grahov jajčni sir na kostni juhi, pariški zrezki, pražen riž, beluši (špargeljni), limonov narastek.

Večerja: Zdrobov pečenjak in čežana iz rabarbare.

Četrtek, 14. maja. (Vnebohod.)

Kosilo: Špinačna juha z vlitimi rezanci, Artičoke, piška v papriki, pražen krompir, mandeljnove plošče z ledeno kavo.

Večerja: Pečen krompir s presnim maslom, obloženi kruhki z redkvico.

Petek, 15. maja.

Kosilo: Ovseni kosmiči na mleku, Špinača s posajenimi jajci, sirovi cmoki in solata.

Večerja: Makaroni s sirom, radič.

Sobota, 16. maja.

Kosilo: Juha iz črnega korena, govedina, redkvična prikuha, zmečkan krompir, strjena čokoladna krema.

Večerja: V oblicah krompir s kislim mlekom. Črn kruh in presno maslo.

Naročajte »Slovenca«!

Modne novosti

Plašč brez rokavov s cape-om. Plašč ima tričetrtinsko dolžino, je zelo lahen in dopolnuje dvostransko izdelano obleko.

Najnovejše: Velik, vezen klobuk, ki se ujema z obleko iz enake vezenine.

Modern nakit

V teku zadnjih let je bil izgubil nakit svoj pravi pomen in v modo se je vrinilo ničvredno ponarejeno okrasje, kakor je to običaj pri kulturno najnižje stoječih narodih. Sedaj se je začel uveljavljati hud odpor in v Parizu se je ustanovilo celo društvo, ki vodi boj proti steklenemu in lesenemu nakitu, proti prstanom, zapestnicam, uhanom s ponarejenimi dragulji. Namesto ponaredb nosijo sedaj poludragulje, ki so cenejši kakor diamanti, biseri, rubini itd., so pa vendar lepi in pristni. Tako se vračajo v modo tudi koralje in granate. Priljubljene so posebno dvovrstne ovratne verižice z velikimi, svetlo-rožnatimi koraljami, ki se izvrstno podado k svetlim poletnim oblekam. Take verižice so tudi dokaj drage. Cenejše so temnordeče koralje in pri brušenju odpadajoči drobci, ki so priljubljen nakit za mlade deklice. — Granate — češki rubini — so s svojo blestečo, vinsko-rdečo barvo izredno učinkovit nakit in jih uporabljajo za verižice, zapestnice in lasno okrasje. Zanimivo je spomniti, da je Elizabeta Habsburška posebno ljubila koralje in jih smatrala za srečonosne in s poezijo ožarjene.

Ali imate dober spomin?

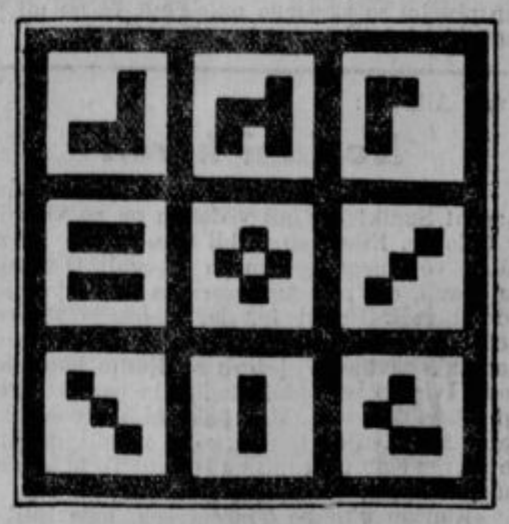

Motrite oblike na sliki dve minuti. Potem sliko pokrijte in narišite oblike po spominu. S primerjavo obeh slik morete nato ugotoviti, če imate dober ali slab spomin za oblike.

Uganka

(Rešitev »Zimskega sporta«.)

Nemožnosti na sliki so: 1. Vsi smučarji imajo smuči narobe pritrjene; 2. nobena ženska danes ne nosi dolge sportne obleke; z nižave v breg se ne more skakati s smučmi; 4. stojalo fotografičnega aparata ima samo dve nogi; pozimi se na gorah ne pasejo krave.

Kapitalisti pozor!

NOVA HIŠA, 10 let davka prosta, z devetim istanovanji, z vodovodom in elektriko, z velikim vrtom in stavbiščem, na prometni cesti v Mariboru, se proda. Potreben kapital Din 200.000.—. Vpraša se stavbeno podjetje LAŠIČ, Tržaška c. 98a, Maribor.

NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri
JOSIP PETELINC
blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Otomane
Najcenejše in najbolje modroce, feder-modroce, divane, fotelje, zložljive postelje, mreže in garnilure
Vam nudi
F. Sajovic, Ljubljana Stari trg 9

Kmetje, poceni kupite pri Turku v Novem mestu!
Modro galico, žveplo, rafio, gumi za cepljenje trt, gumijeve cevi, plate za škropilnice, krogljice in vse druge dele za škropilnice. Nadalje kose, srpe, raznovrstne brusne kamne.
Trboveljski in dalmatinski cement trstovino, žičnike, kuhinjsko posodo in drugo železnino.
Suhe in oljnate barve, firnež, laneno olje, strojno in Težakovo olje, benzin, terpentin, karbolinej, ribjo mast in raznovrstne lake. - Vse specerijsko blago.

I. SLANOVIC
SPLOŠNO KLJUČAVNIČARSTVO, LJUBLJANA GAJEVA ULICA ŠTEV. 2.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

15 dobrih tesarjev
za opaženje železobetonskih konstrukcij sprejme takoj gradbeno podjetje
Ing. Josip Dedek
Ljubljana, Žibertova 7, I. nadstr.

VATA tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. — Zahtevajte vzorce in cenik! — TOVARNA VATE, Maribor, Dravska ulica 15.

PUCH
MOTORNA KOLESA
TYPE 250
TYPE 500 z
PUCH TYPA 250
ZMAGOVALEC
v narodnih dirkah dne 3. maja 1931.
v ZAGREBU
NAJCENEJŠE
in PROTI NAJUGODNEJŠEMU ODPLAČEVANJU potom
Kreditne organizacije MOTORKREDIT
LJUBLJANA, Frankopanska ulica 21
DOBAVLJAJO JUGOSLOVANSKE STEYR TVORNICE, Ljubljana, Frankopanska ulica 21 in Miklošičeva cesta 36
ter trgovina motornih koles Viktor Bohinec, Dunajska cesta

Jouguri (mleko) vedno sveže v Mlekarni - Dunajska cesta štev. 17. — Naročila se sprejemajo.

Sol za rože NC
v pločevinastih dozah, za nego cvetlic v lončkih, dobite v cvetličarnah, drogerijah in trgovinah.

Otvoritveno naznanilo.
Otvorila se je dne 5. maja 1931, v hiši g. Hladnika v Novem mestu, Kapiteljska ulica
podružnica Zadružnih osrednjih mlekarn v Beli cerkvi.
Mlekarna, zajutrkovalnica in prodaja vseh mlečnih izdelkov.

POZOR!
Katera jugoslovanska tvrdka bi se zanimala za barvo proti železni rji in za les, potrebno zlasti pri izdelovanju železniških vozov in ladij. Ponudbe pod »Triglav« n. Rec. št. 5194 na upravo »Sl.«

FOTO ODDELEK
JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE V LJUBLJANI
nudi amaterjem kamere in vse foto-potrebščine svetovnoznanih tovarn.
Imamo stalno izbiro plošč, filmov, papirjev, kemikalij in drugih amaterskih pripomočkov. — RAZVIJAMO plošče in filme ter kopiramo slike po zmernih cenah.
Zahtevajte cenik!

Zahvala
Po smrti naše matere, gospe Ane Rotar sem sprejela od
Ljudske samopomoči v Mariboru
takoj izplačano pripadajočo podporo in je moja dolžnost, da se tem potom najlepše zahvalim in priporočam to neprencenljivo društvo vsakomur v takojšnji pristop, ako še ni njega član.
Maribor - Hrastnik, dne 6. maja 1931.
Cilka Šef.

ZA: DOM, OBRT IN INDUSTRIJO
DÜRKOPP ŠIVALNI STROJI
ZALOGA: LUDV. BARAGA LJUBLJANA ŠELENBURGOVA ULICA 6 TELEFON 29-80

»Ljudsko knjižnico«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 20. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOČ, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

57

»Toda Gamble je stal v kavarni ‚Oaza' ob baru, ko je vstopil Louie,« je menil Bob. »Saj se spominjate, Holley?«

Urednik se je posmejal: »Vse se izvrstno ujema: kakor svizec je hitel semkaj z novico, da prihaja Louie. On in Phil Maydorf sta stala pri vratih, ko ste se vi pripeljali.«

»Toda Thorn? Njegov razparan suknjič?«

»Smo pač bili na napačni sledi. Nova teorija je preveč jasna. Kaj smo še izvedeli od De Lisleja? Po Delaneyevi nesreči sta Madden in Thorn bila ono noč z doma. Kje sta bila?«

Chan je vzdihnil. »To ni dobra novica. Truplo sta zavlekla kam daleč.«

»Tudi jaz se tega bojim. Brez pomoči takega, ki mu je ta tajnost znana, ga ne bomo našli. Zato moramo doseči svoj cilj tudi brez dokazov, ki bi nam jih nudilo truplo. Toda sedaj je že toliko takih, ki vedo, da se bo morda kdo zarekel, preden nam bo vse jasno.«

Chan je slonel na Maddenovi pisalni mizi in se igral s podlogo. V hipu je začel odpirati pivnike. »Kaj je to?«

V debeli detektivovi roki je šumel pisemski papir. Chan si je natančno ogledoval pisanje ter ga izročil Edenu. Pismo je bilo pisano s krepko moško roko in datirano zadnjo sredo. Bob je bral na glas:

»Ljuba Evelina, naj ti sporočim nekatere dogodke, ki so se zgodili na farmi. Kakor sem ti že poprej pravil, sem se letos z Martinom Thornom slabo razumel. Danes popoldne je končno počilo in odpustil sem ga iz službe. Jutri se peljem z njim v Pasadeno, kjer se bova razšla za vedno. Seveda ve marsikaj, kar bi bilo bolje, da ne bi vedel — sicer bi ga bil pognal že lani. Mogoče nam bo delal še kakšne sitnosti in svarim te, če se morda prikaže v Denveru. To pismo ponesem drevi sam v mesto na pošto, ker Thorn ne sme o njem nič vedeti...«

Tu se je končalo pismo, nenadno in brez zveze.

»Zopet je posvetil žarek na dogodke v sredo večer,« je menil Holley. »Ne bo težko predočiti si sliko. Vrata se odpro, vstopi Delaney, mož, ki se ga je P. J. Madden bal že leta in leta. Madden naglo vtakne pismo v pivnik. Nastane ostro prerekanje — prideta v Thornovo sobo in končno leži Delaney v lastni krvi. Madden tedaj uvidi, da Thorna ne more odpustiti. S tajnikom se mora pomiriti. Kako sodite vi, Charlie?«

»Zdi se mi popolnoma logično.«

»Vse je tako jasno kakor solnčni zahod v puščavi. Preudarimo še enkrat. Madden se boji Delaneya. Zakaj? Kajpada radi izsiljevanja! Delaney ve nekaj o njem, morda nekaj, kar je v zvezi z igralnico v Newyorku. Na Thorna se ne more zanesti, z njim se je namreč sprl in Thorn sovraži svojega gospodarja. Madden kupi bisere. Tolpa malopridnežev izve za to in sklene, polastiti se jih. Kje bi jim to bilo lažje, kakor tukaj v samoti? Maydorf izvabi Louieja, zvesto dušo, v stran. Vse je izvrstno napeljano. Delaney pride s svojimi grožnjami. Zahteva bisere in denar. In konec je ta, da togotni Madden izsiljevalcu za vedno zapre usta.«

»To zveni verjetno,« je pritrdil Bob.

»Tedaj dalje: ko je Madden ustrelil Delaneya, je mislil, da je Delaney prišel sam. Kar spozna, da je imel pomagače. Ti ne le, da vedo vse, s čimer je Delaney grozil, temveč morejo Maddena še bolj obteževati: sedaj ima umor na vesti. Mora se jim odkupiti. Zahtevajo podkupnino — in bisere. Tako preplašenega prisilijo, da po telefonu naroči, naj mu bisere pošljejo semkaj. Kdaj je to naročil, Eden?

»Prejšnji četrtek zjutraj.«

»Vidite: tedaj, ko se je vrnil s strašne ponočne vožnje. Tako daleč so ga pritirale pijavke! To je rešitev vse uganke. Tudi sedaj še izsiljujejo iz njega. Najprvo se je Maddenu ravno tako mudilo za bisere, kakor drugim — hotel je zadevo čimprej urediti in odpotovati. Umevno. Kajti tam, kjer je bil kdo umorjen, ni prijetno prebivati. Toda v teku dneva se mu je povrnil pogum: začel je iskati izhoda. Skoro se mi smili v svoji stiski.« Holley je premolknil. »Da, to je moja teorija. Kako jo presojate vi, Charlie?«

Chan je Maddenovo nedovršeno pismo počasi obračal med rumenimi prsti. »Zdi se mi čisto jasno. Toda vendar imam pomisleke.«

»Na primer?«

»Madden je zelo mogočen gospod. Delaney in njegova tovarišija ne pomenijo mnogo. Lahko bi se izgovoril, da je ravnal v silobranu.«

»Da — ko bi se mogel zanesti, da ga bo Thorn podpiral! Toda tajnik ga sovraži in bati se mu je, da bi pričal proti njemu. Pomislite pa tudi, da mu ti možakarji očitajo ne le to — ampak vedo tudi, kar je vedel Delaney!«

»Le še nekaj: Zabodli so Louieja, ki se je tako dolgo dobro razumel s Kitajčevo papigo. In vendar je odpotoval Louie v Frisco že v sredo zjutraj, dva najst ur pred nesrečno nočjo. Ali ni bilo potem nesmiselno, umoriti ga?«

Otroški voziček
športni, prodam. Ogled od 2—3 popoldne. Naslov v upravi pod št. 5267.

Kunce
blak and tan proda Fr. Krištof ml., Sv. Petra nasip 59, Ljubljana.

Univerzalne ribežne
dobavlja Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Pozor, čevljarji!
Radi odhoda se proda večja čevljarska delavnica s štirimi stroji in vsem ostalim orodjem, na željo tudi s pohištvom na prometnem kraju na deželi brez konkurence, kjer je tudi trgovina z usnjem. - Ogleda se lahko vsak dan. Eksistenca zagotovljena. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5205.

Proda se
poceni različna obleka. - Muršič, Zg. Šiška, Vodnikova cesta 144.

Pohištvo
po najnižjih dnevnih cenah: oprave in posemezne dele, postelje, omare in kredence dobite pri mizarstvo - Velkavrh, Ljubljana, Krakovska 7.

Brivnica
vpeljana, na prometni točki se proda. Naslov v upravi pod štev. 5327.

Orehovo spalnico
dobro ohranjeno, poceni prodam. — Novi Udmat, Ribniška ul. 10.

Otroški voziček
dobro ohranjen, poniklan ugodno naprodaj. Naslov v upravi pod št. 5351.

Svileni pinči
Psica 3 leta stara, lepa, in mladiči, poceni naprodaj. Florjanska ulica 10, Bitenc, II. nadstr.

2 cvetoča oleandra
visoka, polnocvetna prodam. Naslov v upravi pod št. 5348.

Glasba

Pianino
star še dobro ohranjen se kupi po zmerni ceni. Ponudbe z navedbo cene je poslati na Ivan Pavlič, Oplotnica.

Klavir
jako dobro ohranjen, naprodaj. Naslov v upravi pod štev. 5306.

Kitara
poceni naprodaj. Naslov v upravi pod št. 5301.

Harmonike
izdeluje in popravlja dobro in poceni Anton Železnik, izdelovatelj harmonik, Vrhnika, Stara cesta 101.

Klavirji
Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo. Najcenejša izposojevalnica! - Warbinek, Gregorčičeva cesta št. 5, Rimska cesta št. 2.

Obrt

Stavbno podjetje
Rudolf Terčelj se priporoča ter izvršuje ceno in solidno vsa v to stroko spadajoča dela.

Ure popravlja
z enoletnim jamstvom — Fran Korošec, urar, Sv. Petra cesta 55, preje Barvarska steza.

Železničarske čepice
perutke in ostali pribor ima po najnižjih cenah stalno v zalogi A. Kassig, Ljubljana Židovska u. 7.

IZVANREDNA PRILIKA! NA OBROKE!
Učitelji, učiteljice, poštni in žel. uradniki in drž. nameščenci sploh lahko ugodno kupijo na obroke **ure, zlatnino, srebrnino in vse optične predmete** pri tvrdki **F. Kneser, Maribor,** Aleksandrova cesta št. 27. (pri glavnem kolodvoru). Obroki brez vsakega povišanja cen.

Modroce
postelne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi naceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik. **Mestni trg 13.** Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Radio
Vam popravi ali preuredi najbolje v tej stroki dipl. tehn.
Tone Poljšak
Ljubljana
Aleksandrova 5

Botrom in botricam
se priporoča za nakup ur, zlatnine in srebrnine po nizkih cenah zlatar
Stanko Japelj
Dunajska cesta 9
Lastna delavnica.
Popravila in nova dela točno in poceni.

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana. Stari trg št. 32.

»Javor«
lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzajemne zavarovalnice.

Otroške
in velike kopalne banje in peči, klozete in dr. dobite po zelo ugodnih cenah v železnini
Fr. Stupica,
Gosposvetska cesta št. 1, Ljubljana.

Mlinarji!
Rž. proso, ajdo in tečmen kupite najceneje pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24
Veletrgovina žita in moke

Dolenjsko črnino
najboljšo, štajerska vina, cviček in zagrebško pivo toči gostilna Tomšič na Sv. Jakoba trgu (poleg Berganta).

»PROMENADA«
kavarna in restavracija, **Maribor - Tomšičev drevored,** senčnat vrt brez prahu. Koncert dnevno! Toči **pivo** Union iz sodčka **po 3.50 Din** vrček, - prvovrstna **vina po 10 do 14 in 18 Din,** čez ulico po 2 Din ceneje. Se priporočam za obilen obisk vdani
Ivan Mahajnc.

Okviri!
Največja zaloga vseh vrst okvirjev, vsa pozlatarska in rezbarska dela izvršuje točno in solidno tvrdka
Aleksander Götzl
Ljubljana
Dunajska cesta 17.

Ni lepšega dekleta, kot je Slovenka v narodni noši

Svila za krila, kakor tudi svileni robci z resami so pravkar došli.

Vzorci so posneti po starih narodnih nošah.

A. & E. Škaberne Ljubljana

Modroce
in vse ostale tapetniške izdelke izvršujem po naročilu. Delo solidno in po zmernih cenah. — Franc Iskra, tapetnik, Vič 16.

Vinotoč
ČEPE
pred Kamnico pri Mariboru - vljudno vabi!

Naznanilo.
Vljudno sporočam c. damam, da sem svoj modni atelje preselila iz Sv. Petra c. 38, na Sv. Petra c. št. 53 ter se c. damam tudi v nadalje najtopleje priporočam. Modni atelje Pavla Jerman, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 53.

Okviri
za svete slike
in podobe po znatno znižanih cenah v steklarni M. Rauch, Celje, Prešernova ulica 4. Zunanja naročila se izvršujejo takoj in brez doplačila franko na dom.

Posteljno perilo
zavese, monograme veže najcenejše umetno, mehanično in ročno. Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Entlanje 25 par meter, specielni entel oblek, ažuriranje, predtiskanje. — »Breda« robci komad 2 Din.

Čitajte in širite »Slovenca«!

ŽE IZDELANE POROČNE PRSTANE
F. ČUDEN
PREŠERNOVA UL. 1

Za Vašega birmanca je največje veselje fotokamera.
Foto Centrala Vlasič
Maribor, Trg Svobode 6
Zahtevajte cenik

Vinotoč
Antona Tkalec, Krčevina št. 80 pri Mariboru, vsak dan otvorjen. Dobro vino po 8 in 10 Din.

Razno

Dobro domačo hrano
iščeta za opoldne dve gospodični. - Prijave z navedbo cene na upravo pod št. 5304.

Pljuča!
Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat Lungenheilanstalt) Sečovo, postaja Rogaška Slatina.

Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15
Zaloga neprekosljivih švicarskih žepnih ur: ‚Schaffhausen', ‚Omega', ‚Tiosot', ‚Doxa', ‚Cortebert', ‚Junghans' ‚Langendorf'. Velika izbira: briljanti, zapestnice, uhani, verižice, prstani, obeski, doze za svaljčice, poročni prstani. Električne stenske ure budilke vseh vrst, srebrno jedilno orodje, krstna in birmanska darila. Konkurenčne cene, tudi na obroke.

Ogledala
vseh vrst, velikosti in oblik, **brušena in nebrušena stekla** vseh vrst: zrcalna, specijalna, ledenasta itd. **marmornato steklo** v najlepših pastelnih barvah, **portalne šipe** za izložbe vseh vrst priporoča
„Kristal" d. d.
tovarna ogledal in brušenega stekla, edino čisto domače podjetje.
Centrala: MARIBOR, Koroška cesta 32, tel. int. 2132
Podružnica: **LJUBLJANA VII,** Medvedova c. 38, tel. int. 3075
SPLIT, Zrinjska ulica 6, tel. int. 368.

Nove zgradbe
Prizidave
Nadzidave
Dozidave
vse te stavbene naloge lahko rešite dobro in poceni s
HERAKLITOM
izredno izolačnimi, ognjevarnimi in lahkimi gradbenimi ploščami

Nove zgradbe: *Heraklit se rabi za vse ogrodne zgradbe, za izpolnjenje in opločevanje sten in je obenem visokovredni izolačni materijal. Pri masivnih zgradbah s tankimi stenami iz opeke ali betona služi za opločenje zunanjega zidu, ki šele na ta način postane v toplotno-tehničnem oziru polnovreden.*

Prizidave: *Dependance k hotelskim zgradbam, vrtni paviljoni se prav naglo zgrade v heraklitu.*

Nadzidave: *Ako hočete zvišati donos Vaše hiše, vzdignite jo za eno nadstropje. Heraklit-plošča je tudi v tem slučaju najprimernejše gradivo, ker je izredno lahka in visoko izolačna.*

Dozidave: *S Heraklit-ploščami se izgotove z malimi stroški v neizkoriščenem podstrešju poslopij polno vredna, zdrava, poleti hladna, pozimi udobno topla, suha stanovanja.*

Gradbena navodila, prospekte, ocene, pojasnila daje pooblaščeni zastopnik:
„MATERIAL", TRGOVSKA DRUZBA z. o. z., LJUBLJANA
Telefon: 27-16 Dunajska cesta 36/3 Brzojav: Material, Ljubljana
Skladišča: Tone Vovk, Bled. Jos. Berjak, Kranj. Jos. Hladnik, Rakek. Jos. Klemenčič. Novo mesto. D. Rakusch, Celje. V. Kühar, Maribor. Viljem Deng, Ptuj. A. Cufer. Jesenice.

ZAHVALA. Ob nenadni in bridki izgubi našega predobrega soproga, oziroma očeta, sina, brata in svaka, gospoda

Stankota Kenda
blagajnika posojilnice

smo prejeli mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, za katere se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo. Osobito pa se zahvaljujemo preč. duhovščini v Kamniku, kakor tudi g. kaplanu magdalenske župnije v Mariboru, pevskemu društvu »Jadran«, upravnemu odboru »Posojilnice« in vsem njegovim ožjim prijateljem. Prisrčna zahvala tudi vsem gg. Sokola, zastopstvu Motokluba, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev v Mariboru, kakor tudi v Kamniku, ter vsem mnogoštevilnim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Maribor-Kamnik-Ljubljana, dne 8. maja 1931.

ŽALUJOČI OSTALI.

ZAHVALA. Za številne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadni izgubi našega srčno ljubljenega sina, brata in nečaka, gospoda

ANTONA LIKOZARJA
magistratnega uradnika

za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo g. županu dr. Dinku Pucu in številnim občinskim svetovalcem, dvorni dami gospej dr. Tavčarjevi z mnogobrojnimi zastopnicami ženskih organizacij, srezkemu načelniku dr. Andrejku z uradništvom, g. direktorju dr. Zarniku, uradništvu in nameščencem mestnega magistrata in mestnih podjetij, pevskemu društvu »Slavec« za lepo žalno petje in poslovilni govor pri odprtem grobu, kakor tudi članstvu, ki se je pogreba udeležilo korporativno z zastavo, gojenkam in čč. sestram Lichtenthurnovega zavoda, gg. duhovnikom Salezijanskega zavoda, zastopnikom učiteljstva, gg. učiteljicam in učiteljem ljubljanskih in okoliških šol, gg. učiteljem upokojencem in končno vsem mnogobrojnim prijateljem in znancem, ki so našega dragega pokojnika v tako ogromnem in častnem številu spremili do prerane gomile. Vsem še enkrat naša ponovna in srčna zahvala. — Sedmina po blagopokojniku bo v farni cerkvi sv. Petra v ponedeljek 11. maja ob 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 9. maja 1931.

Globoko žalujoča rodbina LIKOZAR.

Otvoritveno naznanilo!

Podpisana Lojze in Marija Rebec vljudno naznanjava cenj. občinstvu, da sva dne 1. maja t. l. prevzela in na novo preuredila gostilno in restavracijo:

„Gorenjski kolodvor"
v Medvedovi ulici št. 8

Poskrbela sva, da se bode točila samo pristna in najboljša štajerska dolenjska in dalmatinska kapljica in da bodo cenj. gostje solidno postreženi z gorkimi in mrzlimi jedili.

Abonenti se sprejemajo na dobro in okusno hrano po dogovoru. P. n. gostom je tudi na razpolago na novo in moderno preurejeno kegljišče, prostor za balincanje in prijeten senčnat vrt z električno razsvetljavo.

Kegljaški klubi imajo znaten popust!

Za obilen obisk se priporočata

Lojze in Marija Rebec.

NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v Kranju v poslopju hotela »Jelen«

trgovino z železnino

ter hočem cenjenim odjemalcem z dobrim blagom po nizki ceni postreči.

Za obilen obisk se priporoča

KOPRIVA FRANC.

Za praznik presv. R. T. in osmino

priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom:

Ekel s. M. A. Pridite molimo! 12 blagoslovnih in S. J. pesmi za mešani zbor. Part. 24 Din, gl. 5 Din.

Hribar p. Angelik, Obhajilne pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din.

Kimovec dr. Fr., Oče naš. 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din.

Kimovec dr. Fr., Rihar renatus. 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 8 Din. Obsega več himen, ki se pojo pri procesiji na praznik presv. R. T.

Kimovec dr. Fr., V zakramentu vse sladkosti. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din.

Kimovec dr. Fr., Odgovori pri procesiji sv. R. T. po 1 Din.

Pogačnik Iv. Slava presvetemu Srcu. 10 pesmi za mešani zbor. Part. Din 12.—, glasovi po Din 4.—.

Premrl Stanko, Cerkveni moški zbori. 40 Din.

Premrl Stanko, Slava presv. Evharistiji — 73 evharističnih pesmi za mešani zbor. Part. 60 Din, gl. po 12 Din.

Sattner p. H. Slavospevi presv. S. J. za mešani zbor. Partitura 25 Din, glasovi po 5 Din.

Sattner p. H. Ognjišče ljubezni. Osem napevov na čast presv. S. J. za mešani zbor. Partitura 30 Din, glasovi po 5 Din.

Sattner p. H. in E. Hochreiter, Osem himen za praznik presv. R. T. za mešani zbor. Cena 20 Din.